اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۳۰ خرداد ۱۴۰۲
• اول ذی‌الحجه ۱۴۴۴
• ۲۰ ژوئن ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۶۵۹ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۴۱ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

دارو، محور مذاکرات مجلس با ۲ وزیر

مجلس شورای اسلامی روز گذشته در جریان بررسی گزارش کمیسیون بهداشت و درمان مجلس به بررسی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در ۲ حوزه واردات و ترخیص تجهیزات‌پزشکی و مدیریت بازار دارویی کشور پرداخت. در این نشست، ضمن بررسی مشکلات کشور در بخش دارو تاکید شد حقوق گمرکی واردات دارو کاهش یابد تا دارو ارزان به‌دست مردم برسد. همچنین برخی نمایندگان مجلس شورای اسلامی به تشریح مشکلات این حوزه و گلایه‌های مردم پرداختند و وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزیر اقتصاد نیز درباره عملکرد در حوزه دارو و تجهیزات پزشکی توضیحاتی ارائه دادند. رئیس مجلس شورای اسلامی نیز بااشاره به مشکلات حوزه دارو و تجهیزات‌پزشکی گفت: وزارت بهداشت مسئول راهبری و سیاست‌گذاری حوزه دارو است و براساس داده‌های موجود باید مصرف روزانه دارو در کشور را پیش‌بینی کند.

۲و۷

اپیدمی مهاجرت به مرحله هشدار رسید

مهار مهاجرت در اولویت دولت نیست

مهاجرت که بحث امروز و دیروز نیست، بلکه قصه پرغصه همیشگی است. اگر از واژه غصه استفاده می‌کنیم به این خاطر است که بی‌شک ترک وطن با هزاران دلیل منطقی هم خوشایند نخواهد بود. در بررسی عوامل مهاجرت ثبات و مشکلات اقتصادی یکی از محرک‌های مهم این پدیده عنوان می شود. رصدخانه مهاجرت ایران به‌عنوان اولین نهاد پژوهشی کشور در زمینه تحلیل داده‌های مهاجرتی که زیر نظر دانشگاه شریف با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری فعالیت دارد، از ۲برابر شدن میزان مهاجرت ایرانی‌ها در طول ۳۰ سال گذشته خبر داده و گفته پس از کرونا، ایران در حال تجربه یک همه‌گیری دیگر است و پدیده مهاجرت به روبه‌رشدترین پدیده اجتماعی ایران بدل شده است. براساس آمار، تب داغ مهاجرت به همه قشرهای جامعه و حتی استارت‌آپ‌ها هم سرایت کرده و به‌گفته کارشناسان این اپیدمی به مرحله هشدار رسیده‌است؛ در حالی که به نظر می‌رسد کنترل این اپیدمی در اولویت دولت نیست.

۴-۸-۱۰-۱۳-۱۴-۱۶

عکس: آیدا فریدی

در گزارش صمت درباره امکان توسعه روابط معدنی با عربستان مطرح شد

ادغام منابع، شاهراه اقتدار معدنی

۶

سرمقاله

داستان کسب‌وکارهای خانوادگی ایرانی

۲

گفت‌وگو

لزوم تمرکز بر تنش‌زدایی در خاورمیانه

۱۲

گزارش روز

هوش مصنوعی، مسیر حکمرانی آب را هموار می‌کند

رشد جمعیت و افزایش مصرف آب باعث تشدید بحران آب در ایران شده است.

رشد جمعیت در سال‌های اخیر نیاز به منابع آبی را افزایش داده و خشکسالی نیز با آن همسو و در نهایت به کاهش آب‌های زیرزمینی و ذخایر آبی در سدها منجر شده‌است؛ بنابراین برداشت بیش از حد آب‌های سطحی و زیرزمینی از طریق شبکه بزرگی از زیرساخت‌های چاه‌های عمیق، وضعیت آب کشور را به سطح بحرانی رسانده است.

به‌همین‌منظور، دبیرخانه دائمی مدیریت هوشمند آب راه‌اندازی شده و باتوجه به شرایط بحرانی آب در کشور به‌دنبال راه‌حل‌های مناسب از طریق هم‌اندیشی با صاحب‌نظران این حوزه حیاتی در کشور است.

بر همین اساس، نخستین کنگره بین‌المللی حکمرانی هوشمند مصرف آب با حضور مسئولان حوزه آب کشور، تشکل‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان در سالن همایش‌های بین‌المللی صداوسیما برگزار شد.

۹

انا لله و انا الیه راجعون

با نهایت تاسف و تاثر درگذشت مرحوم مغفور شادروان

مهندس فرهاد آذرنوش

فرزند مرحوم سرهنگ حشمت‌الله آذرنوش و مرحومه مهرنوش آذرنوش و برادر آقایان فرزاد و فرشاد آذرنوش را به اطلاع کلیه دوستان و آشنایان می‌رسانیم.

مراسم تشییع: سه‌شنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۲ ساعت ۱۰ صبح در آرامستان بهشت‌زهرا

مراسم ترحیم: پنجشنبه ۱ تیر ۱۴۰۲ از ساعت ۱۸ الی ۱۹:۳۰ در مسجد النبی واقع در محله امیرآباد تهران (کارگر شمالی) برگزار می‌گردد.

حضور شما سروران گرامی موجب شادی روح آن مرحوم و تسلی خاطر بازماندگان خواهد شد.

از طرف خانواده آذرنوش و سایر بستگان

بازگشت همه به سوی اوست

خانواده محترم آذرنوش

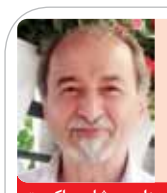
درگذشت **مهندس فرهاد آذرنوش** را به خانواده محترم و خصوصا برادران ارجمند فرزاد و فرشاد آذرنوش و همه بازماندگان صمیمانه تسلیت می‌گوئیم. از خداوند رحمان برای ایشان علو درجات و برای عزیزان آن مرحوم صبر و شکیبایی مسئلت می‌نماییم.

ناصر بزرگمهر و خانواده - سعید شیبانی - عزیز وایزی - مهرداد بیات - شهرام گل‌افشان

سرمقاله

داستان کسب‌وکارهای خانوادگی ایرانی

محمد یهارلو محمدزاده- مشاور حاکمیت کسب‌وکارهای خانوادگی

امروزه در کلاس جهانی، سرعت و کیفیت تولید و توزیع دانش و تجارب در زمینه‌های گوناگون درخور توجه است. یقینا با در دسترس داشتن آمار و داده‌های اطلاعاتی موثق، بهتر می‌توان درباره پدیده‌های اجتماعی و اقتصادی تصمیمات اساسی و سرنوشت‌ساز اتخاذ و آنها را با ریسک کمتر اجرا کرد. کسب‌وکارهای خانوادگی در رشد و پیشرفت اقتصاد اغلب کشورها از اهمیت چشمگیری برخوردارند، زیرا زیربنای فرهنگی آن را ایجاد کرده و رفتارهای اجتماعی سازگار به‌خوبی نهادینه شده‌اند. در آن دیار دست‌اندرکاران شناخت و درک مناسبی از نیازمندی‌های عرصه کسب‌وکارهای خانوادگی دارند و برای رونق آن خط‌مشی‌های حمایتی و پشتیبانی سازنده به‌کار می‌برند.

در ایران نیز مسلما تاثیرات اجتماعی و اقتصادی این پدیده قابل‌ملاحظه است، اما گزارش‌ها و آمارهایی که تاکنون درباره کسب‌وکارهای خانوادگی در کشورمان منتشر شده، بیشتر برمبنای حدس و گمان ساخته و پردازش می‌شوند، زیرا دانش منتشره، اغلب حکایت‌گر عملکرد دنیای کسب‌وکارهای خانوادگی سایر کشورهاست. در کشور ما به‌ندرت مصادیق واقعی تجربی و پژوهشی این حوزه که انتظار می‌رود توسط نهادها و سازمان‌هایی همچون سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی، اتاق بازرگانی، وزارت کار و مرکز آمار ایران معرفی شوند، قابل‌مشاهده است. حتی سازمان بورس، انجمن یا اتحادیه‌ای هنوز موجبات مطالعه و بررسی نظام‌مند برای دستیابی به داده‌های درست جمعیت‌شناختی کسب‌وکارهای خانوادگی در ایران را فراهم نکرده‌اند.

در واقع شایسته است بدانیم چه تعداد از کسب‌وکارهای خانوادگی در اقتصاد ایران فعالند. بدانیم توزیع این کسب‌وکارها در گستره جغرافیایی کشور به چه شکلی است. بدانیم به چه میزان اشتغال‌زایی کرده‌اند. بدانیم چه تعداد در دوران نسل اول رهبری هستند و چه تعداد در دوران نسل دوم و نسل‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بدانیم ساختار سنی و تحصیلاتی مالکان، رهبران و مدیران فعلی عضو خانواده و عضو غیرخانواده به چه شکلی است. بدانیم در انتقال قدرت مالکیت، ثروت و انتقال میراث خانواده کدام کسب‌وکارها موفق عمل کرده‌اند. بدانیم چه تعداد از خانواده‌ها توانسته‌اند حاکمیت کسب‌وکار خانوادگی را با حاکمیت خانواده همسو و هماهنگ کنند. بدانیم کدام کسب‌وکارهای خانوادگی برای تداوم، برنامه‌ای مستدل و منطقی دارند. کدام‌شان طرح‌هایی برای جانشین‌پروری اجرا می‌کنند و بدانیم مربیان و مشاوران تخصصی شایسته این حوزه کدامند.

کلیت مولفه‌های مذکور، همه دغدغه‌ها و چالش‌های این عرصه استراتژیک اقتصادی محسوب می‌شوند و به‌خوبی مظلومیت کسب‌وکارهای خانوادگی ایرانی را نمایان می‌سازند. با این وجود، آنچه طی سال‌های اخیر از رفتار و عملکرد کسب‌وکارهای خانوادگی در معرض دید ما قرار می‌گیرد، همه ناشی از داشتن باورها، نگرش مبتنی بر شور و شوق بنیان‌گذاران، مالکان و رهبران دلسوخته و علاقه‌مندی است که با بهره‌گیری از امکانات و توانایی‌های شخصی توانسته‌اند به دستاوردهایی نیکو و نسبتا پایدار نائل آیند.

مشاهدات نیز حاکی از رخداد دو روند گسترده در حوزه کسب‌وکار خانوادگی ایرانی است؛ اول بازنشستگی نسل فعلی که نشان‌دهنده تغییر مالکیت آینده برای بسیاری از کسب‌وکارهای خانوادگی در ۱۰ سال آینده است و دوم بروز روند نوظهوری که نمایان‌گر مالکیت تعداد بیشتری از این کسب‌وکارها توسط زنان است. این جریان در سال‌های آتی با برنامه‌ریزی برای جانشین‌پروری ادامه خواهد یافت؛ از این رو نرخ فرسایش اعضای خانواده کمتر می‌شود، از نظر مالی نیز محافظه‌کارانه‌تر عمل خواهد شد و بدهی کمتری نسبت به کسب‌وکارهای با مالکیت مردان ایجاد می‌شود. با این همه اگر بنیان‌گذاران شرکت مایلند کسب‌وکار را در دستان خانواده نگه دارند، بهتر است اقدامات پیشگیرانه‌ای شبیه موارد پیشنهادی ذیل برای جذب نسل‌های آینده انجام دهند.

- اعضای خانواده خود را در معرض تمام جنبه‌های کسب‌وکار، از جمله کارکنان، مشتریان، محصولات و خدمات و... قرار دهند.
- ویژگی‌های جذاب کسب‌وکار را به‌گونه‌ای تعریف کنند که برای مخاطب خوشایند باشد.
- عواملی که استعداد منصرف کردن اعضای خانواده از مشارکت در کسب‌وکار را دارند تشخیص دهند. این عوامل می‌تواند از علایق شخصی فرزندان گرفته تا درگیری با بقیه اعضای خانواده باشد.
- به اعضای خانواده که تصمیم به پیوستن یا ماندن در کسب‌وکار خانوادگی دارند، پاداش دهند. «قیمتی» که جانشینان برای پیوستن و کار کردن در یک کسب‌وکار خانوادگی می‌پردازند ممکن است شامل کنار گذاشتن گزینه‌های شغلی باشد که از نظر مالی و شخصی برای‌شان جذاب‌تر است. زمانی که سبک مدیریتی والدین و فرزندان در تضاد باشد، ممکن است بین آنان تعارض ایجاد شود. از سویی یک کسب‌وکار ممکن است مصالحه کند؛ مثلا برای جانشین امکان صرف وقت بیشتر با خانواده را فراهم کند یا برای رفع تعارضات بین والدین و فرزند از کمک یک مدیر ارشد موقت (منتور) بهره ببرد. در هر حال «هزینه» برای شرکت و«قیمت» برای جانشین باید به‌صرفه باشد.
- به اعضای خانواده فرصت دهند تا ایده‌ها، علایق و نگرانی‌های خود را کشف کنند. در نهایت اینکه در کسب‌وکارهای خانوادگی، امتیازات مثل چالش‌ها بسیار زیاد هستند. آن دسته از اعضای خانواده که کسب‌وکار خانوادگی را مدیریت می‌کنند، اگر می‌خواهند موفق باشند، ضرورت دارد از بودن و همکاری در کسب‌وکار خانوادگی لذت ببرند و هنگامی که زمان انتقال ثروت و میراث خانوادگی فرا می‌رسد، بهتر است حس اشتیاق به کسب‌وکار را به جانشینان منتقل کنند.

قرابت تاریخی، فرهنگی و علمی ایران و ازبکستان بی‌نظیر است

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب در دیدار آقای شوکت میرضیایف، رئیس‌جمهوری ازبکستان و هیات‌همراه، بااشاره به قرابت بی‌نظیر تاریخی، فرهنگی و علمی ۲ کشور ایران و ازبکستان گفتند: باید از این زمینه‌های مشترک برای گسترش روابط در بخش‌های مختلف استفاده شود.

رهبر انقلاب اسلامی با اظهار خرسندی از تجدیدحیات ارتباط ۲ کشور بعد از یک وقفه طولانی افزودند: متاسفانه سال‌های متمادی روابط ایران و ازبکستان بسیار محدود بود و امیدواریم این سفر و گفت‌وگوهای انجام‌شده در تهران، سرآغاز یک آینده بهتر در روابط ۲کشور باشد.

حضرت آیت‌الله‌خامنه‌ای فرمودند: جمهوری اسلامی ایران توانایی این را دارد که ازبکستان را از طریق ترکمنستان و افغانستان، به‌راحتی به آب‌های آزاد متصل کند، ضمن آنکه زمینه‌های همکاری فراتر از تجارت و حمل‌ونقل است و می‌توان با ابتکارات مختلف در بخش علم و فناوری و بخش‌های دیگر همکاری‌های بیشتری داشت.

ایشان خاطرنشان کردند: البته گسترش روابط ایران و ازبکستان، مخالفانی هم دارد، اما باید بدون اعتنا به این مخالفت‌ها و براساس مصلحت ۲کشور، تصمیم گرفت و همکاری‌ها را تا آنجا که امکان دارد، گسترش داد.

در این دیدار که حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی، رئیس‌جمهوری نیز حضور داشت، آقای شوکت میرضیایف دیدار خود با رهبر معظم انقلاب را یک دیدار تاریخی خواند و گفت: ما هم از وقفه‌ای که در روابط ۲ کشور و کاهش همکاری‌ها وجود داشت، متاسف بودیم و امیدواریم با گفت‌وگوهایی که در تهران انجام شد، گام‌های بلندی برداریم و همکاری‌ها در زمینه‌های تجاری، حمل‌ونقل، علم و فناوری و گردشگری به سطح شایسته و مطلوب خود برسد.

رئیس‌جمهوری ازبکستان با تجلیل از ایستادگی ملت ایران در برابر تحریم‌ها افزود: دستاوردهای ملت ایران به‌ویژه در حوزه علم و فناوری که بخش‌هایی از آن را در نمایشگاه برپاشده دیدم، نشان می‌دهد یک ملت تحت راهنمایی‌های خردمندانه رهبر خود و با اتحاد می‌تواند باوجود همه فشارها به اهداف بزرگ خویش برسد.

گزارش کمیسیون بهداشت و درمان درباره کمبود دارو و تجهیزات پزشکی بررسی شد

دارو، محور مذاکرات مجلس با ۲ وزیر

مجلس شورای اسلامی روز گذشته در جریان بررسی گزارش کمیسیون بهداشت و درمان مجلس به بررسی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در ۲ حوزه واردات و ترخیص تجهیزات‌پزشکی و مدیریت بازار دارویی کشور پرداخت. در این نشست، ضمن بررسی مشکلات کشور در بخش دارو تاکید شد که حقوق گمرکی واردات دارو کاهش یابد تا دارو ارزان به‌دست مردم برسد. همچنین برخی نمایندگان مجلس شورای اسلامی به تشریح مشکلات این حوزه و گلایه‌های مردم پرداختند و وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزیر اقتصاد نیز درباره عملکرد در حوزه دارو و تجهیزات پزشکی توضیحاتی ارائه دادند.

مالیات بر ارزش‌افزوده دارو صفر شود

رئیس مجلس شورای اسلامی بااشاره به مشکلات حوزه دارو و تجهیزات‌پزشکی گفت: همان‌طور که به وزیر بهداشت هم گفتم، راهبری این کار یعنی سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی با وزارت بهداشت است. براساس داده‌های موجود می‌توان پیش‌بینی لازم از مصرف روزانه دارو در کشور را داشت. بنابراین، پذیرفتنی نیست که بگوییم دارو کم شده است و همه این اشکالات به سیستم مدیریتی بازمی‌گردد. رئیس مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: باید بحث ارز و ریال دارو با همان پیش‌بینی صورت‌گرفته در قانون بودجه دنبال شود.

وی در ادامه تصریح کرد: این موضوع را در جلسه سران دنبال می‌کنیم که باید مالیات بر ارزش‌افزوده کالاهای اساسی و دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی صفر باشد که اکنون یک درصد است.

قالیباف بااشاره به تاخیر در ترخیص دارو گفت: باوجود تلاش‌های گمرک، ترخیص دارو با تاخیر مواجه بوده، به‌طوری که اکنون دارو در گمرک دپو شده است و به‌دست مردم نمی‌رسد. برای تسریع در ترخیص باید ابلاغیه‌های دستگاه‌ها به گمرکات با سرعت بیشتری همراه شود.

لزوم تامین به‌موقع ارز دارو و تجهیزات پزشکی

حسینعلی شهریاری، نماینده مردم زاهدان در مجلس شورای اسلامی با تاکید بر ضرورت تامین و تخصیص به‌موقع منابع لازم تامین دارو و تجهیزات‌پزشکی گفت: کاهش زمان تخصیص ارز توسط بانک مرکزی و انتقال آن توسط کارگزار اهمیت دارد. به گفته این نماینده مجلس، امسال از یک میلیارد و ۶۱ میلیون دلار ارز تخصیصی فقط ۶۰ میلیون دلار آن منجر به صدور حواله شده؛ یعنی کمتر از ۱۰ درصد تخصیص پیدا کرده است. وی افزود: پرداخت مطالبات مراکز درمانی و شرکت‌های پخش در اسرع وقت باید انجام شود که این عدد نزدیک به ۴۰ همت و متاسفانه این مشکل هنوز به قوت خود باقی مانده است.

کمبود بیش از ۲۰۰ قلم دارو در کشور

علی بابایی کارنامی، عضو کمیسیون اجتماعی نیز بااشاره به کمبود بیش از ۲۰۰ قلم دارو در کشور گفت: همه، ناکارآمدی طرح دارویار را می‌پذیرند و شرکت‌های دارویی از وضعیت موجود ناراضی هستند. واردات داروهای خارجی را با هدف حمایت از تولید داخل ممنوع کردیم، در حالی که بهای تمام‌شده دارو در کشور مدیریت نشده است.

وی تاکید کرد: باید مشکلات داروسازان با تدبیر حل شود. عدم‌تخصیص تسهیلات ارزان‌نرخ به شرکت‌های تولیدکننده مشکلاتی برای آنها فراهم کرده و بالا بودن حقوق گمرکی معضلی در این حوزه است و نمی‌توانیم حقوق گمرکی را بالا ببریم و انتظار داشته باشیم که داروی ارزان به‌دست مردم برسد.

بابایی کارنامی بااشاره به کمبود داروهای پیوند، هموفیلی و بیماری‌های خاص، تصریح کرد: باید صادقانه مشکلات را با مردم در میان بگذاریم، ما صدای مردم هستیم و نمی‌توانیم با آنها تعارف داشته باشیم. حوزه سلامت با زندگی مردم در ارتباط است و نمی‌توان آن را از هزینه‌های مردم حذف کرد. دارو موضوعی فرابخشی است و سازمان برنامه و بودجه نمی‌تواند خودش را از این چرخه خارج کند.

بحران دارو ادامه دارد

جبار کوچکی‌نژاد با تاکید بر اینکه همچنان در حوزه دارو با بحران روبه‌رو هستیم، گفت: ضمن آنکه آینده را هم شفاف و خوب نمی‌بینیم، بنابراین باید چاره‌ای دیگر برای حل مشکل داروی مردم اندیشید.

نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی افزود: یک درصد از ارزش‌افزوده برای حوزه بهداشت تخصیص یافته که بالای ۵۰ هزار همت می‌شود و ۱۰ درصد تبصره ۱۴ برای وزارت بهداشت است، همچنین عوارض سیگار نیز متعلق به این وزارتخانه است و ردیف‌های بودجه دیگری هم برای تهیه دارو تصویب شده و این مسئله نشان می‌دهد که مجلس به این مهم توجه کافی داشته و حتی برای کاهش عوارض گمرکی نیز به دولت کمک کرده است، اما همچنان مشکلات وجود دارد، چرا که معتقدم تعارض منافع در وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو عامل ایجاد این مشکلات در حوزه دارو شده است.

وی ادامه داد: وزیر بهداشت می‌گوید برای حل مشکل دارو قرارگاهی تشکیل داده است که باید از وزیر بهداشت پرسید خروجی این قرارگاه چه بوده است و تاکنون چه کاری برای مردم انجام داده‌اید.

اعتراض مردم به کمبود جدی دارو

در ادامه جلسه، محمدعلی محسنی بندپی گفت: کمبود دارو امروز در کف جامعه به‌شدت مورد اعتراض مردم قرار گرفته است، به‌ویژه داروی بیماران خاص، پیوند کبد و کلیه؛ این در حالی است که ما پاسخی برای بیماران نداریم. هرچند معتقدم نبودهماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی سبب ایجاد این مشکل شده است، اما این مهم برای مردم قابل‌پذیرش نیست. نماینده مردم نوشهر در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: همچنین شرکت‌های بیمه‌ای در پوشش بیمه‌ای بسیاری از داروهای بیماران کوتاهی می‌کنند و متاسفانه مطالبات داروخانه‌ها را پرداخت نمی‌کنند، به‌همین‌دلیل داروخانه‌ها از پذیرفتن نسخه بیماران مختلف پرهیز می‌کنند.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس افزود: اگرچه قرار بود، تسهیلاتی در اختیار کارخانه‌های تولیدکننده دارو در کشور قرار گیرد، اما این مهم نیز محقق نشده، دود نبود هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی به چشم مردم رفته است، با این اوصاف باید شخص رئیس‌جمهوری و معاون اول وی به موضوع تهیه دارو بیماران ورود کنند و نباید اجازه دهند بیماران بیشتر از این آسیب ببینند.

تعطیلی ۱۵۰ داروخانه به‌علت تخلف

بهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت نیز در جریان رسیدگی به گزارش کمیسیون بهداشت و درمان مجلس درباره بررسی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در ۲ حوزه واردات و ترخیص تجهیزات پزشکی و مدیریت بازار دارویی کشور اظهار کرد: زنجیره تهیه دارو و تجهیزات‌پزشکی فرآیندی دارد که سازمان‌های مختلف در آن دخیل هستند. وی بیان کرد: ما قرارگاه تدابیر ویژه دارویی را تشکیل دادیم که سازمان‌های مختلف و نهادهای نظارتی در آن حضور دارند و کلیه فعالیت‌ها در حوزه دارو و تجهیزات‌پزشکی در این قرارگاه رصد می‌شود. هدف اصلی نیز تامین نیازهای دارویی و تجهیزات‌پزشکی کشور است. وزیر بهداشت و درمان تصریح کرد: یکی از ارگان‌های فعال در این حوزه، گمرک است که به‌تازگی مشکلی درباره حقوق گمرکی تجهیزات پزشکی داشتیم، چرا که به ۴ درصد افزایش یافته و همین مسئله باعث تاخیر شرکت‌های واردکننده تجهیزات‌پزشکی نسبت به ترخیص کالا شده بود. وی افزود: در جلسه ۲۴ اردیبهشت قرار شد، حقوق گمرکی دارو و تجهیزات‌پزشکی از ۴ درصد به یک درصد کاهش یابد و پس از ابلاغ این دستورالعمل ترخیص کالاهای پزشکی آغاز شد.

وزیر بهداشت و درمان تصریح کرد: بخشی از مشکلات نیز به تامین ارز باز می‌گردد که خوشبختانه با برنامه‌ریزی صورت‌گرفته، فرآیند تامین ارز کاملا مشخص شده و امیدواریم با اجرای آن تامین ارز انجام گیرد. تقلیل بروکراسی مربوط به واگذاری مجوز به صنایع تولید تجهیزات نیز در حال انجام است. وی اظهار کرد: قیمت‌گذاری دارو و تجهیزات‌پزشکی هم مسئله مهمی است و تولیدکنندگان نیاز دارند که در این حوزه قیمت‌گذاری انجام شود. دستگاه‌های نظارتی مالی نیز فعال است و حوزه بازرسی وزارت بهداشت به‌صورت فعالانه کار را پیش برده و تاکنون ۸ شرکت و ۱۵۰ داروخانه به‌دلیل تخلفات تعطیل شده‌اند.

وزارت اقتصاد پیگیر تسریع فرآیند واردات دارو

سیداحسان خاندوزی نیز بااشاره به اینکه دغدغه تامین دارو مسئله‌ای فراگیر است، گفت: وزارت اقتصاد فقط در حوزه گمرک در این حوزه دخیل نیست، بلکه در بخش‌های مختلف نظیر خزانه‌داری نقاط خدمت مشترکی با وزارت بهداشت وجود دارد. به‌ویژه در تخصیص یک درصد مالیات بر ارزش‌افزوده به وزارت بهداشت و درمان یکی از نگرانی‌های نمایندگان سال گذشته این بود که چرا در تخصیص این مبلغ به وزارت بهداشت تاخیر صورت می‌گیرد. با همکاری انجام‌گرفته، ما دیگر در خزانه‌داری کل کشور منتظر تخصیص سازمان برنامه نیستیم و ماهانه یک درصد سهم وزارت بهداشت از مالیات بر ارزش‌افزوده به صورت خودکار پرداخت می‌شود.

وزیر اقتصاد تصریح کرد: مجموعه رویه‌هایی در حوزه گمرک پیگیری شده تا در ترخیص دارو و تجهیزات‌پزشکی تسریع شود. یکی از موانع موجود لزوم اخذ شناسه ارزی بانک مرکزی برای شرکت‌های واردکننده بود که ما با هماهنگی صورت‌گرفته اجازه دادیم تا ۹۰ درصد بدون لزوم اخذ این شناسه کالا وارد کنند. در بحث حقوق گمرکی کالاهای اساسی دارو از ۴ درصد به یک درصد تقلیل پیدا کرد.

وی اظهار کرد: جلسات مختلف و پیگیری‌های زیادی دراین‌باره صورت گرفت. ما در زمینه تسریع فرآیند واردات دارو و تجهیزات‌پزشکی و مواد اولیه دارویی اگر از دستگاه‌های مجری پیگیرتر نباشیم، منفعل‌تر نخواهیم بود. ما از بهمن سال گذشته نگرانی خود را طی نامه‌هایی به مجلس شورای اسلامی ارائه کردیم. تمام تلاش‌مان این است که فرآیند واردات دارو و تجهیزات‌پزشکی تسهیل شود. از ۲۵ خرداد با مصوبه وزارت صنعت، معدن و تجارت ترخیص دارو و تجهیزات‌پزشکی در مبادی گمرکی افزایش پیدا کرده است.

ویژه تر از خبر

سفر وزیر خارجه به کشورهای حاشیه خلیج‌فارس

طبق برنامه‌ریزی صورت‌گرفته قرار است فردا وزیر امور خارجه سفر دوره‌ای به ۳ کشور حاشیه خلیج‌فارس داشته باشد.

به‌گزارش ایسنا، حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه به عمان، قطر و کویت؛۳ کشور حاشیه خلیج‌فارس سفر می‌کند. یک رسانه عربی اعلام کرد که وزیر خارجه ایران در سفری منطقه‌ای راهی عمان و قطر می‌شود.

بنا بر این گزارش، پایگاه خبری العربی الجدید نیز به نقل از منابع مطلع اعلام کرد که حسین امیرعبداللهیان، وزیر خارجه ایران سفری منطقه‌ای را آغاز خواهد کرد و این سفر کشورهای عمان و قطر را شامل می‌شود.

در این گزارش آمده است که اهمیت این سفر فراتر از روابط دوجانبه است و به پرونده‌های مهم میان تهران و واشنگتن پرداخته خواهد شد، زیرا عمان و قطر اکنون نقش واسطه میان این ۲ کشور در زمینه کاهش تنش، تبادل زندانیان و مذاکرات هسته‌ای را ایفا می‌کنند. در بخشی از این گزارش آمده است که سفر امیرعبداللهیان ۳ هفته پس از سفر سلطان هیثم بن طارق، پادشاه عمان به تهران انجام می‌گیرد که گفته می‌شود پادشاه عمان در آن سفر پیام امریکا را به ایران منتقل کرده است. این رسانه عربی همچنین ادعا کرده که برخی معتقدند امیرعبداللهیان در این سفر پاسخ ایران به پیام امریکا را خواهد داد.

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص سپاهان شیمی

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص سپاهان شیمی به شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۴۸۶۱۷ و به شماره ثبت ۳۸۰۶ به استناد صورتجلسه هیات‌مدیره مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۸ تصمیمات ذیل اتخاذ شد آقای علی پهلوان‌نژاد به شماره ملی ۰۰۴۴۷۵۲۹۳۸ به سمت رئیس هیات‌مدیره تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ انتخاب گردیدند.

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان اصفهان اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری اصفهان (۱۵۱۶۰۴۸)

عرضه خودرو در بورس کالا لغو شد

دعوا بر سر سود

اوایل سال گذشته مقرر شد انواع خودروهای داخلی، مونتاژی و وارداتی از طریق بورس کالا عرضه شود؛ در آن برهه تعدادی خودرو نیز عرضه و به فروش هم رسید. این روند تا اواسط سال ادامه داشت و حتی اعلام شد که با توجه به فروش خودرو بر اساس قیمت‌های رقابتی، بخشی از زیان خودروسازان جبران شده است.با این حال پس از راه‌اندازی سامانه یکپارچه فروش خودرو و بازگشت شورای رقابت به عرصه قیمت‌گذاری خودرو، ابتدا این شورا و در ادامه نهادهای ذی ربط از جمله وزارت صمت تاکید کردند که فروش خودرو از طریق بورس کالا تخلف بوده و خودروسازان چه داخلی و چه مونتاژی اجازه عرضه خودرو از این طریق را ندارند. طرحی که با استقبال خودروسازان مواجه شد. پس از گذشت حدود ۳ ماه از اعلام ممنوعیت فروش خودرو در بورس کالا، یک شرکت مونتاژکار اعلام کرد که قصد دارد روز ۲۹ خرداد خودروهای خود را در بورس عرضه کند؛ آن هم خودرویی را که در سامانه یکپارچه فروش خودرو عرضه نکرده بود!

از روزی که بورس کالا اطلاعیه عرضه این خودروها را منتشر کرد نهادهای مختلف از جمله شورای رقابت و وزارت صمت در نامه‌های مختلفی تاکید کردند که نه تنها عرضه خودرو از طریق بورس کالا و با قیمت‌های تعیین شده در بورس (قیمت خودرو را شورای رقابت و سازمان حمایت تعیین می‌کنند) غیرقانونی است بلکه در صورت عرضه، شرکت مورد پیگرد قانونی نیز قرار می‌گیرد. با توجه به تاکیدات بورسی‌ها و شرکت مذکور، به نظر می‌رسید که امروز عرضه خودرو در بورس کالا عملیاتی شود با این حال صبح امروز اطلاعیه این عرضه از سایت بورس کالا حذف و اعلام شد «با توجه به قرائت‌های مختلف بین دستگاه‌های اجرایی و نظارتی از قوانین و مقررات موجود و نظر به تصمیم گیری واحد در خصوص عرضه خودرو با توجه به شکست سامانه یکپارچه و همچنین ابهام ایجاد شده در خصوص انحصار بازار خودرو، مقرر شد عرضه خودرو به تعویق افتد.». صمت در این گزارش به حاشیه‌های ادامه‌دار عرضه خودرو در بورس پرداخته است.

رئیس شورای رقابت در نامه‌ای خطاب به مدیرعامل بهمن‌موتور اخطار داد که عرضه خودرو در بورس اقدامی ضدرقابتی و متخلفانه است و باید به‌سرعت متوقف شود

مزایا و معایب عرضه در بورس کالا

عرضه خودرو در بورس کالا دارای مزایا و معایبی است که موافقان و مخالفان را برای پافشاری در نظر خود مجاب می‌کند. موافقان این عرضه تاکید دارند، شعار کشف واقعی نرخ در چارچوب بورس کالا، در نهایت طمع خودروسازان و در نتیجه افزایش نرخ کارخانه‌ای خودروها را به همراه خواهد داشت. این گروه معتقدند در صورت عدم‌مدیریت درست این بستر رقابتی، نرخ کارخانه‌ای خودروها ممکن است به نرخ نجومی و هولناک بازار نزدیک شود. بر خلاف خودروساز، خریدار به سود بسیار ناچیزی دست یابد و بورس کالا اثربخشی خود را از دست بدهد. به گفته موافقان، عرضه خودرو در بورس کالا بدون شک مزایای متعددی به همراه دارد، اما مهم‌ترین آنها، خروج کالای پذیرفته‌شده در بورس، از نظام قیمت‌گذاری است. به بیان بهتر، شورای رقابت و تنظیم بازار، نقشی در تعیین نهایی نرخ خودرو نخواهند داشت، در عوض مشتریان بر سر نرخ با یکدیگر رقابت می‌کنند. در مقابل، مخالفان این عرضه، بورس کالا را بستر مناسبی برای خریدوفروش خودرو نمی‌دانند و معتقدند این فرآیند تغییر چندانی در سیاست‌گذاری‌های کلان ایجاد نخواهد کرد. به گفته این گروه، ساخت خودرو در کشور به واردات قطعات و در نتیجه انجام معاملات دلاری وابسته است و در واقع بهای دلار، نرخ واقعی خودرو را مشخص می‌کند. به بیان بهتر، بورس کالا شاید با حذف دلالان موجب کاهش نرخ جزئی خودرو شود، اما در نهایت این ارزش دلار است که تاثیر مستقیم روی نرخ خودرو دارد.

مخالفان عرضه خودرو در بورس کالا به ایراد دیگری اشاره کرده و معتقدند، اگر عرضه خودرو در بورس کالا به هر دلیلی متوقف شود، بدون شک پس از مدت کوتاهی شاهد جهش قابل‌توجه نرخ خودرو در بازار آزاد خواهیم بود. چنانچه چنین رخداد شوکه‌کننده‌ای قبلا در بازار سکه و طلا تجربه شده است.

ماجرای عرضه مجدد خودرو در بورس چه بود؟

براساس اخبار منتشر شده روز ۲۱ خرداد عرضه مجدد خودرو در بورس کالا کلید خورد و قرار بود این خودروها ۲۹ خرداد در بورس عرضه شوند که دوباره با مخالفت جدی شورای رقابت مواجه شد.

مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس گفت: با توجه به مذاکرات انجام‌شده با یکی از خودروسازان، عرضه مجدد خودرو سواری در بورس کالا پس از وقفه چند ماهه دوباره قابل اجراست. به گزارش سازمان بورس و اوراق بهادار، امیرمهدی صبائی، مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس و اوراق بهادار اظهارکرد: با استناد به مفاد آخرین مصوبه شورای‌عالی بورس و اوراق بهادار در خصوص عرضه خودرو، کمافی السابق پذیرای درخواست‌های عرضه خودرو توسط عرضه‌کنندگان در بورس کالا هستیم. وی تصریح کرد: سازمان بورس براساس مصوبه بالاترین رکن بازار سرمایه (شورای‌عالی بورس) که با هدف حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران، گذرانده شده؛ هیچ مانعی برای عرضه خودرو در بورس متصور نیست و اگر خودروسازان بزرگ عرضه در بورس را متوقف کردند صرفا به دلیل تصمیم خود آنها بوده و از سوی سازمان بورس مانع و مشکلی در این زمینه وجود نداشته و ندارد. مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس مطرح کرد: در همین راستا با توجه به مذاکرات صورت گرفته با یکی از خودروسازان، عرضه مجدد خودرو سواری در بورس کالا پس از وقفه چند ماهه دوباره قابل اجراست. صبائی تصریح کرد: به مدیران سایر ناشران خصوصا در صنعت خودروسازی به‌عنوان مدافع حقوق سهامدارانشان، توصیه می‌شود در زمینه مقابله با قیمت‌گذاری دستوری، تحرکات جدی‌تری داشته باشند و صرفا مجری مصوباتی که مبانی کارشناسی ندارد و متضمن صرفه و صلاح سهامداران نیست، نباشند.

▣ عرضه خودرو در بورس پیگرد قانونی دارد

یک روز بعد از این خبر، رئیس شورای رقابت در نامه‌ای خطاب به مدیرعامل بهمن‌موتور اخطار داد که عرضه خودرو در بورس اقدامی ضدرقابتی و متخلفانه است و باید به‌سرعت متوقف شود.

سیدمحمدرضا سیدنورانی، رئیس شورا و مرکز ملی رقابت در نامه‌ای خطاب به مدیرعامل بهمن‌موتور اخطار داد که عرضه خودرو در بورس اقدامی ضدرقابتی و متخلفانه است و باید به‌سرعت متوقف شود. در این نامه آمده است: «اطلاعیه منتشر شده در بورس کالا در خصوص عرضه خودروی دیگنیتی پرستیژ آن شرکت، مغایر با مفاد دستورالعمل تنظیم بازار خودروی سواری مصوب این شورا در جلسه ۵۴۳ مورخ ۱۱ بهمن ۱۴۰۱ است که براساس اختیار قانونی شورای رقابت، موضوع بند ۵ ماده ۵۸ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی تصویب و ابلاغ شده و لازم‌الاجراست.»

وی تاکید کرد: بر اساس آن دستورالعمل، عرضه خودرو سواری باید از طریق سامانه یکپارچه فروش خودرو و بر مبنای قیمت‌گذاری موضوع آن انجام شود. سید نورانی تاکید کرد: هرگونه اقدام بر خلاف مفاد دستورالعمل مذکور، تخلف ضدرقابتی محسوب می‌شود و منجر به پیگیری قانونی از طریق مراجع نظارتی و قضاوتی خواهد شد؛ بر این اساس به آن شرکت اکیدا اخطار می‌شود که شروع به این اقدام ضدرقابتی و متخلفانه را به‌سرعت متوقف کند.

جایگاه قانونی شورای رقابت

در این بین کارشناسان حقوقی با نگاه بنیادی به موضوع تاکید دارند، اساسا طبق قانون شورای رقابت حق دخالت در قالب و ساختار رقابت‌های انجام شده یا رقابت‌هایی که در آینده انجام خواهد شد را ندارد و فقط در ماهیت می‌تواند ورود کند، زیرا قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به این شورا در همین حدود اختیارات داده است؛ لذا دخالت شورای رقابت در خصوص عرضه یک کالا در بورس کالا یا عدم عرضه آن عملا تخطی از حدود اختیارات قانونی آن شورا است.

این کارشناس حقوقی بازار سرمایه گفت: در سایر کالاهایی که ممکن است کالای انحصاری به‌شمار می‌روند، شورای رقابت در مورد قالب، ساختار و چارچوب شکل‌گیری نمی‌تواند ورود کند، اما اگر معاملاتی ضد رقابتی یا انحصار رقابت یا هرگونه ناهنجاری در حوزه رویه‌های رقابتی دیده شود، می‌تواند ورود و از اختیارات قانونی خود در جهت رفع این چالش‌ها، اقدام کند. وی با بیان اینکه نحوه معاملات در بورس کالا یک ساختار شکلی دارد و در این حوزه شورای رقابت نباید ورود کند، اظهارکرد: برای مثال شورای رقابت می‌تواند فقط در مورد معاملات یک خودروی خاص در یک روز مشخص، به‌طور ویژه اعلام نظر کند، اما اینکه به صورت کلی حکم به خروج خودروهایی خاص را از معاملات بورس بدهد، نداشته و اصولا این تصمیم‌گیری در صلاحیت شورای رقابت نیست.

اسدی در ادامه به یکی دیگر از نکات قانونی که نامه شورای رقابت را زیر سوال می‌برد، اشاره کرد و گفت: طبق بند ۵ ماده ۵۸ قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴، شورای رقابت صلاحیت تصویب دستورالعمل و تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالا و خدمات انحصاری را با رعایت قوانین و مقررات مربوطه دارد و در واقع بند ۵ صراحتا اعلام می‌کند که این شورا فقط می‌تواند دستورالعمل تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالاها را تعیین کند. بنابراین در حوزه معاملات بورس کالا، فقط می‌تواند حجم‌هایی که از یک کالا عرضه می‌شود را کنترل و تعیین کند.

این کارشناس حقوقی بازار سرمایه خاطرنشان کرد: با وجود ذکر این نکته در بند ۵ ماده ۵۸ سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی، این بند، خود در تعارض با ماده ۲ قانون بازار اوراق بهادار قرار دارد، چراکه طبق قانون بازار اوراق بهادار، شورای‌عالی بورس و سازمان بورس و اوراق بهادار، بالاترین ارکان تصمیم‌گیری صالح جهت تصویب و تدوین آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و سایر مقررات در بازار سرمایه هستند و عملا مواردی که به قواعد بازار سرمایه مربوط است خارج از حوزه صلاحیت شورای رقابت قرار دارند. وی در جمع‌بندی موارد یادشده گفت: بنابراین از یک‌سو شورای رقابت صرفا در مسائل ماهوی و ماهیت رقابت‌ها می‌تواند ورود کند و در ساختار و شکل و قواعد شکل‌گیری رقابت امکان دخالت ندارد و از سوی دیگر در حوزه تصویب دستورالعمل تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالاها نیز صرفا تا جایی امکان ورود دارد که با اختیارات شورای‌عالی بورس و سازمان بورس و اوراق بهادار در تعارض نباشد و در صورت تعارض، شورای‌عالی بورس و سازمان بورس در تدوین دستورالعمل و آیین‌نامه‌های بازار سرمایه نسبت به شورای رقابت اولویت دارند.

اسدی با این توضیحات درباره نامه‌ای که از سوی شورای رقابت منتشر شد، گفت: طبق بند ۳ ماده ۶۸ قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، اعضای شورای رقابت نباید قبل از اتخاذ تصمیم در زمینه مقررات قانونی یا نقض آنها به صورت کتبی یا شفاهی، اظهارنظری داشته باشند؛ بنابراین در صورتی که نامه شورای رقابت بدون اخذ تصمیم از اعضای شورا تدوین و ابلاغ شده باشد و یک تصویب جمعی نبوده باشد، عملا به معنای نقض بند ۳ ماده ۶۸ قانون سیاست‌های اصلی ۴۴ است که اجازه دخالت و ورود شورای رقابت را داده است. این متخصص حقوقی بازار سرمایه افزود: همچنین اگر نامه شورای رقابت بدون تصویب جمعی اعضای شورا و صرفا با نظر رئیس شورا صادر شده باشد، ماده ۶۸ قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ را که همین قانون به شورای رقابت عملا صلاحیت و اختیارات داده است، نقض کرده است. به عقیده وی، ماده ۶۸ به‌درستی اجازه نظر کتبی و شفاهی را به اعضا نداده است؛ چراکه هدف از آن این بوده که مسائل و مشکلات جدی به‌واسطه تصمیمات خلق‌الساعه و یک‌طرفه، برای جامعه بازار سرمایه، شرکت‌ها، بنگاه‌های اقتصادی و به‌طور کلی بازارهای مختلف بروز نکند. ازاین‌رو انتشار این نامه در صورتی‌که بدون تصویب اعضای شورا بوده باشد، یک اقدام ناصحیح و اشتباه بوده است.

سخن پایانی

به‌دنبال بازگشت تحریم‌ها علیه ایران، صنایع متعدد داخلی از جمله صنعت خودرو با کمبودهای متعددی مواجه شد که در نتیجه آنها، تولید و عرضه خودرو به بازار به‌شدت افت پیدا کرد. در این میان، ممنوعیت واردات خودرو نیز به‌عنوان یک عامل تقویت‌کننده باعث شد خودرو نه به‌عنوان یک محصول مصرفی، بلکه به‌عنوان یک کالای سرمایه‌ای موردتوجه خریداران قرار گیرد. تیراژ پایین خودروسازان و از سوی دیگر، شمار روزافزون مشتریان باعث شد تعادل میان عرضه و تقاضا در بازار خودرو از بین برود و بستر مناسبی برای فعالیت واسطه‌گران و دلالان فرصت‌طلب به وجود آید و از همه مهم‌تر، نرخ خودروها به‌طور نجومی افزایش پیدا کند. با تمام این اوصاف، کارشناسان بر این باورند که عرضه خودرو در بورس کالای ایران یک امر بی‌سابقه بوده و قضاوت در این زمینه زمان بیشتری می‌خواهد. به‌علاوه اینکه عرضه خودرو در بورس کالا شاید یک راه‌حل کوتاه‌مدت برای کنترل قیمت‌ها باشد، اما چاره اصلی تثبیت قیمت‌ها و ایجاد تعادل بین عرضه و تقاضا نیست.

ستاره سیمین هرمز
صنایع معدنی و فولادی
(سهامی خاص)

آگهی فراخوان استعلام ارزیابی کیفی احداث فاز اول پست اصلی ۴۰۰/۳۳Kv و خط انتقال برق

شرکت صنایع معدنی و فولادی ستاره سیمین هرمز

شرکت صنایع معدنی و فولادی ستاره سیمین هرمز در نظر دارد احداث فاز اول پست اصلی ۴۰۰/۳۳kv و خط انتقال برق مجتمع ستاره سیمین هرمز را به روش EPC به پیمانکار واجد شرایط پس از فراخوان و ارزیابی کیفی و برگزاری مناقصه به صورت دومرحله‌ای (همراه ارزیابی فنی)، واگذار نماید.

بدینوسیله از داوطلبان واجد شرایط دعوت می‌شود جهت اخذ اسناد ارزیابی کیفی از تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۳۱ لغایت ۱۴۰۲/۰۴/۰۶ از ساعت ۹ الی ۱۶ به آدرس ذیل مراجعه نمایند.

مدارک فقط به نماینده شرکت متقاضی با ارائه معرفی‌نامه معتبر و اصل فیش بانکی تحویل داده خواهد شد.

مهلت تکمیل و تحویل اسناد استعلام ارزیابی کیفی: تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۷ می‌باشد.

خرید اسناد استعلام ارزیابی کیفی: شرکت‌کنندگان علاقه‌مند، می‌توانند یک‌سری کامل از اسناد ارزیابی را در مقابل ارائه درخواست کتبی و فیش واریزی به مبلغ ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال به شماره شبای IR650190000000011680418500۳ به نام شرکت صنایع معدنی و فولادی ستاره سیمین هرمز نزد بانک صادرات شعبه صنعت واریز نمایند. مبلغ واریز شده، غیرقابل استرداد است.

نشانی محل دریافت و تحویل اسناد: تهران، یوسف‌آباد، خیابان جهان‌آرا، کوچه شادان (۱۳/٤)، پلاک ۱۸، شرکت مهندسی تاراطرح

محل اجرای پروژه: استان هرمزگان، شهرستان بندرعباس، کیلومتر ۱۳ جاده اسکله شهید رجایی منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس، شرکت صنایع معدنی و فولادی ستاره سیمین هرمز

مدت اجرای کار: بیست (۲۰) ماه شمسی

شرایط شرکت‌کنندگان: کلیه شرکت‌کنندگان باید دارای گواهینامه صلاحیت معتبر طرح و ساخت نوع ۱ از سازمان برنامه و بودجه کشور در رسته نیرو زیر رشته پست‌ها و انتقال و توزیع با تخصص توزیع نیرو باشند و چنانچه به صورت مشارکت (کنسرسیوم) مدنی شرکت کرده باشند. اعضای مشارکت می‌بایست دارای گواهی‌نامه صلاحیت معتبر همکار پیمانکار پایه ۱ در رشته نیرو (زیر رشته پست‌ها و انتقال و توزیع) همراه با همکار مشاور پایه ۱ از تخصص توزیع نیرو در گروه انرژی باشند و دارای ظرفیت آزاد (تعدادی و ریالی) در رشته مربوطه باشند.

سایر شرایط و توضیحات لازم در اسناد ارزیابی کیفی درج شده است.

دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت صنایع معدنی و فولاد ستاره سیمین هرمز (سهامی خاص)

مشاور طرح: شرکت مهندسی و تکنولوژی تارا طرح،
تلفن: ۸۸۳۳۷۳۹۴-۰۲۱ دورنگار: ۸۸۳۳۷۳۹۷-۰۲۱

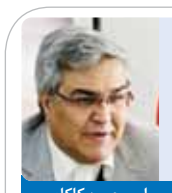
متقاضیان جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند با شماره تلفن ۸۸۳۳۷۳۹۴-۰۲۱ داخلی ۳۵۵ (خانم جمشیدی) تماس حاصل فرمایند.

توجه: تکمیل و ارایه فرم‌های ارزیابی و مدارک مربوطه به هیچ عنوان حقی برای متقاضیان جهت دعوت به مناقصه ایجاد نخواهد نمود و تعهدی درخصوص شرکت در مناقصه برای دستگاه مناقصه‌گزار ایجاد نخواهد کرد.

شرکت صنایع معدنی و فولادی ستاره سیمین هرمز

یادداشت

خلأ نیروی متخصص پیش‌روی صنعت خودرو

امیرحسن کاکایی
عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

چندین سال است که مسئولان بی‌وقفه و همه‌جانبه به صنعت خودرو حمله و تصور می‌کنند این حرکت برای تحرک صنعت فربه خودرو و رقابتی شدن آن مفید است. از یک سو قیمت‌گذاری دستوری امان این صنعت را بریده و ایران‌خودرو و سایپا را از شرکت‌هایی ثروتمند، تبدیل به شرکت‌هایی ورشکسته کرده و از سویی دیگر و در حرکتی کاملا نهادین، در روزهای پایانی سال گذشته، نهایت تلاش خود را کردند تا انگیزه هرگونه رقابت را از خودروسازان با در دست گرفتن نرخ و برنامه فروش، بگیرند و سیستم فروش صنعت کاملا دولتی شد. شاید در این رویه کاهشی در حجم تولید رخ ندهد و حتی برعکس، آمار تولید بالا برود، اما هر کسی که کمی تاریخ خوانده باشد یا کمی روانشناسی بداند یا معیارهای اقتصادی را دنبال کند، می‌داند که کشتن انگیزه‌ها در یک صنعت به چه معناست.

بدین‌ترتیب مجموعه سرمایه‌گذاری در صنعت کاهش می‌یابد و حتی ما با فرار سرمایه مواجه می‌شویم. وقتی سرمایه‌گذاری انجام نشود، محصولات به‌تدریج هم از نظر کیفی نزول می‌کنند و هم از نظر تکنولوژیک عقب می‌افتند. بماند که هم‌اکنون در یک پیچ تاریخی فناورانه هستیم و دنیا در حال جهش واقعی است که به‌باور سیاست‌گذاران ما، یک نقطه قوت است، چراکه در این شرایط، دنیا به‌دنبال مشتری برای خطوط کهنه تولید خود می‌گردد و تقریبا مجانی آن را به کشورهایی مانند ما خواهد داد. همان‌طور که در اواخر دهه ۶۰ خطوط تولیدی تالبوت سر از ایران در آورد. بد نیست بدانید در بسیاری از زمینه‌ها ازجمله فولاد و سیمان و حتی ظروف آشپزخانه (مانند پوشش تفلون) این بلا سر کشور ما آمد. مسئولان آن زمان حداکثر بهره‌برداری را کردند و ورود همین فناوری‌های کمی قدیمی باعث رشد کمی و حتی کیفی صنعت خودرو شد. البته در آن زمان، مسئولان با پول‌های بادآورده که از پیش‌پرداخت انبوه مردم می‌گرفتند، عقلانیت اقتصادی به خرج داده و کمی از آن پول را برای آموزش و جذب نیروهای توانمند هزینه کردند و همین موضوع باعث رشد و توسعه صنعت خودرو در دهه ۷۰ شد و پس از آن با تکیه بر همان سرمایه‌گذاری که روی منابع انسانی شد، در کنار خطوط دست دوم وارداتی، حرکت‌های خوبی رقم خورد.

اما امروز تفاوت‌های زیادی با آن دهه می‌کند. نخستین تفاوت این است که صنعت از پول و سرمایه خالی شده است. دومین تفاوت این است که فضای کسب‌وکار ضد توسعه و سرمایه‌گذاری صنعتی است و سودهای آنچنانی در زمینه‌های بازرگانی و دلالی وجود دارد که تولید را از صرفه اقتصادی انداخته است. پس سرمایه‌گذاران واقعی جذب این صنعت نخواهند شد. امروز رانتی هم نمانده که دولت بدهد، چراکه دولت بی‌پول شده و همین‌که خوردوخوراک مردم در کنار دارو و درمان را کنترل کند، شاهکار کرده است. همچنین خطوط تولید به‌شدت مستهلک شده است. اما از یک تفاوت اساسی دیگر هم وجود دارد.

در ۳ دهه پیش که این روش (خرید خطوط دست دوم با نرخ نازل و توسعه از طریق مهندسی معکوس) جواب داد، فرآیندهای تولید و طراحی در حال تحول اساسی و مخرب نبود، اما امروز با تحول اساسی و به‌اصطلاح مخرب یا زیرورو کننده روبه‌رو هستیم. البته نتوانسته‌ام برای کلمه Disruptive Technology (فناوری مخرب) معادل فارسی خوبی پیدا کنم؛ بگذریم. به هر حال فناوری‌های در حال از بین رفتن که در حال فروش هستند، عملا ما را وارد چاهی می‌کند که امکان در آمدن از آن نیست. البته به‌باور عده‌ای همان هم که در دهه ۷۰ پیاده شد، اشتباه بود.

از سویی هم دهه حاضر، با دهه ۷۰ خیلی فرق می‌کند. مردم آگاه‌تر شده و راحت‌تر خود را با دیگران و دنیا مقایسه می‌کنند. در آن دهه، تمام کشورهای اطراف ما از ما عقب‌تر بودند، اما در این دهه ما تقریبا از بسیاری از کشورهای منطقه عقب افتاده‌ایم. مردم دیگر از ما تولید خودرو با کیفیت کم و با قابلیت اطمینان پایین را نمی‌پذیرند؛ بنابراین سیاستمدار دست پیش را گرفته و دنبال واردات گسترده است و از آنجا که می‌داند واردات خودرو نو در توان درآمد ارزی کشور نیست، واردات خودرو دست دوم را در دستور کار قرار داده است. همچنین برادران چینی با یک لشکر تمام‌عیار وارد کشور شده و لطف کرده صنعت مونتاژی کشور را در دست گرفته‌اند. خدا خیرشان بدهد؛ اگر آنها نبودند که ما همین را هم تولید نمی‌کردیم.

به‌هرحال نتیجه می‌شود از بین رفتن کور سوی امید برای توسعه مبتنی بر دانش و فناوری داخلی و وا دادن عرصه صنعت و توسعه اقتصادی به بازرگانی و واردات. حال می‌خواهد این واردات، واردات خودرو باشد یا قطعه یا فناوری. به هر حال هر چه باشد، دیگر کسی تحمل هزینه‌های سنگین برای توسعه منابع انسانی را ندارد.

از آن طرف دو اتفاق بد دیگر افتاده است؛ افکار عمومی کاملا علیه صنعت خودرو است. پس دیگر کار کردن در صنعت خودرو افتخار نیست. نسل قبلی هم که در دهه ۷۰ استخدام و تربیت شدند، عملا در حال بازنشسته شدن هستند. یک اتفاق دیگر هم این است که نسل جدید، نسل زد هستند و نوع کار کردن و مدیریت آنها فرق می‌کند. از سویی هم مدیران ما در بازنشسته کردن نسل قبل، عجله دارند و بدون جانشین‌پروری و مدیریت دانش، هم نسل قبلی را رها می‌کنند و هم نسل جدید بدون مربی و مرشد وارد صنعت می‌شوند. در این میان، مهاجرت نخبگان اظهرمن‌الشمس است. پس آنچه وارد صنعت می‌شود، دارای کیفیتی بسیار پایین‌تر از آن چیزی است که باید بشود. بدین‌ترتیب فضای صنعت به‌تدریج به یک فضای غیرقابل تحمل برای نخبگان و اندیشمندان و افراد زحمتکش تبدیل می‌شود. نتیجه اینکه صنعت روز به‌روز افول پیدا می‌کند و چرخه نابودی آن سریع‌تر می‌شود. در چنین شرایطی، اصولا آیا می‌توان به‌دنبال جهش فناوری و تولید رقابتی بود؟

واردات خودرو تداوم خواهد داشت

وزیر صمت گفت: مجلس نظرات خود را درباره واردات خودرو ارائه کرده و به تازگی نیز مصوبه‌ای در این حوزه داشته؛ ما مصوبات را رعایت خواهیم کرد.

به گزارش مهر به نقل از خانه ملت، عباس علی‌آبادی درباره واردات خودرو، اظهار کرد: واردات یکی از ابزارهای مدیریت و کنترل بازار است. مجلس نظرات خود را درباره واردات خودرو ارائه کرده و به‌تازگی نیز مصوبه‌ای در این حوزه داشته؛ ما مصوبات را رعایت خواهیم کرد. وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: واردات یک ظرفیت جدی برای مدیریت بازار به‌منظور جلوگیری از رانت و انحصار است. در حوزه کالاهای های‌تک و کالاهای راهبردی و کالاهایی که کشور باید در زمینه آنها استقلال داشته باشد، سیاست دیگری حاکم است که مطابق با آن سیاست باید عمل شود، اما در موضوعاتی که نه مزیت اقتصادی و نه مزیت رقابتی داریم، باید به سمت تعامل با دنیا برویم.

وی با بیان اینکه واردات یکی از وسایل و قواعد تنظیم مناسبات بین‌المللی است، گفت: من به یک ژئواکونومی معتقدم که در این ژئواکونومی یک کالایی می‌دهیم و یک کالایی می‌گیریم و این یعنی واردات و صادرات.

زنگ خطر مهاجرت نیروهای متخصص به صدا در آمد

ابربحران در کمین صنعت

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

مهاجرت اصلی‌ترین تحرک مکانی جمعیتی است و افراد، اغلب با هدف برخورداری از شرایط مناسب‌تر و با دلایل گوناگون معیشتی، اقتصادی، فرهنگی و... اقدام به مهاجرت می‌کنند. بنابر اطلاعات و آمارهای موجود، اشتغال یکی از اثرگذارترین دلایل برای مهاجرت است. آمار و شواهد نشان می‌دهد ایران در زمره کشورهایی است که مهاجرت نیروهای متخصص آن در بالاترین حد قرار دارد. کارشناسان حوزه صنعت معتقدند کشور در حال از دست دادن بخش بزرگی از نیروهای ماهر خود است. بخشی از این نیروها از بخش تولید به شغل‌های کاذب ورود می‌کنند و تعدادی هم که مهارت و تخصص آنها در کشورهای دیگر خواهان دارد، بار سفر به خارج از کشور را می‌بندند که کمیت در هر دو بخش به مرحله هشدار رسیده است. این هشداری است که از چند سال پیش تحت عنوان‌هایی مانند صنعت تهی از نیروهای ماهر داده شده و حالا شکل جدی‌تری به خود گرفته است. صمت در این گزارش با فعالان حوزه صنعت درباره عوامل موثر بر مهاجرت نیروهای انسانی متخصص و تاثیر آن بر تولید به گفت‌وگو نشسته که در ادامه می‌خوانید. با ما همراه باشید.

بحران مهاجرت نیروهای ماهر

مهدی مطلب‌زاده، فعال حوزه صنعت درباره اصلی‌ترین دلایل مهاجرت نیروهای ماهر به صمت گفت: این موضوع دارای جنبه‌های گوناگون است که از چالش‌های اقتصادی تا مشکلات متعدد اجتماعی را دربرمی‌گیرد. در این میان، مهم‌ترین موضوعی که مطرح است تامین نبودن معیشت نیروی انسانی به‌واسطه شرایط اقتصادی و نابسامانی‌هایی است که بیشتر در این بخش شاهد هستیم. نابسامانی اقتصاد، مشکلات گوناگون تولید و صنعت، دستمزد پایین، افزایش هزینه‌های معیشت، افزایش قیمت انرژی و... منجر به این شده که از یک‌سو افراد دورنمای شفافی از آینده نداشته باشند و از سوی دیگر در تنگناهای گوناگون قرار بگیرند.

مطلب‌زاده ادامه داد: شرایط اقتصادی سختی که بر کشور حاکم شده از طرفی زمینه‌ساز مهاجرت نیروهای انسانی از کشور شده و از طرف دیگر، کشورهای توسعه‌یافته هم به‌واسطه پیری جمعیت و نیاز به نیروهای ماهر شرایطی را فراهم می‌کنند که بخشی از نیروهای کار خارج از کشورشان متمایل به مهاجرت کاری به این کشورها شوند. درآمد و رفاه تقریبی که برای این افراد فراهم می‌شود، مهاجرت کاری را به‌ویژه برای نیروهای ماهر توجیه‌پذیر می‌کند. وقتی قدر نیروهای انسانی که داریم را ندانیم و برای آنها انگیزه ایجاد نکنیم، این امری طبیعی است که مهاجرت نیروهای ماهر را باوجود نیاز داخل در حجم بالایی شاهد باشیم. وی ادامه داد: صنعت در حال حاضر نیازمند نیروهای یدی است، چراکه بیشتر نیروهای این بخش به‌دلیل شرایط اقتصادی چند سالی است جذب مشاغلی مانند تاکسی‌های اینترنتی شده‌اند. از یک سو صنعت، توان پرداخت دستمزدهای بسیار بالا را ندارد و از سویی هم، معیشت کارگران در خطر است و نمی‌توانند با دستمزدی که دریافت می‌کنند، حداقل رفاه را برای خود تامین کنند.

▣ دانشگاه‌ها نیروی ماهر تربیت نمی‌کنند

این فعال حوزه صنعت افزود: بعد دیگری از این موضوع به ارتباط بین صنعت و دانشگاه برمی‌گردد. متاسفانه دانشگاه‌ها و مراکز علمی ما نیروهای ماهری برای صنعت تربیت نمی‌کنند و صرفا به تئوری و دادن مدارک تحصیلی اکتفا می‌کنند و در نهایت هم اغلب فارغ‌التحصیلان این مراکز، دکتر و مهندس‌هایی هستند که توان انجام یک مهارت و کار فنی را هم ندارند؛ به‌عبارتی نیاز صنعت ازسوی این بخش تامین نمی‌شود و حتی در مراکز فنی نیز تربیت نیروهای متخصص به‌درستی انجام نمی‌شود که این خلأ و چالش بزرگی برای صنعت است. پس در کنار مشکلات اقتصادی و معیشتی که داریم و تمایلی که نیروهای متخصص برای مهاجرت دارند، این موضوع نیز به‌شدت به بحران کمبود نیروی انسانی صنعت دامن زده که هر روز نیز شدت می‌گیرد.

وی ادامه داد: مهم‌تر از همه مشخص نبودن چشم‌انداز کلی و افق آینده است که تمایل افراد برای مهاجرت با هدف رسیدن به یک رفاه حداقلی را بیشتر می‌کند. مطلب‌زاده در تشریح راهکارهایی برای مقابله سریع‌تر با این بحران اظهار کرد: از آنجا که یک‌شبه به این وضعیت نرسیده‌ایم، یکدفعه هم نمی‌توان با یک راهکار این مشکل را برطرف کرد. این مشکل دارای جنبه‌های کلان اقتصادی و اجتماعی است که بسیار هم جدی و عمیق هستند و اگر می‌خواهیم روند مهاجرت نیروهای ماهر که شکل بحران به خود گرفته کنترل شود، باید عوامل آن را تا جایی که می‌شود از بین برد که بخش مهمی از این موضوع هم به تامین معیشت افراد برمی‌گردد. وقتی تورم رشد مداوم دارد، باید درآمدها هم به نسبت افزایش تورم تغییر کند. هر جا به‌طورجدی به رفع این چالش‌ها ورود کنیم، از آسیب بیشتر افراد جامعه جلوگیری خواهد شد. اگر به مشکلات این بخش‌ها که به‌واسطه نابسامانی‌های اقتصادی ایجاد شده، توجه و تا حدودی تلاش شود چشم‌انداز پیش‌روی افراد مشخص باشد، خود یک راهکار برای مقابله با حجم زیاد مهاجرت نیروهای انسانی از کشور است.

▣ برای ماندگاری نیروی کار انگیزه ایجاد کنیم

مطلب‌زاده تاکید کرد: وقتی به‌دنبال رشد و توسعه صنعتی هستیم و شعار حمایت از تولید می‌دهیم، نباید از نیروهای انسانی غافل باشیم. واقعیت این است که براساس تورمی که بر اقتصاد کشور حاکم شده، وضعیت بغرنج نیروهای انسانی مشخص است و موضوع پنهانی نیست؛ پس باید تا دیر نشده به داد این قشر و همچنین صنعت و تولید کشور رسید. در جایی که سرعت افزایش قیمت‌ها بیش از درآمد افراد است، می‌توان انتظار مهاجرت افراد برای رسیدن به درآمد بیشتر و حداقل رفاه را داشت و این اتفاق امری طبیعی و تلاشی برای تامین معیشت است. یعنی باید برنامه‌ریزی اقتصادی درستی داشته باشیم و علاوه بر این باید رابطه دانشگاه و صنعت تقویت شود و برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور برای تربیت متخصص تغییر کند. مراکز فنی باید نیازسنجی کنند و به نسبت نیاز صنعت، نیروهای ماهری تربیت کنند.

این فعال حوزه صنعت در پایان تاکید کرد: حجم بالای مهاجرت نیروهای انسانی ماهر در حال حاضر چالشی است که هنوز به‌طورجدی برای آن تدبیری اندیشیده نشده است.

مهاجرت در کشورهای دیگر هم وجود دارد، اما مهاجرت از یک کشور توسعه‌یافته به توسعه‌یافته دیگر با هدف کسب موقعیت مطلوب‌تر انجام می‌شود، چراکه نیروی کار همیشه به‌دنبال زندگی و رفاه بیشتر است. ازاین‌رو باید وضعیتی را به‌وجود آوریم که نه‌تنها نیروهای ماهری که داریم انگیزه کافی برای ماندن داشته باشند، بلکه به‌گونه‌ای حرکت کنیم که در بخش‌هایی که صنعت ما نیاز دارد، نیروهای متخصصی را وارد کشور کنیم؛ به‌عبارتی باید برای ماندن نیروهای ماهر انگیزه ایجاد کنیم.

سرمایه کشور، دست‌های ماهر است

یونس اکبرپورپایدار، فعال حوزه صنعت درباره علت کمبود نیروی ماهر و مهاجرت نیروهای متخصص به صمت گفت: مشکل عمده بخش صنعت کشور در حال حاضر نیروی کار است. شرایط به‌گونه‌ای است که انگیزه کار کمتر شده و باتوجه به اینکه صنعت در هر بخش و سطحی که باشد وابسته و نیازمند به نیروهای کار در رده‌های گوناگون است، این موضوع به‌شدت صنعت را تحت‌تاثیر قرار داده و می‌توان گفت به بحران تبدیل شده است. از سویی تک‌فرزندی در جامعه رواج یافته که در ادامه بر جمعیت فعال تاثیرگذار خواهد بود و نگرانی‌هایی را برای آینده ایجاد کرده است. از سوی دیگر، تورم افسارگسیخته شده و با این شرایط، قشر کارگر توان تامین زندگی خود را نخواهند داشت که واقعیتی انکارنشدنی است.

وی ادامه داد: در حالی نیروی بیکار زیادی داریم که صنعت نیازمند نیروی کار ماهر بوده و در این زمینه به وضعیت بحرانی نزدیک شده است. گاهی هم در کشور شاهد رویکردهایی هستیم که به چالش کمبود نیروهای ماهر دامن می‌زند. به‌عنوان نمونه، قانون بیمه بیکاری از مواردی است که در این زمینه باید و مورد تجدیدنظر قرار بگیرد، چراکه صنعت به توالی نیروهای ماهر خود را برای دوره‌های زمانی که می‌توانند بیمه بیکاری دریافت کنند، از دست می‌دهد. انتظار این است که دولت در سازکاری دقیق‌تر، با سختگیری بیشتر و البته به‌ندرت، به افراد بیمه بیکاری بدهد تا این روند اشتباه که به‌نوعی بدعادتی هم برای نیروی کار به همراه داشته، از بین برود.

مشکل دیگر، کاهش انگیزه نیروی کار است. دولت باید به این موضوع نیز ورود و با فرهنگ‌سازی و اقدامات حمایتی، انگیزه نیروهای انسانی را برای انجام کار بیشتر کند تا ماندگاری آنها در بخش تولید با بهره‌وری بالاتری همراه باشد.

اکبرپورپایدار با اشاره به اینکه مشکلات اقتصادی تاثیر بسیار زیادی بر مهاجرت نیروهای ماهر دارد، اظهار کرد: واقعیت این است که سرعت افزایش نرخ تورم به حدی بالاست که صنعتگر هر قدر هم دستمزد نیروی کار خود را افزایش دهد به آن نمی‌رسد و البته این افزایش هم تا حدی برای صنعتگر امکان‌پذیر است. از سویی هم معیشت کارگر در خطر است که خودبه‌خود بر فعالیت او تاثیر می‌گذارد و ایجاب می‌کند که دولت در قالب یارانه‌های غیرنقدی به کمک قشر کارگر بیاید. دولت در این زمینه وظیفه اصلی را برعهده دارد و مالیاتی که از صنعت دریافت می‌کند را می‌تواند برای کمک به تولید که همیشه شعار حمایت از آن داده می‌شود، صرف کند.

این فعال حوزه صنعت درباره راهکار مقابله بحران کمبود نیروی انسانی ماهر در صنعت کشور گفت: انتظار این است که دولت راهکاری را دنبال کند که نیروهای انسانی ضمن اینکه نگرانی بابت معیشت نداشته باشند، با بهره‌وری بیشتری مشغول کار شوند. در این میان، یکی از موارد مشکل‌ساز معرفی مشاغل سخت و زیان‌آور است.

▣ تعیین دستمزد با کارکارشناسی

تامین اجتماعی در اینجا برخوردی دوگانه دارد؛ از سویی می‌گوید با کمبود منابع مالی مواجه است و از سوی دیگر، با تعریف مشاغلی که سخت و زیان‌آور نیستند در رده مشاغل زیان‌آور، سن بازنشستگی بخش زیادی از نیروهای کار را کاهش می‌دهد. در این روند از یک‌سو تامین اجتماعی باید هزینه پرداخت کند و از سوی دیگر در شرایطی که صنعت با بحران کمبود نیروی انسانی به‌ویژه نیروهای فنی مواجه است، صنعت را با چالش‌های بیشتری در این زمینه روبه‌رو می‌کند.

وی خاطرنشان کرد: دولت برنامه و هدفی ندارد و این‌گونه به‌نظر می‌رسد که در بخش‌هایی باری به هر جهت پیش می‌رود که بسیار نگران‌کننده است. به‌عنوان نمونه در بحث تعیین دستمزد سالانه و افزایش حقوق‌ها، معیارها مشخص نیست و بررسی‌های عمیقی انجام نمی‌شود. انتظار این است که باتوجه به تاثیر بسیار عمیقی که دستمزد بر معیشت کارگران و وضعیت صنعت و تولید کشور دارد، دستمزد در پروسه طولانی‌تری و با دقت بیشتری تعیین شود و مبنای آن کار کارشناسی باشد. زندگی کارگر با دستمزد کنونی که تناسبی با تورم در حال افزایش ندارد، نمی‌چرخد و دغدغه تامین نشدن نیازهای اساسی زندگی از مسکن گرفته تا بهداشت و... بر انگیزه و بهره‌وری نیروی کار تاثیرگذار است و نمی‌توان آن را نادیده گرفت. در حال حاضر حداقل دستمزدی که تعیین‌شده با مزدی که بتواند گره‌گشا باشد برای کارگران فاصله بیش از ۲ برابری دارد. البته در مقابل، تولید هم علاوه بر کمبود نیروی انسانی با چالش‌های متعدد دیگری مواجه است. نیروی متخصص در وضعیت یادشده حتی مجبور به مهاجرت می‌شود. باید به این موضوع نیز توجه کرد، وگرنه با کوچ بسیاری از نیروهای ماهر و متخصص روبه‌رو خواهیم شد که آسیب‌های جبران‌ناپذیری برای صنعت کشور به‌دنبال خواهد داشت. اینها سرمایه اصلی کشور هستند و اگر این روند مهاجرتی شدت یابد، ضرر بسیاری دارد. اکبرپورپایدار در پایان گفت: سرمایه ما نفت نیست، مغزهای متفکر و دست‌های ماهری است که می‌توانند به کمک تولید بیایند. باید دولت هر چه سریع‌تر راهکاری برای کمک به تولید و ماندگاری نیروی انسانی پیدا کند.

سخن پایانی

کمبود نیروی متخصص و مهاجرت آنها از دغدغه‌های بزرگ مدیران است. بستر نگهداشت نیروی انسانی در کشور فراهم نیست، مهاجرت نیروی متخصص افزایش یافته و توان جذب نیروی متخصص از سایر کشورها را نیز نداریم و این عوامل کشور را در وضعیتی بحرانی قرار داده است. افزایش مهاجرت، ناامیدی و فقدان مهارت و ناتوانی دانشگاه‌ها در مهارت‌آموزی و تربیت نیروی کار ماهر، مهم‌ترین چالش‌های نیروی انسانی در ایران به‌شمار می‌رود. در این شرایط طبیعی است که بخش مولد اقتصاد با چالش مهاجرت متخصصان روبه‌رو شود؛ چالشی که پیامدهای آن در آینده بیشتر نمایان می‌شود. در حال حاضر خطوط تولیدی بنگاه‌ها با کمبود جدی نیروی متخصص مواجه شده و به‌گفته کارشناسان زنگ خطر آن به صدا درآمده و به مرحله بحرانی رسیده است. به‌گفته کارشناسان بی‌ثباتی و نااطمینانی‌های حاکم بر فضای اقتصادی کشور و نبود چشم‌انداز روشن از اصلی‌ترین دلایل مهاجرت نیروی کار از بخش صنعت بوده و ریسک بالای فعالیت تولیدی نیز بخش دیگری از شاغلان صنعت را راهی بخش خدمات و واسطه‌گری کرده است. ارزیابی نهایی مشکلات بنگاه‌های اقتصادی هم بیانگر این است که مهاجرت نیروی کار ماهر و تکنیسین‌ها به یکی از چالش‌های بزرگ بنگاه‌های اقتصادی تبدیل شده است.

در بررسی جایگاه معدن در اقتصاد مطرح شد

توسعه معادن نیازمند برنامه راهبردی

تحریم و تاثیر آن بر معدن و صنایع معدنی همواره یکی از چالش‌هایی است که در این حوزه مطرح است. بسیاری از فعالان این حوزه معتقدند تحریم‌ها منجر به افزایش هزینه‌ها در بهره‌برداری معادن و به ویژه معادن سنگ‌های تزئینی شده است. درحالی که برخی نیز محدودیت‌های ناشی از تحریم را عاملی برای دستیابی به موفقیت‌هایی در حوزه ماشین‌آلات معدنی می‌دانند. به علاوه اینکه به گفته فعالان اقتصادی تحریم‌ها سطح تخصصی را هدف نگرفته است و اتفاقا معدن یکی از تحریم‌گریزترین حوزه‌های اقتصادی است. آنچه در ادامه می‌خوانید نظر فعالان این حوزه درباره شرایط روز معدن است.

عکس: صمت

تخصصی‌ها از تحریم در امان ماندند

معاون معادن وزیر صمت گفت: معدنی تعطیل نشده بلکه معادن و به ویژه معادن کوچک‌تر و با ارزش پایین‌تر در شرایط اقتصادی نوسانات تولیدی دارند به‌این‌ترتیب که بعضا در یک بازه زمانی متوقف می‌شوند و سپس فعال می‌شوند.

رضا محتشمی‌پور، در گفت‌وگو با گسترش‌نیوز پایگاه خبری موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت با اشاره به تاثیر تحریم‌ها بر تولید سنگ‌های تزئینی گفت: تحریم‌ها سطح تخصصی را هدف نگرفته و به عبارت دیگر بخش‌های تخصصی حوزه معدن از آسیب‌های تحریم در امان ماندند.

وی افزود: زیرساخت‌های تجاری و فناوری کشور بیشترین آسیب را از محدودیت‌های ناشی از تحریم دیدند و به تبع با بروز مشکل در زیرساخت‌های تجاری، بخش‌های مختلف مانند صنعت سنگ آسیب نیز می‌بیند.

هوشمندسازی معادن واجب است

معاون معادن وزیر صمت درباره نقش هوشمندسازی معادن در افزایش استخراج سنگ‌های زینتی از معادن گفت: هوشمندسازی معادن از الزاماتی است که خواه ناخواه باید به آن سمت حرکت کنیم. بنابراین گریزی از هوشمندسازی نیست. در حقیقت هوشمندسازی چه در حوزه صنعت و معدن و چه در مدیریت فناوری کمک‌های فراوانی به حوزه معدن خواهد کرد. وی افزود: امروز در حوزه معادن نمی‌توانیم با روش ۲۰ سال پیش عمل کنیم. طبیعتا معدن امروز، معدن هوشمند است، این موضوع هم مورد توجه وزارت صمت است و هم در خود صنعت نیز بسیار با جدیت دنبال می‌شود.

هیچ معدنی تعطیل نشد

محتشمی‌پور در پاسخ به اینکه آمار دقیق تعطیلی معادن چگونه است گفت: خبر تعطیلی ۴۰ درصد معادن ایران که منتشر شده است، صحت ندارد و معدنی تعطیل نشده بلکه همانطور که اشاره شد معادن و به ویژه معادن کوچک‌تر و با ارزش پایین‌تر در شرایط اقتصادی گوناگون نوسانات تولیدی دارند. به‌این‌ترتیب که بعضا در یک بازه زمانی متوقف می‌شوند و دوباره به چرخه فعالیت بازمی‌گردند.

وی با اشاره به اینکه در کشور ما بیشترین تعداد معادن مربوط به حوزه سنگ، شن و ماسه و مصالح ساختمانی است، گفت: در شرایطی که بازار مصالح ساختمانی مانند سال‌های گذشته با کاهش متقاضی مواجه شود، این بخش‌ها غیرفعال شده و با فعال شدن دوباره بازار، معادن مذکور به چرخه فعالیت بازمی‌گردند.

محاسبه الکترونیکی حقوق دولتی معادن

مدیرکل دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: مواد اولیه‌ای در صنایع معدنی و کارخانه‌های مرتبط مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد اغلب منشأ معدنی دارند و از این رو معدن نقش مهمی در اقتصاد، اشتغال محرومیت‌زدایی و استفاده بهینه از ذخایر و ظرفیت‌های موجود در کشور ایفا می‌کند.

مهدی حمیدی با اشاره به این موضوع که در سال ۱۴۰۱ مقدار تولید مواد خام معدنی ۶۵۰ میلیون بود، تاکید کرد: از این میزان تولید، کمتر از یک درصد خام‌فروشی انجام شد که بیشتر هم در حوزه گچ و آهک بوده است. حمیدی نوسازی ماشین‌آلات موردنیاز معادن را از مهم‌ترین برنامه‌های سال ۱۴۰۲ وزارت صمت دانست و گفت: خوشبختانه در خصوص تامین ماشین‌آلات موردنیاز حوزه معدن در کشور باهدف نوسازی ماشین‌آلات برنامه‌ریزی و اقدامات خوبی انجام‌شده است و البته استان یزد سهم بالایی در این مهم داشت. مدیرکل دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صنعت، معدن و تجارت در مورد نحوه محاسبه حقوق دولتی معادن با اشاره به این موضوع که ملاک تعیین حقوق دولتی ثبت ماشین‌آلات در سامانه است، ادامه داد: محاسبه حقوق دولتی به‌صورت الکترونیکی و از پایان دی استعلام‌ها به‌صورت الکترونیکی انجام می‌شود.

حمیدی ادامه داد: امسال برخلاف سال‌های گذشته تخفیف حقوق دولتی نخواهیم داشت و با شفافیت اطلاعات در ثبت ماشین‌آلات، فروش و استخراج مواد معدنی این امر دقیق‌تر خواهد شد.

نبود برنامه‌ریزی مدون و پیش‌بینی صحیح

رئیس خانه معدن ایران نیز با اشاره به ضعف برنامه‌ریزی بلندمدت در بخش معدن گفت: برنامه‌ریزی در بخش معدن باید همواره روبه‌جلو و با پرهیز از روزمرگی باشد، چراکه آینده این بازار در نبود برنامه‌ریزی مدون و پیش‌بینی صحیح با چالش جدی مواجه خواهد شد. به گفته محمدرضا بهرامن، ایران در حالی یک درصد جمعیت دنیا و ۷ درصد از ذخایر معدنی جهان را در اختیار دارد که جایگاه واقعی این صنعت در کشور مغفول مانده است و سهم قابل توجهی از این ذخایر طبیعی را در اختیار نداریم. وی با توضیح اینکه ضعف بخش معدن بیش از هر چیز ناشی از عدم توجه حاکمیت به بخش معدن بوده است، افزود: تنها طی ۷ تا ۸ سال گذشته بود که حاکمیت به تعیین‌کننده بودن بخش معدن در اقتصاد پی برد و نقش ۱۱ درصدی برای بخش معدن تعریف شد. به اعتقاد رئیس خانه معدن ایران، این رشد زمانی محقق می‌شود که زیرساخت‌ها، اکتشافات و بهره‌برداری به‌موازات هم انجام شود و در غیر این صورت این مهم محقق نخواهد شد. بهرامن با توضیح اینکه از عمده چالش‌های حوزه معدن، ضعف در بیان واقعیت‌ها است، گفت: آزاد بودن ماده ۲۴ قانون معادن برای یک گروه خاص موردانتقاد جدی است. عدم استفاده درست از این ثروت الهی باعث می‌شود آیندگان از ما به‌خوبی یاد نکنند. بهرامن با تاکید بر اهمیت مطالبه گری بخش معدن برای رفع چالش‌ها گفت: ارائه اطلاعات درست به متولی معدن سبب می‌شود که برنامه‌ریزی‌های درستی در این زمینه انجام شود، درواقع باید مشاور امینی باشیم و اطلاعات درست ارائه دهیم. این مسئول با توضیح اینکه ذخایر معدنی، تامین‌کننده بخش بزرگی از صنایع کشور و کشورهای منطقه هستند، یادآور شد: توسعه معدن باهدف تامین مواد اولیه و رشد اقتصادی، بدون برنامه‌ریزی بلندمدت و میان‌مدت محقق نخواهد شد.

سخن پایانی

باوجود موارد یادشده برخی از فعالان معدنی نیز معتقدند ضعف بخش اکتشاف از مهم‌ترین مشکلات این حوزه است. بخشی از چالش‌های پیش روی اکتشاف معادن ازجمله نبود نیروی انسانی کافی با ابزارهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برطرف می‌شود، اما درعین‌حال بخش عمده این چالش‌ها ناشی از تعارض قوانین و تعارض منافع است. برخی دیگر نیز معتقدند وزارت صمت در حالی متولی بخش معدن در کشور محسوب می‌شود که با کنکاش در حکمرانی بخش دولتی متوجه خواهید شد دخالت سایر دستگاه‌های دولتی در بخش معدن بیش از متولی است، برای مثال بخشی از عرصه‌های معدنی برخی استان‌ها توسط سایر نهادها بلوکه‌شده است و همین امر مانع اکتشاف می‌شود. به‌این‌ترتیب عدم همگرایی سایر نهادها با بخش معدن سبب شده است تا مردم از مواهب اقتصادی این بخش بهره‌مند نشوند.

آگهی مزایده شرکت فولاد ساخت جنوب

عنوان: مزایده آهن‌آلات اسقاطی شرکت فولاد ساخت جنوب (نوبت دوم)

مبلغ ودیعه شرکت در مزایده: ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال معادل ده میلیون تومان

شرح کالا	وزن تقریبی (تن)	قیمت برآورد هر کیلوگرم (ریال)
ضایعات آهن‌آلات اسقاطی و از رده خارج (شامل طوقه‌های نازک، تکه ورق‌های گالوانیزه، قرقره‌های بزرگ، زدهای سقف سوله و غیره)	۲۵	۱۲۷,۰۰۰

شرکت فولاد ساخت‌جنوب درنظر دارد کالاهای خود به شرح مذکور و با جزئیات مندرج در اسناد مزایده به فروش برساند.

مهلت دریافت اسناد مزایده: ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ لغایت ۱۴۰۲/۰۴/۰۷ ساعت ۸:۳۰ تا ۱۳:۳۰

تاریخ بازدید: ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ لغایت ۱۴۰۲/۰۴/۰۷

آخرین مهلت ارسال پیشنهاد نرخ: ۱۴۰۲/۰۴/۱۰ ساعت ۱۰:۰۰

زمان بازگشایی: ۱۴۰۲/۰۴/۱۰ ساعت ۱۲

زمان اعلام به برنده: ۱۴۰۲/۰۴/۱۳

ضمناً رعایت موارد ذیل الزامی می‌باشد:

۱. کلیه مراحل فرایند مزایده شامل خرید و دریافت اسناد مزایده، پرداخت تضمین شرکت در مزایده (ودیعه)، ارسال پیشنهاد قیمت، بازگشایی پاکات، اعلام به برنده، واریز وجه مزایده و تحویل کالا به‌صورت حضوری و در آدرس کیلومتر ۱۴ جاده اهواز - مسجد سلیمان (شرکت فولاد ساخت جنوب) خواهد بود.

۲. وزن نهایی مطابق وزن باسکول و بر اساس قیمت کارشناسی تعیین شده محاسبه خواهد شد.

۳. پیشنهاد می‌گردد با توجه به تنوع کالاها، قبل از ارائه پیشنهاد از اقلام موضوع مزایده بازدید به عمل آورید.

۴. علاقه‌مندان به شرکت در مزایده می‌بایست جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ذیل تماس حاصل نمایند: ۰۹۱۶۳۱۱۵۶۶۳

۵. هزینه آگهی مزایده به عهده کارفرما می‌باشد. هزینه خرید اسناد مزایده مبلغ یک میلیون ریال (غیرقابل برگشت) می‌باشد.

۶. شرکت در رد یا قبول پیشنهادات مختار می‌باشد.

شرکت فولاد ساخت جنوب(سهامی خاص)

آگهی مزایده شرکت فولاد ساخت جنوب

عنوان: مزایده چند دستگاه خودروی سواری سبک (نوبت دوم)

مبلغ ودیعه شرکت درمزایده: ۱۵ درصد قیمت پایه هر خودرو

نوع، سیستم و تیپ	مدل	پلاک انتظامی	رنگ	قیمت پایه (ریال)
سواری لیفان تیپ ۸۲۰ اتوماتیک	۱۳۹۷	۵۲د۲۹۳- ایران ۱۴	مشکی متالیک	۸,۹۵۰,۰۰۰,۰۰۰
سواری ساپیا- تیپ ۱۳۱ SX	۱۳۹۰	۲۲ط۱۲۵- ایران ۱۴	نقره‌ای متالیک	۱,۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰
سواری پراید جی‌تی ایکس آی	۱۳۸۶	۸۱ د ۸۱۲- ایران ۱۴	نوک مدادی متالیک	۹۶۵,۰۰۰,۰۰۰
سواری سمند ال‌ایکس	۱۳۸۵	۸۲ ج ۲۵۲- ایران ۱۴	نقره‌ای متالیک	۱,۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰

شرکت فولاد ساخت جنوب(سهامی خاص) در نظر دارد خودروهای خود به شرح مذکور و با جزئیات مندرج در اسناد مزایده را به فروش برساند.

مهلت دریافت اسناد مزایده: ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ لغایت ۱۴۰۲/۰۴/۰۷ ساعت ۸:۳۰ تا ۱۳:۳۰

تاریخ بازدید: ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ لغایت ۱۴۰۲/۰۴/۰۷

آخرین مهلت ارسال پیشنهاد نرخ: ۱۴۰۲/۰۴/۱۰ ساعت ۱۰:۰۰

زمان بازگشایی: ۱۴۰۲/۰۴/۱۰ ساعت ۱۱

زمان اعلام به برنده: ۱۴۰۲/۰۴/۱۳

ضمناً رعایت موارد ذیل الزامی می‌باشد:

۱. کلیه مراحل فرایند مزایده شامل خرید و دریافت اسناد مزایده، پرداخت تضمین شرکت در مزایده (ودیعه)، ارسال پیشنهاد قیمت، بازگشایی پاکات، اعلام به برنده، واریز وجه مزایده و تحویل کالا به صورت حضوری و در آدرس کیلومتر ۱۴ جاده اهواز - مسجد سلیمان (شرکت فولاد ساخت جنوب) خواهد بود.

۲. پیشنهاد می گردد با توجه به تنوع کالاها، قبل از ارائه پیشنهاد از اقلام موضوع مزایده بازدید به عمل آورید.

۳. علاقه‌مندان به شرکت در مزایده می‌بایست جهت کسب اطلاعات بیشتر باشماره ذیل تماس حاصل نمایند: ۰۹۱۶۳۱۱۵۶۶۳

۴. هزینه آگهی مزایده به عهده کارفرما می‌باشد. هزینه خرید اسناد مزایده مبلغ یک میلیون ریال (غیرقابل برگشت) می‌باشد.

۵. با توجه به نوسانات قیمت خودرو؛ شرکت در رد یا قبول پیشنهادات مختار می‌باشد.

شرکت فولاد ساخت جنوب(سهامی خاص)

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۲/۰۹/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد پروژه "مدیریت فنی اجرای کلیه عملیات اجرای بازسازی و نوسازی راهروهای ساختمان ۴۵ و ورودی دفتر تهران شرکت معدنی و صنعتی گل گهر" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی و به صورت مدیریت پیمان به شرکت واجد شرایط واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وب‌سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۴ مقرر شده است و حضور در آن الزامی می‌باشد. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

آگهی مناقصه عمومی تجدیدشده شماره ۱۴۰۲/۰۵/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد پروژه "اجرای حفاری ۵ حلقه چاه زهکشی و آزمایش پمپاژ در محدوده معدن شماره۱" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری معتبر با رتبه حداقل ۴ در رشته کاوش‌های زمینی از سازمان برنامه و بودجه واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وب‌سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۴ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

آگهی تجدید مناقصه عمومی (نوبت سوم) شماره ۱۴۰۱/۶۸/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد پروژه "اجرای عملیات برداشت باطله‌های تراز حوضچه محدوده شرقی معدن شماره۱ خود و حمل آن به دپوهای موقت" را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری معتبر با رتبه حداقل ۳ در رشته کاوش‌های زمینی از سازمان برنامه و بودجه واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وب‌سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه نموده و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان دریافت نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات تا ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۴ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

یادداشت

اصل بر توسعه پایدار است

فرشاد رشیدنژاد
استاد دانشگاه و فعال معدن

کشـور ما در حال حاضـر و در عمل، با کمبود نیرو در حوزه معدن و صنایع وابسته روبه‌رو است، به‌طوری‌کـه اگر بخواهیم یک مدیر پروژه توانمند و باتجربه در حوزه صنعتی خاصی به کار بگیریم، با دشواری‌های فراوانی مواجه می‌شویم. بنابراین، موضوع کمبود نیروی انسانی به‌عنوان یک تهدید جدی مطرح اسـت و باید برای آن چاره‌ای عاجل اندیشـید و نباید آن را سطحی و پیش‌پاافتاده در نظر گرفت.

عامـل اصلـی مهاجـرت نیـروی متخصص و کارآزمـوده در حوزه معدن، در درجه اول وضعیت بـازار و میزان اندک سـرمایه‌گذاری در این حوزه اسـت. اواسـط دهه ۷۰ تا ۸۰شمسی، پروژه‌های معدنی زیادی در سـطح کشـور وجود داشـت و اقدامات بزرگی انجام می‌شد و بودجه‌های عمرانی قابل‌توجهی به طرح‌هـای معدنی اختصاص پیدا می‌کـرد و به‌این‌ترتیب، افراد زیـادی جذب این حوزه می‌شـدند و به کار و فعالیت می‌پرداختند، امـا در حال حاضـر پروژه‌های بزرگ که نیروهای زیـادی را می‌توانـد بـه کار بگمارد، کمتر شـده اسـت. بنابرایـن، اگر جایی فرصـت کاری خوبی وجود داشته باشـد و بازار کار مناسب‌تری فراهم باشـد، نیروها به آن سـمت کشـیده می‌شـوند. وضعیت معیشت و حقوق و مزایای بهتر هم عامل جذاب دیگری اسـت که افراد، به‌ویژه متخصصان رشـته‌های مرتبط با معدن را به مهاجرت تشویق می‌کند.

امـا صنعت وقتی توسـعه پیدا می‌کند که افراد صاحب‌نظـر و دارای تجربـه، در آن حوزه فعالیت داشـته باشـند و علاوه بـر این، بتواننـد تعامل سازنده‌ای هم با دیگر کشورهای دنیا برقرار کنند تا این روند توسعه صنعتی تسریع شود.

اگـر هرکـدام از عوامل حذف شـود، می‌تواند بـه توسـعه صنایـع آسـیب برسـاند و کاهش نیروی انسـانی متخصص یا فـرار نخبگان یکی از مهم‌ترین آسـیب‌ها در حوزه‌های صنعتی اسـت، زیرا آنها هستند که می‌توانند با دیدگاه مهندسی مشـکلات پیش‌آمـده را حل کنند. ایـن افراد با رویکرد حل مسـئله و یافتن راه‌حل‌های مناسب، آشـنایی بـا تکنولوژی‌هـای روز و فناوری‌هایی که در راسـتای اهداف توسـعه پایدار و سازگار با محیط‌زیست هسـتند، بهره‌وری بالاتر و تاثیرات مثبتی در بهبود وضع معیشت مردم پدید آوردند. بدیهـی اسـت که اگر این افـراد از عرصه فعالیت یک کشـور حذف شوند، نقصان شدیدی به‌وجود می‌آید و توسـعه پایدار با تعاریفی که ما در ذهن داریم، اتفاق نمی‌افتد. به‌عبارت‌دیگر، شاید توسعه رخ دهـد، اما کوتاه‌مدت خواهد بود و دوام لازم را ندارد. بنابراین، به‌نظر من، حتما باید مسئله توسعه پایدار را در اهداف کلان خود در نظر بگیریم و زیر بار هر توسعه‌ای نرویم.

بـرای مقابله با این چالش، بایـد در درجه اول موضـوع موردبررسـی قرار گیـرد و به‌عنوان یک حقیقت پذیرفته شـود و آمار و اطلاعات درستی در این زمینه وجود داشته باشد. اگر شرایط را در کشور به‌گونه‌ای مساعد کنیم که اختلاف ظرفیت معکـوس شـود، می‌توانیم مهاجـرت معکوس را پدیـد بیاوریم، یعنی افراد غیرایرانی که از تجربه و دانش کافی برخوردارند، ترغیب شـوند و به کشور ما بیایند.

به‌عبارت‌دیگر، باید بتوان بسـتری فراهم کرد تا هم بتوانیم نیروهای متخصص تربیت‌شده خودمان را نگه داریم و هم افراد دیگر را از کشورهای دیگر جـذب کنیم. مثل دیگر کشـورها که متخصصان دیگـر کشـورها را جـذب می‌کننـد. بنابرایـن، مهم‌ترین نکته بسترسـازی و ایجاد شرایط باثبات و مناسب سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در کشور اسـت تا بتـوان هم مانع جریان سـریع مهاجرت شـد و هم زمینه‌ای برای مهاجرت معکوس مهیا کرد. به‌هرحال، باید روی بازار خودمان کار کنیم و جذابیتی به‌وجود بیاوریم تا ماندن افراد برای‌شان معنادار باشـد و با علاقـه و انتخاب خود، تصمیم بگیرند در کشورشـان بمانند، فعالیت و سهم خود را در رشـد و توسـعه خود ادا کننـد، البته لازمه دستیابی به این هدف آن است که در سطح کلان شرایط و بستر مناسبی فراهم شود.

صنعت معدن به‌واسطه تغییرات تکنولوژیکی و انقلاب صنعتی چهارم و اتفاقاتی ازاین‌دسـت، در حال تحـول ماهوی و جدی می‌شـود و بنابراین می‌طلبد که تصمیم‌گیران و سیاسـت‌گذاران این حوزه، برنامه‌های مدونی تهیه کنند که نیاز صنعت معدن کشـور و افراد متخصص مرتفع شـود. باید بتوانیـم هم با نگهداشـت نیـروی داخلی و هم با فراخواندن و دعـوت از نیروهای توانمند خارج از کشـور (اعـم از ایرانی یا غیرایرانـی) این حوزه را رونق بدهیم و باعث رشد و اعتلای کشور بشویم.

آموزش معدنی رایگان برای بخش خصوصی

مدیـر مرکز تحقیقـات مواد معدنی ایـران ـ یزد از امضـای تفاهمنامه همـکاری این مرکز با سـازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اسـتان یزد برای برگزاری دوره‌های آموزشی معدنی رایگان برای بخش خصوصی خبر داد.

به‌گـزارش معدن‌نامه، محمدرضا علمدار یزدی، با بیان این مطلب گفت: مرکز تحقیقات مواد معدنی ایران ـ یزد به نمایندگی از شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران، برای برگزاری بیش از ۳۰ هزار نفر ـ ساعت آموزش در قالب مسئولیت‌های اجتماعی برنامه‌ریزی کرده است.

وی ادامه داد: این دوره‌های آموزشـی، با هدف تحقق نقشـه‌راه معدن و ایجاد اشـتغال پایدار در کشـور و در راستای توسـعه مهارت‌های فردی و اشتغال‌آفرینی در اسـتان یزد و مناطق کمتر توسعه‌یافته کشور، تعریف و تدوین شده است.محمدرضا علمداریزدی بااشاره به اقدامات انجام‌شده طی ۲ سال اخیر در حوزه آموزش تصریح کرد: این مرکز طی مدت مذکور، در مجموع بیش از ۶۲ هزار نفر ساعت آموزش با عناوین کارور دستگاه حفاری و کارور آتشکاری در معدن و گوهرتراشی برگزار کرده است.

وی افزود: در پایان برگزاری دوره‌های آموزشـی یادشده، علاوه بر صدور گواهی معتبر فنی و حرفه‌ای، معرفینامـه‌ای برای ورود کارآموزان به بازار کار نیز صادر شـده اسـت. علمداریزدی خاطرنشـان کـرد: مرکز آموزش بین‌کارگاهی مرکز تحقیقات مواد معدنی ایران ـ یزد از سـال ۹۶ با مجوز رسـمی از سـازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشـور، به برگزاری دوره‌های آموزشـی با رویکـرد کارآفرینی و تقویت دانش فنـی کارآموزان در حوزه معدن و صنایع‌معدنی اقدام کرد.

در گزارش صمت درباره امکان توسعه روابط معدنی با عربستان مطرح شد

ادغام منابع، شاهراه اقتدار معدنی

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

سفر وزیر امور خارجه عربستان به کشور و دعوت از رئیس‌جمهوری کشور برای سفر به عربستان فصل جدیدی در روابط سیاسـی و اقتصادی منطقه ایجاد کرده اسـت. باتوجه به تمایل عربسـتان برای توسـعه معدنکاری و صنایع وابسته امید روابط دوجانبه در این بخش را در میان فعالان حوزه معدن کشور دوچندان کرده است. به‌گفته کارشناسان، عربستان‌سعودی در حال اجرای طرح‌های توسعه بسیاری، از جمله پروژه نئوم اسـت که ۳ فاز گوناگون دارد. یکی از بخش‌های اصلی این پروژه به‌نام The Line ، شـهری اسـت که به‌صورت ۲ دیوار آسمانخراش به طول ۱۷۰ کیلومتر و به ارتفاع ۵۰۰ متر و به فاصله ۲۰۰ متری از یکدیگر در حال ساخت و قرار است که ۹ میلیون نفر در آن ساکن شوند. علاوه بر این، ۲ فاز دیگر به نام‌های Trojena و Oxagon هم در حاشیه این پروژه بزرگ در حال اجرا هستند. طبیعی است که پروژه‌هایی با این عظمت به محصولات معدنی زیادی نیاز دارند که ایران می‌تواند یکی از تامین‌کننده‌های آن باشـد. باتوجه به این مقدمه، در گزارش امروز صمت، نگاهی داشتیم به پیش‌نیازهای توسعه همکاری‌های معدنی با عربستان و چالش‌های احتمالی پیش‌روی آن. آنچه در ادامه می‌خوانید، دیدگاه کیوان جعفری‌طهرانی، تحلیلگر ارشد بازار بین‌المللی فولاد و سنگ‌آهن و حجت‌الله فیروزی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس است.

عکس: آیدا فریدی

نیروی انسـانی متخصصی که جذب پروژه‌های معدنی عربسـتان می‌شـوند عـلاوه بر اینکـه برای خانـواده خود و کشـور ارزآوری دارند، دانش فنی روز را هم به کشور منتقل می‌کنند

بستری برای گسترش فعالیت

کیـوان جعفری‌طهرانـی ـ تحلیلگر ارشـد بازار بین‌المللی فولاد و سنگ‌آهن:

نکته‌ای که در شـبکه اجتماعـی لینکدین، توجه من را به خود جلب کرده، این اسـت که بسـیاری از فعالان ایرانی حوزه معدن که در فهرست مخاطبان من هستند، در طول چند سـال گذشـته به‌صـورت حرفه‌ای جذب پروژه‌های معدنی عربستان شـده‌اند. وقتی باوجود نبود رابطه سیاسـی و اقتصادی میان ایران و عربستان، تعداد ۵۰ تا ۶۰ دکتر و مهندس زمین‌شناس، اکتشاف، استخراج و فرآوری که در لیسـت مخاطبان صفحه شـخصی من قرار دارند، در پروژه‌های عربستان جذب شده‌اند. بنابراین به‌نظـر می‌رسـد که بـازار خوبی برای صـادرات نیروی انسـانی ماهر ایجاد شده اسـت. البته به‌عقیده من، این موضـوع نه‌تنها خطری برای ما ندارد، که بسـتری برای گسترش فعالیت نیروی انسـانی دانش‌آموخته در حوزه معدن را نیز فراهم می‌آورد. نیروی انسانی متخصصی که جذب این پروژه‌ها می‌شوند، علاوه بر اینکه برای خانواده خـود و کشـور ارزآوری دارند، دانش فنـی روز را هم به کشـور منتقل می‌کنند. بر این اساس فرصت پیش‌آمده بسیار مغتنم است و باید به‌بهترین نحوی از آن بهره برد.

از طرف دیگر، کشور ما، غیر از صادرات فنی و مهندسی، که نیروی انسانی ماهر هم جزو آن است، در زمینه دیگر فعالیت‌های معدنکاری عربستان، چه در داخل سرزمین اصلی و چه فراسـرزمینی، شـانس کمتری دارد، به‌علت اینکه این قبیل اقدامات به سـرمایه‌گذاری‌های سنگینی نیاز دارد. در عربسـتان پیمانکاران بسیار بزرگی فعالیت می‌کنند؛ به‌عنوان‌مثال، شـرکت «سعودی بن‌لادن» که نام آن اسـامه بن‌لادن بازیگر اصلی حادثه ۱۱ سـپتامبر را به یاد می‌آورد. این شـرکت کـه بزرگ‌ترین پیمانکار ساختمانی عربستان‌سعودی است، به برادر اسامه بن‌لادن تروریسـت تعلق داشت که بعدها مالکیت آن تغییر کرد و بسـیاری از طرح‌های توسـعه در طول ۳۰ یا ۴۰ سال گذشته در ریاض، جده، مکه‌مکرمه و مدینه‌منوره به این شـرکت واگذار شده اسـت. اگر ما بتوانیم با پیمانکاران بزرگی از جمله «سـعودی‌بن‌لادن» که طرح‌های اجرایی آنها بسـیار عظیم و گسترده است، کنسرسیومی تشکیل دهیم، می‌توانیم در پروژه‌های داخلی و خارجی عربستان در قالب این کنسرسیوم‌ها مشارکت داشته باشیم.

نقش‌آفرینی در بازارهای جهانی

باتوجـه به نقش پررنـگ چین در ایجـاد روابط بین ایران و عربسـتان، می‌توان نتیجه گرفت که این کشـور بـه برقراری رابطه حسـنه میان ۲ کشـور بزرگ منطقه خاورمیانه بسیار علاقه‌مند و به این باور رسیده است که اتحاد این ۲ کشـور تاثیرگذار برای حفظ منافع چین نیز بسیار مهم و ضروری است.

به‌عبـارت دیگر، چین می‌داند کـه برای حفظ آرامش در منطقه خاورمیانه، این ۲ کشور بزرگ و قدرتمند باید با هم متحد باشـند تا در نهایت چین را در دسـتیابی به هدف بزرگ تامین انرژی یاری دهند.

اگـر کمی به عقب‌تـر برگردیم، دلیل اشـتیاق چین، به‌وضوح روشـن می‌شـود. وقتی آقای شی جین پینگ به ریاسـت‌جمهوری انتخاب شـد، به این باور رسید که به‌جای اینکه واردات نفت کشور متبوعش با سوپرتانکر از طریق کانال مالاکای بین تایلند و مالزی/سـنگاپور انجام شود، بهتر است از طریق بندر گوادر پاکستان و خط لوله انتقال یابد. علت این بود که در تنگه مالاکای هنگام جزر و کاهش عمق آب، دزدهای دریایی برای اخاذی مرتبا به سوپرتانکرهایی که نفت را به شرق چین می‌بردند، حمله می‌کردند. در نهایـت، چین تصمیم گرفت که نفت را از طریق خط لوله سراسـری از غرب به شرق کشور منتقل کند، اما برای اینکه به آب‌های آزاد دسـت یابد یا باید از افغانستان عبور کند یا پاکستان.

در زمـان دولـت اشـرف غنی کـه افغانسـتان کاملا تحت‌کنتـرل امریکایی‌هـا و بلوک غرب اداره می‌شـد، چین بارها تلاش کرد که در پروژه‌های افغانستان حضور پیدا کنـد، اما دولت غنی حمایت لازم را از این کشـور انجـام نمی‌داد و به این ترتیب، چیـن به‌صرافت افتاد تا به‌جای اینکه از طریق افغانسـتان و ایران به دریای آزاد و آب‌های گرم راه پیدا کند، از مسـیر پاکستان وارد شود و سـرمایه‌گذاری عظیمی برای راه‌انـدازی بنـدر گـوادر انجام داد تا نفـت موردنیاز خود را از طریق این خط لوله سراسـری، که ۳ هزار کیلومتـر و در کنار آن هم خط‌آهن هم کشـیده شده اسـت ، تامین کند و جالب اینجاست که حفظ امنیت این خط لوله را نظامیان چینـی برعهده دارند. باتوجه به اینکه فاصله هوایی بندر گـوادر با چابهـار فقط ۷۵ کیلومتر اسـت، چین به این نتیجه رسـیده که در راسـتای اهداف و سیاسـت‌های توسـعه و تامین انرژی خود بایـد ایران را در بلوک خود نگه دارد و برای حفظ امنیت منطقه، زمینه اتحاد ۲کشور بزرگ اسلامی را فراهم آورد.

کوتاه سـخن اینکـه، تنش‌زدایـی از روابـط ایران و عربسـتان که با کمک چین رخ داده، اتفاق بسیار خوبی برای هر۳ کشـور اسـت و به این ترتیب، این کشـورها می‌تواننـد با همـکاری همدیگـر در زمینـه پروژه‌های معدنکاری فعالیت‌های قابل‌توجهی انجام دهند.

البته پیش‌تر هم اشـاره شـد که عربسـتان در زمینه معدنکاری پیشـرفت و توسـعه فراوانی داشـته است و به‌این‌ترتیب اگر چینی‌ها هم نباشـند، با سرمایه‌گذاری اروپایی‌هـا و امریکا می‌تواند به روند رشـد خود در این زمینه ادامه دهد.

> سرمایه‌گذاری ما در حوزه معدن، به نسبت خیلی از کشورها، بسیار ضعیف‌تر است، اما امید می‌رود با بهبود روابط اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری در معدن و صنایع‌معدنی بتوانیم ظرفیت‌های موجود را فعال کنیم

چه بخواهیم و چه نخواهیم...

حجـت‌الله فیـروزی ـ عضو کمیسـیون صنایع و معادن مجلس:

عربسـتان و تعـدادی از کشـورهای عربـی منطقـه، همسـایگان ما هستند و چه بخواهیم و چه نخواهیم، این ارتباطات همسـایگی، در امنیت متقابل بسیار اثر دارد و هم در توسعه اقتصاد و تجارت و حتی امنیت کل منطقه موثر است.

از طـرف دیگـر، همگرایی‌ها وقتی بیشـتر باشـد، بر تعاملات جهانی هم تاثیرگذارتر و بر وضعیت جایگاه ما در معادلات جهانی و مانند آن هم بسـیار موثر است. در بین کشـورهای عربی حاشـیه خلیج‌فارس، عربستان‌سعودی به‌خاطر اماکن مذهبی مسـلمانان کـه در آنجا قرار دارد، جایـگاه بهتـری دارد. جمعیت بیشـتر و اقتصاد قوی‌تر، باثبات‌تر و بزرگ‌تری دارد.

بدیهـی اسـت که همـه این مـوارد، عربسـتان را در جایگاه خوبی قرار داده اسـت. بنابراین طبیعی اسـت که هرچقدر بتوانیم روابط خود را با کشـوری مانند عربستان بهبود بخشـیم، به همان میزان روابط کشـورمان با سایر کشـورهای عربی، که عموما از نظر سیاسی از این کشور تاثیرپذیر هستند، بهتر خواهد شد و به این ترتیب، سطح امنیـت منطقه ارتقـا پیدا می‌کند و سـوءتفاهم‌هایی که احتمالا به‌واسطه شیطنت‌های خارجی‌ها در منطقه ایجاد شده است، خنثی خواهد شد.

تمرکز بر نقاط مشترک

به‌طورطبیعی نمی‌توان انتظار داشت که اگر با کشوری توافقاتی داشتیم و سوءتفاهم‌های فیمابین رفع شد، به این معنا اسـت که دیگر هیچ اختلاف‌نظر دیگری هم به‌وجود نخواهد آمد. واقعیت این است که در کنار اشتراک منافع و دیدگاه‌هـا، اختلاف‌نظر و تعارض‌هایی هم وجود خواهد داشت، اما اصل این است که بر منافع و مشترکات تمرکز کنیم تا در سایه آن روابط فی‌مابین تقویت شود.

بنابراین حتما باید کسـانی که در خارج از دایره دولت، مجلس و قوه قضاییه و نهادهای مرتبط هسـتند و به‌ویژه آنهایی که تریبون در اختیار دارند، باید توجه داشته باشند که برخی تعاملاتی که با سـختی ایجاد می‌شود و روابطی را کـه با هزینه‌های زیـاد در زمینه منطقـه‌ای و جهانی بهبود می‌یابد، به‌واسطه اظهارنظرهای غیرضروری به‌خطر نیندازند. روشن است که در سایه توجه به این ضروریات، انتظار می‌رود که بسیاری از مشکلات در تعاملات جهانی و اقتصادی کشور ما با کشورهای دیگر، رفع شود. به‌اعتقاد مـن، آنچه در حال حاضر ضرورت دارد، این اسـت که ما بتوانیم دایره ارتباطات در منطقه و سطح جهانی را تقویت کنیم.

افزایش سرمایه‌گذاری خارجی

کشور ما از نظر ظرفیت‌های معدنی هم تنوع انواع معادن و هم حجم معادن و پهنه‌های مختلف معدنی ظرفیت‌های بالایـی دارد و ظرفیت‌هایی که کشـور مـا در زمینه‌های معدنی دارد، کم‌نظیر و در بعضی زمینه‌ها بی‌نظیر اسـت. بر این اسـاس، سـال‌ها است که مسـئولان ارشد نظام و فعالان عرصه سیاسی و اقتصادی بر عدم‌وابستگی به نفت تاکید کرده‌اند و این سیاسـت درسـتی است که بتوانیم وابستگی کشور را به نفت کاهش دهیم.

یکـی از ظرفیت‌های مهمی که می‌تواند پایدار باشـد و زیرسـاخت و شرایط آن در کشـور فراهم است، ظرفیت معدن اسـت، اما فعال‌سـازی آن به چند الـزام نیاز دارد. طبیعی است که همه کشـورها از ظرفیت سرمایه‌گذاری خارجی استفاده می‌کنند و هر کشوری سرمایه محدودی در اختیـار دارد و نمی‌توانـد در همـه زمینه‌ها، خودش سرمایه‌گذاری کند.

این اتفاقی است که در ایجاد تعامل با کشورهای منطقه افتاده و واقعیت این اسـت کـه تحریم‌های درازمدتی که کشـور ما با آن دست به گریبان بود، از یک‌سو و افزایش گرایش بـه فعالیت معدنکاری در کشـورهای همسـایه از سـوی دیگـر سـرمایه‌های هنگفتـی به کشـورهای حاشـیه خلیج‌فارس سـرازیر کرده است و در حال حاضر شرکت‌های عظیم سرمایه‌گذاری خارجی در این کشورها فعالیت خود را آغاز کرده‌اند. اگر زمینه فعالیت در کشـور ما هم فراهم شود، طبیعی است که ما هم می‌توانیم اقدام بـه جذب سـرمایه کنیم و حوزه معـدن و صنایع‌معدنی کشورمان را توسعه دهیم.

ضرورتی به حکم عقل

برخی کشـورها سـالیان متمادی در حـوزه معدن کار کرده‌اند و از این‌رو، تجربیات بیشتر، ماشین‌آلات مدرن‌تر یا بازار صادرات و مصرف بهتری دارند. اگر هریک از اینها را در نظـر بگیریم، به حکم عقل بایـد از ظرفیتی که در قالب توافقات سیاسـی ایجاد می‌شود، بیشتر بهره ببریم و صنعت و معدن کشور را از این رهگذر تقویت کنیم.

واقعیت این است که در حال حاضر سرمایه‌گذاری ما در حوزه معدن، به نسـبت خیلی از کشورها، بسیار ضعیف‌تر اسـت، امـا امید می‌رود که بـا بهبود روابـط اقتصادی و توسـعه سـرمایه‌گذاری در معدن و صنایع‌معدنی بتوانیم ظرفیت‌های موجود را فعال کنیم. روشـن است که برای دستیابی به این هدف، الزاماتی هم در داخل کشور وجود دارد کـه یکی از آنها برقراری آرامش و امنیت اقتصادی و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران است. سرمایه‌گذار چه داخلی و چه خارجی باید اطمینان داشـته باشـد که سرمایه‌اش در امـان خواهد بود و حتما می‌تواند با ورود به این حوزه، بهره‌ای مناسب به‌دست بیاورد.

بازسازی و نوسازی سخت‌افزاری

قدم بعدی، تسـهیل مقـررات سـرمایه‌گذاری و ایجاد زمینه صادرات و واردات ماشین‌آلات موردنیاز حوزه معدن است، زیرا تا امروز به‌خاطر سیاست وزارت صمت در زمینه واردات، کشـور را از دسترسـی به برخـی از آنها محروم کرده‌ایـم. به ایـن ترتیب، امروزه در بخش معدن کشـور به‌انـدازه کافی، تجهیزات و ماشـین‌آلات مناسـب وجود نـدارد، هرچنـد مجموعه‌هـای داخلـی تلاش می‌کننـد تا این عقب‌ماندگی را جبران کنند، اما واقعیت این اسـت که در برخی موارد مقـدورات داخلی جوابگو نیسـت. بنابراین، در کنار حمایت از تولیدات داخلی باید امکان واردات تجهیزات معدنی فراهم شـود تا با سـرعت بهتر و شـرایط آسـان‌تر، تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی بازسازی یا نوسازی شوند.

این هدف تنها در سـایه روان شـدن سیاسـت‌گذاری وارداتـی امکان‌پذیر اسـت. فایده دیگر تسـهیل واردات، ارتقـای تـوان تولیدی ماشین‌سـازان داخلی اسـت. اگر فناوری‌های نوین در دسـترس قرار گیرد، تولیدکنندگان داخلـی ماشـین‌آلات می‌تواننـد از آنهـا الگـو بگیرند و تجهیزات مدرن‌تری بسازند.

در زمینه اکتشـاف، ایرادات مهمـی داریم. ما به‌خوبی روی پهنه‌های اکتشـافی کار نکرده‌ایم، عمق اکتشـافات زیرزمینـی چنـدان زیاد نیسـت، زیـرا با دسـتگاه‌ها و تجهیزاتی که داشته‌ایم، نتوانسته‌ایم اعماق زمین را کاوش یا پهنه‌های معدنی جدیدی کشـف کنیم. بنابراین، اگر از این ظرفیت تعاملاتی که در حوزه سیاسـی ایجاد شده و می‌شود، استفاده کنیم، می‌توانیم ظرفیت سرمایه‌گذاری در حـوزه معدن، اکتشـاف، جلوگیری از خام‌فروشـی و تکمیـل زنجیره و در نهایت صـادرات را افزایش دهیم تا همه از برکات آن بهره‌مند شوند.

سخن پایانی

عربسـتان درآمد سـرانه بالایی را در میان دیگر کشورهای منطقه دارد و رأس کشورهای عربی به‌شمار می‌رود. بنابراین، هرگونه بهبود یا عکس آن یعنی تنش در روابط با عربستان به این معنی است که روابط کشورمان با بقیه کشورهای حاشیه خلیج‌فارس یا حداقل بیشتر کشورهای عربی منطقه دستخوش همان فراز و فرودها خواهد شد. به‌طبع، حجم مبادلات کشـورهای اسـلامی و کشورهای حوزه خلیج‌فارس که عمدتا لیدر و رهبر آنها عربستان است، بسیار بالا و تاثیرگذار است؛ هم در خاورمیانه و هم در تجارت جهانی.

بنابراین، بهبود روابط با عربستان به‌منزله بهبود روابط با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و کشورهای اسلامی است که می‌تواند برای ایران گشایش بزرگی را به‌همراه داشته باشد.

سیاست بانک مرکزی برای تامین ارز دارو

حـدود یک ماه پیش بانک مرکزی از برنامه‌ریزی جهت تخصیص ۳.۵ میلیـارد دلار ارز ۲۸هـزار و ۵۰۰ تومان بـرای واردات دارو ، تجهیزات پزشـکی و شیرخشـک نوزادان در سـال ۱۴۰۲ خبر داده و تاکید کرد بـا توجـه به اهمیت تامین بـه موقع دارو و کاهش مشـکلات مردم در ایـن حوزه، بانک مرکزی ماهانه حـدود ۳۰۰ میلیون دلار برای واردات دارو و تجهیزات پزشـکی تخصیص می دهـد. به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، با توجه بر ضرورت هماهنگی تمام دسـتگاه‌های ذی‌ربط برای تسـهیل اختصاص اعتبارات و تامین نقدینگی شرکت‌های تولیدی دارویی، امسال ۳۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات جدید در قالب سرمایه در گردش از طریق بانک‌های عامل به شـرکت‌های دارویی جهت تأمین دارو و مواد اولیه پرداخت می‌شـود. همچنین مقرر شـده تا پایان سال ۱۴۰۲ ثبت سفارشات ارسالی توسط سازمان غذا و دارو در تالار اول پس از اعمال اولویت از سـوی سـازمان، طی حداکثر ۴۸ ساعت و همچنین ثبت سفارشـات حوزه دارو و تجهیزات پزشـکی در تالار دوم بر اساس تاریخ ایجاد گواهی ثبت آماری حداکثر طی ۷۲ سـاعت تخصیص یابد. همچنین مقرر شـد به هر میزان که صادرات دارو توسـط شرکت های دارویی صورت پذیرد ، گزارش مربوطه به صورت فصلی توسـط سازمان غذا و دارو به بانک مرکزی ارسال و عدد مزبور به سهمیه ارزی حوزه دارو افزوده خواهدشد. شرکت‌های دارویی نیز باید متعهد شوند ارز حاصل از صادرات خود را از طریق سامانه‌های رسمی کشور به نرخ تالار دوم مرکز مبادله ارز و طلا به فروش برسانند.

در نشست مرکز پژوهش‌های مجلس با فعالان صنعت دارو مطرح شد

۷ پیشنهاد برای ساماندهی حوزه دارو

حوزه دارویی کشـور طی سـال‌های گذشته با مسـائل مختلفی نظیر کمبود برخی اقلام و همچنین پرداخت از جیب مردم مواجه بوده که دسترسی بیماران را با چالش روبه‌رو کرده اسـت. چالش‌هایی که به دلایل مختلف از جمله انجام اصلاحات ارزی و مشـکلات تامین ارز واردات مواد اولیه شـدت بیشتری پیدا کرده است. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در راستای وظایف محوله خود و پیرو مطالعات قبلی، نشسـتی را با حضور بیشـتر دست‌اندرکاران اصلی حوزه دارو در کشـور برگزار کرد. بر اسـاس مجموع نکاتی که در این نشسـت مطرح شـد، به دلیل حساسـیت تامیـن دارو و تاثیری که روی سـلامت مردم می‌گذارد، این حوزه راهبردی نیازمند توجه ویژه است.

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

نسخه حذف قاچاق معکوس چقدر جواب داد؟

پیش از اجـرای طرح دارویار، بحـث قاچاق معکوس داروهای سوبسـیددار ایرانی یکی از چالش‌های اساسی و کهنه در بازار دارویی کشـور بود. باید توجه کرد پیش از اجـرای دارویـاری، با تخصیـص ارز ۴۲۰۰ تومانی به دارو، نرخ دارو در کشورمان نسبت به کشورهای همسایه بسیار پایین بود و همین موضوع جذابیت قاچاق معکوس داروهای ایرانی به‌ویژه به کشـورهای همسایه را افزایش می‌داد؛ به‌طوری که سوبسـیدی که از سوی دولت برای دارو و در راسـتای حمایـت مالـی از بیمـاران پرداخت می‌شـد، با قاچاق معکوس دارو به کشـورهای همسایه، از دسـترس ایرانیان خارج و عمـلا داروی ارزان موجود در ایـران، سـوغات خارجی‌ها می‌شـد. بـا اجرای طرح دارویاری، اما نرخ دارو به سمت واقعی شدن گام برداشته است و در نتیجه جذابیتی هم برای قاچاق این داروها به آن سـوی مرزها وجود ندارد. از طرفی با افزایش پوشش بیمـه‌ای داروها، پرداخت از جیب بیماران نیز برای دارو افزایش پیدا نمی‌کند. این برنامه درحالی مطرح و اعلامی شد که مشکلات حوزه دارو با قدرت بیشتری ادامه دارد و در آخرین اقدام نیز مرکز پژوهش‌های مجلس با صدور بیانیه‌ای بر ساماندهی حوزه دارو تاکید دارد.

پیشنهادات بازوی پژوهشی مجلس شورای اسلامی

مرکز پژوهش‌های مجلس شـورای اسلامی در نشستی بـا حضور دسـت‌اندرکاران اصلـی حوزه دارو به بررسـی مشکلات این حوزه و راهکارهای رفع مشکلات این بخش پرداخت. براسـاس نتایج این نشسـت پیشـنهاداتی برای بهبود شـرایط بازار دارو مطرح شده که در صورت اجرای این موارد می‌توان به بهبود بازار دارو امیدوار بود.

■ شفافیت و انضباط مالی

بر اسـاس گـزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شـورای اسـلامی، موضوع انضباط مالی و شـفافیت در تخصیص منابع مالی و نحـوه هزینه کرد در صنعت دارو در اولویت قرار دارد. برهمین اساس، گزارش وضعیت پرداخت یارانه دارو توسط سـازمان هدفمندی یارانه‌ها و نحوه تخصیص و هزینـه کرد منابع به تفکیک سـازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر درمان باید هر ۳ ماه یک‌بار به کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه شود.

■ تقویت نقدینگی زنجیره تامین

این گزارش افزوده است: تقویت نقدینگی زنجیره تامین یکی دیگر از مباحث عنوان شـده در ساماندهی بازار دارو اسـت. مرکز پژوهش‌های مجلس پیشـنهاد کـرده بانک مرکزی و بانک‌های عامل با در نظر گرفتن عوامل تاثیرگذار همچون نرخ تورم، هزینه حقوق و دسـتمزد، فرآیند تولید و دوره وصـول مطالبات تامین‌کننـدگان اقدامات لازم را برای ارائه تسهیلات کافی به تامین‌کنندگان دارو در اسرع وقت انجام دهند.

■ قیمت‌گذاری منطقی

در بند ۳ این بیانیه سیاسـتی آمده است: قیمت‌گذاری منطقی و تامین ارز مناسـب باید انجام شـود بدین شکل کـه ضوابط قیمت‌گـذاری و مسـیربندی صـدور پروانه فراورده‌هـای دارویی، مطابق با لیسـت داروهای ضروری کشور و لیست کمبودهای دارویی طی ۶ ماه آتی بازنگری و اصلاح شود.

■ تامین ارز

همچنیـن حمایت‌های ارزی از پروانه‌های صادر شـده مطابـق ضوابط مذکور و پیش‌بینـی ضمانت اجرایی لازم به‌منظور انجـام تعهدات ذی‌ربط توسـط تامین‌کنندگان صـورت گیرد. بانک مرکزی نیز بایـد ارز با کیفیت حوزه دارویی با اولویت اول را مطابق با فهرسـت سـازمان غذا و دارو در خصوص داروهای ضروری و پیش‌بینی کمبودهای دارویی، بدون تاخیر تامین کند.

■ کاهش حقوق گمرکی

بر اسـاس این بیانیه، تحقق کاهش نرخ حقوق گمرکی یکی دیگر از موارد مطرح شـده اسـت که بر اسـاس آن، فهرسـت داروهـای ضروری و اقلامی که طـی ۶ ماه آتی امکان کمبود دارند و صـدور و اجرای تعرفه‌های گمرکی تقلیـل یافتـه به یک درصـد، مطابق با فهرسـت مذکور بروزرسانی و به‌طور منظم بین سازمان غذا و دارو و گمرک تبادل شود.

■ تجویز و مصرف منطقی دارو

همچنین بر اساس بند دیگری، تجویز و مصرف منطقی داروهـا موضوع پـر اهمیت دیگری اسـت کـه به‌منظور مدیریـت هزینه‌ها و مصـرف منطقی دارو، سـازکارهای مربوطه از جمله اسـتفاده از راهنماهـای بالینی و کاربرد ابزارهای بیمه‌های پایه، بازنگری در تعرفه‌ها، تکمیل نظام سلامت الکترونیک در دستور کار قرار گیرد.

■ اصلاح ساختار بیمه‌ای

همچنیـن در بنـد دیگری بـه اصلاح سـاختار بیمه‌ای و بودجه‌ای در حوزه دارو اشـاره شـده است که بر اساس آن فهرسـت داروهای تحت پوشـش سازمان‌های بیمه گر و پیش‌بینی سـازکار پرداخت برخط معوقات سازمان‌های بیمـه گر به داروخانه‌ها و مراکز درمانی مورد بازنگری قرار گیرد.

■ تدوین سند جامع پشتیبان

در بنـد هفتم این بیانیه سیاسـتی آمده اسـت: تدوین سـند جامع پشـتیبان هماهنگی بین بخشـی در حوزه دارو انجـام گیرد، به‌منظـور ارتقـای هماهنگی‌های بین بخشـی کارگروه مشـورتی بـا حضور همه دسـتگاه‌های ذی‌ربط تشـکیل و سـندی جامع به‌منظور تبیین وظایف و مسئولیت نهادهای مرتبط به همراه مراحل و زمانبندی اجرایی و نحوه پاسخگویی هرکدام تعیین شود. در نهایت مرکز پژوهش‌های مجلس پیشنهاد کرده موارد یاد شده در دستور کار سیاست‌گذاران این حوزه قرار گیرد.

تسهیلات دارو به کجا رسید؟

به گزارش ایمنا، سیدحیدر محمدی با اشاره به مشکلاتی که در هرازچندگاهی در حوزه تامین دارو در کشور، مطرح می‌شود گفت: تامین اعتبار و ارائه تسهیلات بانکی به صنعت دارو از جمله مشـکلات فعالان این صنعت اسـت که گاهی بازار را با کمبود مواجه می‌کند.

وی با اشاره به ابلاغ بانک مرکزی برای پرداخت تسهیلات بـه صنعت دارو گفت: در صورت همکاری بانک‌های عامل، پرداخت‌ها باید از اواخر خرداد آغاز شود.

وی بـا بیان اینکه مقرر شـده اسـت کـه بانک مرکزی کارگروهی برای پایش و نظارت بر اجرای این ابلاغیه انتخاب کند تا بحث اجرایی پیش برود، افزود: تسـهیلاتی که مقرر شده بانک مرکزی از طریق بانک‌های عامل به صنعت دارو بدهد ۳۰ هزار میلیارد تومان مازاد بر تسهیلات اعطایی در سـال گذشته اسـت. رئیس سازمان غذا و دارو تصریح کرد: طبق قـرار قبلی بانک‌های عامل بایـد مبلغ را به صـورت یک‌جا پرداخت کنند.

وی بـا تاکید بر اینکه شـرایط تأمین دارو در کشـور بد نیست، خاطرنشـان کرد: البته ممکن است اگر تسهیلات به موقع پرداخت نشـود و سرعت لازم برای انتقال ارز وجود نداشته باشـد، مشکلاتی ایجاد شود. سـیدحیدر محمدی، درباره وضعیت پرداخت تسـهیلات بانکی به صنعت داروسـازی کشور گفت: تسهیلات بانکی هنوز آن طور که مورد انتظار اسـت، داده نشده و بیشتر تسهیلاتی که پرداخت می‌شود، تمدید تسهیلات قبلی است. انتظارمان این است که باوجود مشکلات شـبکه بانکی، حوزه دارو و تجهیزات به‌طور ویژه دیده شود.

ضرورت تقویت نقدینگی در زنجیره تامین دارو

رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شـورای اسلامی با تاکید بر ضرورت تقویت نقدینگی زنجیره تامین دارو گفت: تسریع در اعطای تسـهیلات بانکی به زنجیره تامین، اجرایی‌سازی کاهش حق گمرک طبق قانون از چهار درصد به یک درصد به‌منظـور تقویـت نقدینگی زنجیره تامیـن دارو و ملزومات پزشـکی با همکاری بانک مرکزی، گمرک و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ضروری است.

بابـک نگاهداری، دربـاره وضعیت دارو در کشـور و لزوم ساماندهی آن، با بیان اینکه دارو و ملزومات پزشکی به عنوان یک کالای راهبردی به‌شـمار مـی‌رود، افزود: تامین کافی و باکیفیت دارو حتی در بحرانی‌ترین شـرایط به عنوان اولویت اصلی به‌شـمار مـی‌رود. رئیس مرکـز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: در چند سال اخیر شاهد کمبود دارو و تجهیزات پزشکی در کشور بوده‌ایم که در مقاطعی این کمبود به بیش از ۲۰۰ قلم رسیده اسـت، ضمن اینکه دسترسـی به اقـلام موجود نیز با هزینه بالا برای مـردم همراه بوده کـه در ماه‌های اخیـر این موضوع تشـدید شـده اسـت. وی تامین دارو و ملزومات پزشـکی با نرخ مناسب را یکـی از مصادیق تحقق سیاسـت‌گذاری اجتماعی و رفاهی دانسـت و اضافه کرد: به دلیل برنامه‌ریزی نامناسـب و نبود هماهنگی لازم در خصوص سیاست‌های ارزی، قیمت‌گذاری دارو و ملزومات پزشکی همچنین حمایت‌های لازم از زنجیره تامیـن، موضوع حفاظـت مالی و کنترل پرداخت از جیب به این معنا که دارو و ملزومات پزشـکی به مقدار کافی و با نرخ مناسـب در دسـترس مصرف‌کننده قرار گیرد، تامین نشده است.

سد تعارض منافع در برابر ساماندهی بازار دارو

کیومرث سرمدی واله، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس با انتقاد از مشکلاتی مانند گرانی و کمبود دارو که گاهی در بازار ایجاد شده و باعث نگرانی و سرگردانی بیماران بین داروخانه‌ها می‌شـود، گفت: به تازگی یک در گزارشی با حضور وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی توسط کمیسیون بهداشت و درمان در صحن ارائه شـد که در آن فقط به بیان مشـکلات و دردها پرداخته شده بود و راهکاری بـرای برون رفت از این معضل ارائه نشـد. ضمن اینکـه در این گزارش آمده بود که مهلت یک ماهه‌ای برای وزیر بهداشـت تعیین شـده است تا این مشکلات را رفع کند.

■ گرانی مواد اولیه

نماینده مردم اسـدآباد در مجلس شـورای اسلامی، با بیان اینکه طبیعی است بخشـی از مشـکلات صنعت داروی کشـور متاثر از گرانی مواد اولیه در سـطح جهانی اسـت اما باید به نکاتی نیز پیرامون وضعیت بازار دارو توجه شـود، ادامه داد: مسـئولان سیاسـت‌گذار نباید در حوزه دارو چه به لحاظ تولید، چه واردات، چه توزیع و چه قیمت‌گذاری ذی‌نفع باشـند و وزارت بهداشـت، درمان و آموزش پزشکی در حالی باید به این مهم توجه کند که تاکنون در این زمینه اقدام جدی انجام نداده اسـت و تنها با اسـتعفا رئیس سازمان غذا و دارو و اعمـال تغییراتی شـاید یک حرکت جزیی در این خصوص انجام شـده است بنابراین همچنان شاهد آشفتگی در بازار دارو هستیم.

■ نظارت بر نحوه توزیع دارو

وی تصریح کرد: عدم نظارت بر نحوه توزیع دارو یکی دیگر از مشکلاتی است که در این حوزه وجود دارد چرا که توزیع دارو از طریق کانال‌های غیررسمی صورت می‌گیرد و افراد باید در بازار آزاد به دنبال دارو بگردند،از سوی دیگر واردکنندگان دارو در حوزه توزیع و قیمت‌گذاری دارو نیز ذی‌نفع هستند.

■ نظارت مجلس بیشتر شود

عضو هیات رئیسـه کمیسـیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی، تاکید کرد: مجلس باید با اسـتفاده از اهرم‌های نظارتی که در اختیار دارد به این حوزه ورود پیدا کند و از جایگاه نظارتی که دارد محکم مقابل مسببان این وضعیت بایستد و با نظارت جدی، وزیر بهداشـت، درمان و آموزش پزشـکی را به اجرای قانون و عمل به تعهداتش مجاب کند.

سخن پایانی

به گفته کارشناسان حوزه سلامت، باوجود مزایای متعدد اجرای طرح دارویاری و بـا وجود رفع گرفتاری‌های ارز دولتی و تسـهیل تامیـن ارز برای تولید و واردات دارو در قالـب طـرح دارویاری، همچنان چالش‌هایی این طرح را تهدید می‌کند که می‌تواند منجر به کمبودهایی در بازار دارو شده و حتی ادامه حیات دارویاری را در معرض خطر قرار دهد؛ چالش‌هایی مانند افزایش میزان مالیات بر ارزش افزوده بر دارو و مواد اولیه، تامین نقدینگی برای داروسـازان و پرداخت مطالبات دارویی که می‌توان از آن به‌عنوان پاشنه آشیل طرح دارویاری نیز یاد کرد. البته بحث مالیات بر ارزش افزوده مواد اولیه با دستور معاون اول رئیس‌جمهوری رفع شده است. باید توجـه کـرد که مالیات بر ارزش افزوده در حوزه مـواد اولیه دارویی به ۹ درصد ارز نیمایی افزایش یافته بود؛ موضوعی که داروسازان کشور را در تنگناهای مالی قرار می‌داد که با اصلاحاتی مواجه و در نهایت مقرر شد گمرک یک درصد ارزش‌افزوده ارز نیمایی را از مواد اولیه دریافت کند. همچنین مالیات بر ارزش افزوده در داروهای وارداتی که مشـابه تولید داخلی دارند و همچنین در شیرخشـک‌ها به ۲ درصد ارز نیمایی کاهش یافته است. در عین حال یکی دیگر از چالش‌های صنعت داروسازی در شرایط فعلی، بحث تامین نقدینگی برای داروسازان است.

> بانک مرکزی و بانک‌های عامل باید با در نظرگرفتن عوامل تأثیرگذار همچون نرخ تورم، هزینه حقوق و دستمزد، فرآیند تولید و دوره وصول مطالبات تامین‌کنندگان اقدامات لازم را برای ارائه تسهیلات کافی به تامین‌کنندگان دارو در اسرع وقت انجام دهند

گزارش خبری

سالانه ۳ هزار درخواست مهاجرت پزشکان

مهاجرت از کشـور دیگر یک استثنا نیست، در میـان همه گروه‌هـای جامعه به‌قـدری پر تکرار وکم‌کم به یک امر عادی تبدیل شده‌است. شاخص «تصمیـم به مهاجرت» وضعیت افرادی را نشـان می‌دهد که با یک تصمیم جدی برای مهاجرت از کشور برنامه‌ریزی و اقدام عملی کرده‌اند. البته این شـاخص همانند شاخص میل به مهاجرت ممکن اسـت به مهاجرت واقعی منجر نشود. با این وجود رصدخانه مهاجرت ایران این شاخص را در ۳ گروه بررسی کرده است.

نتایج یک پژوهش که سـال گذشـته منتشـر شـد، نشان می‌دهد که ۵۰ درصد از فعالان حوزه اسـتارت‌آپ، ۴۰ درصد از پزشـکان، پرسـتاران، پژوهشـگران و اساتید دانشـگاهی و ۴۴ درصد از دانشـجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها تصمیم به مهاجرت دارند.

اما پرسش بعدی اینجاست که این گروه‌ها قصد دارند از کدام کانال برای مهاجرت استفاده کنند؟ بررسـی‌ها نشان می‌دهد. بیشتر دانشجویان قصد دارند از کانال مهاجرت تحصیلی استفاده کنند که چندان هم دور از انتظار نیست، اما بیشتر اساتید، پژوهشـگران و همچنین پزشـکان قصد دارند از کانال مهاجرت کاری استفاده کنند، در این میان بیشـتر استارت‌آپی‌ها هم از کانال‌های کارآفرینی تصمیم به مهاجرت دارند.

■ میل بازگشت مهاجران چقدر است؟

از سـوی دیگر یکی از پرسـش‌هایی که همواره بر سـر راه مهاجران قرار دارد، میل بازگشـت آنها به کشـور بعد از مهاجرت اسـت. این شاخص در بررسی‌های رصدخانه مهاجرت ایران نشان می‌دهد ۵۵ درصـد فعالان حوزه اسـتارت‌آپ‌ها معتقدند بعد از مهاجرت قطعا به کشـور برنمی‌گردند، ۳۷ درصد دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در کنار ۳۳ درصد پزشکان و پرستاران هم با پاسخی مشابه احتمال بازگشت به کشور را صفر می‌دانند، بـا این وجود ۳۹ درصد پزشـکان و پرسـتاران و همچنین ۳۰ درصد دانشجویان شرکت‌کننده در این پژوهش معتقدند بازگشـت آنها به کشور بعد از مهاجرت، بستگی به شرایط آتی ایران دارد.

تیر سـال ۱۴۰۰ نیز رئیس کل سـازمان نظام پزشـکی ایـران، در آخرین نشسـت خبری دوره هفتم سـازمان نظام پزشـکی، به ارائه گزارشـی از اقدامـات و فعالیت‌های سـازمان پرداخت و از درخواسـت مهاجرت سـالانه ۳۰۰۰ پزشک خبر داد.

محمدرضـا ظفرقنـدی افزود: مهاجرت در اقشار تحصیلکـرده یـک خسـارت برای کشـور اسـت و فقـط خـاص جامعه پزشـکی نیست. امـا در شـرایط خاصی شـاهد افزایش موارد مهاجرت هسـتیم و سـالی ۳۰۰۰ درخواست برای مهاجرت پزشکان داریم.

■ چرا نخبگان مهاجرت می‌کنند؟

بر اساس گزارش بنیاد ملی نخبگان نیز طی ۱۸ سـال(۱۳۷۸-۱۳۹۶) ۲ درصد از کل دانشجویان ایرانی از کشـور خارج شده و تا سال ۲۰۱۶ بیش از ۵۰ هزار دانشـجو در خارج از کشـور مشـغول کار و تحصیـل هسـتند. براسـاس ایـن گزارش شایسته‌سـالاری را می‌توان یکی از شاخصه‌های اصلی برای محاسبه میزان توسعه‌یافتگی کشورها دانست. بنابر نتایج تحقیق شعبانی‌نژاد و همکاران در سـال ۱۳۹۰ شایسته سالاری با فرآیند توسعه ارتباط تنگاتنگی دارد. بر این اساس می‌توان گفت میزان بکارگیـری ظرفیت نخبگانی در اداره امور سیاسـی، اقتصادی و فرهنگی یک شـاخص مهم برای میزان توسعه‌یافتگی است. این درحالی‌است کـه ایـران مطابق با گزارش پایگاه اطلاع‌رسـانی دولت و به نقل از یونسکو، در سال ۲۰۱۶ در رتبه ۱۸ مهاجر فرسـت نخبگان قرار دارد. سیر خروج نخبگان از کشـور از سـال ۱۳۸۸ به بعد با شدت روبـه‌رو بـود تا جایی که به گفته مهدی سـیدی، رئیـس کارگروه نخبـگان شـورای‌عالی انقلاب فرهنگی، متاسفانه مهاجرت دانشجویان کشور به خارج رو به رشـد اسـت به‌گونه‌ای که جدیدترین آمار مهاجرت ۱۱ هزار و ۳۰۰ نفر در سال ۲۰۱۵ ـ ۲۰۱۴ را نشـان می‌دهد که نسـبت به قبل ۱۶ درصد رشد داشته است.

ایـن تـراژدی غمناک هر روز پیچیده‌تر شـده و ابعـاد جدیدتری را به خـود اختصاص می‌دهد. بـه نحوی کـه هم‌اکنـون در ایران، بسـیاری از ورودی‌های دانشـگاه‌ها و مراکـز آموزش عالی با رتبه‌ی دو رقمی (۱-۹۹)، در سـال دوم تحصیل بـرای ادامه تحصیل پـس از دوره کارشناسـی، نامـه‌ای از بهترین دانشـگاه‌های دنیـا با بهترین امکانات دریافت می‌کنند. گرچه می‌توان در درجه نخسـت دلایل اقتصـادی را در مهاجرت نخبگان موثر دانسـت، اما این مسـئله از بعد اجتماعی و فرهنگی هم از اهمیت زیادی برخوردار است.

گپ‌وگفت

حمایت از تولید داخل شعار است!

کیمیا ملکی: صنعت مبلمان از صنایع درآمدزا محسوب می‌شود، اما در چند سال اخیر تولیدکنندگان این محصول با مشکلات و چالش‌های مختلفی به‌ویژه در بحث تامین مواد اولیه که غالبا وارداتی است، روبه‌رو بوده‌اند؛ بنابراین آن‌طور که شایسته است نتوانسته‌اند تولیدات خود را در بازارها عرضه کنند.

صنعت مبلمان این روزها از برخی نابسامانی‌ها رنج می‌برد؛ مشکلاتی که در تمام فرآیند تولید و فروش دیده می‌شوند و به یکی از بزرگ‌ترین مشکلات تولید در کشور که بالا بودن نرخ تمام‌شده کالاست، ختم می‌شوند.

در گذشته، مبل جزو کالاهایی به‌شمار می‌رفت که در هر خانه‌ای وجود نداشت و به‌نوعی یک کالای لوکس بود، اما امروز به کالایی تبدیل شده که در هر خانه حداقل یک دست از آن وجود دارد و تقریبا به جمع کالاهای موردنیاز خانوارها پیوسته و به هزینه‌های خانوار اضافه شده است.

صمت به منظور بررسی بیشتر وضعیت بازار مبل و چالش‌های آن به گپ‌وگفت با علیرضا عباسی، رئیس اتحادیه درودگران و مبل‌سازان تهران پرداخت.

◉ بازار مبلمان در حال حاضر در چه وضعیتی قرار دارد؟

نبود تقاضا در بازار مبلمان بسیاری از کارگاه‌ها را به تعطیلی کشاند. در بخش توزیع مواد اولیه نظارتی وجود ندارد؛ در نتیجه مواد اولیه بیشتر از تورم، گران و باعث شده قدرت خرید مردم کاهش چشمگیری داشته باشد.

متاسفانه در حال حاضر واحدهای صنفی عضو این اتحادیه حال خوشی ندارند.

صنعت مبلمان ۸ تا ۱۰ درصد صنعت کشور را شامل می‌شود، اما مورد بی‌مهری مردم و مسئولان و به‌طور خاص وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار گرفته است.

◉ مدتی است که یکی از چالش‌های اصلی شما تامین مواد اولیه است. این مشکل حل شد؟

صنف ما فرآیند تامین، تولید و توزیع را برعهده دارد. دستگاه‌های نظارتی در بخش توزیع مواد اولیه هیچ نظارتی اعمال نمی‌کنند، به همین دلیل در یکی دو سال اخیر شاهد گران شدن بیش از حد و حتی بیشتر از تورم مواد اولیه موردنیاز برای تولید هستیم.

به خاطر این افزایش قیمت‌ها قدرت خرید مردم کاهش چشمگیری پیدا کرده است. بهتر است از تامین‌کنندگان مواد اولیه حمایت شود تا بتوانند مواد اولیه را با کمترین نرخ در اختیار تولیدکننده قرار دهند. پیشنهاد ما برای رفع مشکلات موجود این است که در ستاد رفع موانع تولید توجه خاصی به تامین مواد اولیه شود تا وضعیت تولید بهتر شود.

حمایت از تولید و قدرت گرفتن تولیدات داخلی افتخار ماست؛ اما نباید به بهانه حمایت از تولید داخل انحصار ایجاد شود.

◉ وضعیت صادرات و واردات این صنعت چگونه است؟

اگر موانع موجود در صادرات و واردات برداشته شود و رقابت در بازار جریان یابد، در یک فضای رقابتی تولیدکنندگان داخلی مجبور می‌شوند کیفیت کالای خود را ارتقا دهند و قیمت‌ها هم به تعادل می‌رسد؛ در نتیجه این اقدامات توان خرید مردم هم بهبود پیدا می‌کند.

◉ وضعیت فروش مبلمان در بازار چگونه است؟

در واقع قشر متوسط جامعه دیگر توان خرید یا تعویض مبلمان را ندارد و این اتفاقات باعث شده تعدادی از کارگاه‌ها رو به تعطیل شدن بروند.

آغاز پرداخت تسهیلات مشاغل خانگی

مهدی صحابی، مدیر اعتبارات بانک مرکزی اعلام کرد: براساس تبصره بند ۶ ماده ۷ قانون مشاغل خانگی و ماده ۱۷ اجرای قانون، هر سال با هماهنگی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نسبت به توزیع اعتبارات مشاغل خانگی اقدام می‌کنیم. وی گفت: امسال با همکاری وزارت تعاون، پرداخت اعتبارات قرض‌الحسنه با تعیین توزیع استانی، آغاز شده است. سال گذشته ۳ هزار میلیارد تومان سهم بانک‌ها از تسهیلات مشاغل خانگی بود که بیش از ۹۰ درصد آن محقق شد. امسال این اعتبارات با ۳۳ درصد افزایش به ۴ هزار میلیارد تومان رسیده است. به گزارش مهر، صحابی افزود: اگر بتوانیم تا مهرماه بخش عمده‌ای از تسهیلات مشاغل خانگی را پرداخت کنیم، منابع جدیدی ازسوی بانک مرکزی به این طرح اختصاص پیدا می‌کند. مدیر اعتبارات بانک مرکزی با اشاره به اینکه ثبت‌نام در سامانه وزارت تعاون شروع شده، گفت: در کمترین زمان افراد معرفی‌شده ازسوی سامانه به بانک معرفی می‌شوند و تسهیلات پرداخت می‌شود. صحابی درباره اینکه آیا امسال هم پرداخت تسهیلات مشاغل خانگی آغاز شده، گفت: در بندهای قانون بودجه هر سال به مشاغل خانگی پرداخته و تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و اشتغال در آن دیده شده و امسال هم در شورای پول و اعتبار این مسئله مطرح و سهمیه بانک‌ها و برش استانی در اوایل اردیبهشت به بانک‌ها ابلاغ شد و ابلاغ توزیع استانی اعتبارات هم صورت گرفته است. وی تاکید کرد: پرداخت تسهیلات مشاغل خانگی آغاز شده است. ابهامات در این زمینه به ترتیب برطرف شده و باوجود اینکه سال گذشته عملکرد ماندگاری در تسهیلات مشاغل خانگی داشتیم، پیش‌بینی می‌شود امسال هم نسبت به سال گذشته رشد خوبی داشته باشیم و بانک‌ها پرداخت تسهیلات به مشاغل خانگی را در دستورکار قرار داده‌اند.

اپیدمی مهاجرت دیگر سن و سال نمی‌شناسد

چرا دولت احساس خطر نمی‌کند؟

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

مهاجرت که بحث امروز و دیروز نیست، بلکه قصه پرغصه همیشگی است. اگر از واژه غصه استفاده می‌کنیم به این خاطر است که بی‌شک ترک وطن با هزاران دلیل منطقی هم خوشایند نخواهد بود. اگر به آمار مهاجرت نگاهی بیندازیم متوجه خواهیم شد بعد از اپیدمی کرونا، اکنون درگیر اپیدمی مهاجرت شده‌ایم. با نگاهی کوتاه می‌توان دریافت شرایط اقتصادی یکی از عوامل مهم مهاجرت است. بی‌شک وقتی شاهد کاهش آمار اشتغال هستیم و مردم هر سال باید زمان بیشتری را برای افزایش درآمد کار کنند، اما باز هم درآمد آنها کفاف یک زندگی مناسب را ندهد، وقتی امنیت شغلی وجود ندارد و... مشخص است که افراد ترجیح می‌دهند به کشورهای دیگر مهاجرت کنند. صمت در این گزارش به بررسی عوامل موثر بر مهاجرت و آسیب‌های آن به اقتصاد کشور پرداخته است.

می‌توان متصور بود که آمارهای اخیر از مهاجرت، پایان ماجرا نیست و باید منتظر رکوردهای جدیدی باشیم

نگاهی کوتاه به آمار مهاجرت

براساس گزارش سازمان بین‌المللی مهاجرت، تعداد کل مهاجران در سراسر جهان در دو قرن اخیر، با افزایش قابل‌توجهی همراه بوده است. تعداد مهاجران در سال ۲۰۰۰ حدود ۱۵۰ میلیون نفر، در سال ۲۰۱۰ حدود ۲۱۴ میلیون نفر و در سال گذشته ۲۸۱ میلیون نفر بوده است؛ به‌عبارتی بیش از ۳ درصد جمعیت کره زمین را مهاجران تشکیل می‌دهند. بی‌تردید یکی از محرک‌های اصلی مهاجرت در دنیا، عوامل اقتصادی است. به‌گفته سازمان بین‌المللی کار، حدود نیمی از جمعیت کل مهاجران بین‌المللی، خانه و کاشانه خود را به امید یافتن شغل یا فرصت‌های شغلی بهتر ترک می‌کنند. مالزی، ترکیه، ارمنستان و گرجستان از جمله کشورهایی هستند که در سال‌های اخیر، بخش قابل‌توجهی از سرمایه و پس‌انداز ایرانیان مهاجر را جذب کرده‌اند. به‌دلیل وجود بحران‌های اقتصادی، تحریم‌ها و شرایط نامطلوب اجتماعی و رفاهی در چند دهه گذشته، آمار مهاجرت دانشجویان و نخبگان ایرانی به‌طور چشمگیری افزایش یافته است. اما ماجرا به همین‌جا ختم نمی‌شود؛ در چند سال اخیر نه‌تنها نخبگان ایرانی با امید به کسب موقعیت تحصیلی، شغلی و شرایط زندگی بهتر اقدام به مهاجرت کرده‌اند، بلکه تب داغ مهاجرت به همه قشرهای جامعه و حتی استارت‌آپ‌ها هم سرایت کرده است.

خود را با آمارهای غلط گول نزنید

آلبرت بغزیان، کارشناس اقتصاد ضمن تاکید بر افزایش مهاجرت و تبعات آن در گفت‌وگو با صمت گفت: آمار مهاجرت خطرناک است، اما عجیب نیست.

هیچ کشوری هرگز از مهاجرت سود نبرده است؛ مگر کشورهایی که جمعیت بیکار دارند که خروج نیروها بدون خروج سرمایه است. قطعا مهاجرت افراد نخبه یا صاحبان فن، بازار کار کشور را با چالش‌های بی‌شماری روبه‌رو می‌کند. وی با اشاره به آسیب‌هایی که مهاجرت به اقتصاد کشور وارد می‌کند، اظهار کرد: مهاجرت فردی که می‌تواند در کشور خودش مفید باشد، هیچ نفعی برای کشور ندارد.

گاهی اوقات نیروی کار کشوری مانند هندوستان به امریکا می‌رود و درآمد حاصل از کار خود را به کشورش می‌فرستد، زیرا قرار است برای یک مدت کوتاه در کشوری دیگر مشغول کار باشد و پس از پایان دوره کاری‌اش به کشورش بازمی‌گردد، اما نیروی‌های کار مهاجر ما درآمد خود را به کشور بازنمی‌گردانند، چون برای همیشه ایران را ترک کرده‌اند.

کشور برای پرورش نیروهای انسانی هزینه می‌کند، اما زمان بهره‌وری که می‌رسد افراد به کشور دیگری می‌روند و کشور مقصد بدون هیچ هزینه‌ای نیروی کار تازه‌ای به‌دست می‌آورد، این در حالی است که ما باید برای جایگزین کردن این نیروها، چند سالی را صبر کنیم و هزینه پرورش نیروهای دیگر را بپردازیم که البته هیچ اطمینانی وجود ندارد که این نیروها هم ماندگار باشند و به جرگه مهاجران نپیوندند. بر این اساس مهاجرت از هر نوعی که باشد برای اقتصاد کشور زیان‌بار است.

▣ آسیب به اقتصاد کشور

این کارشناس اقتصاد افزایش مهاجرت افراد حرفه‌ای در بخش‌های مختلف را خطری جدی برای اقتصاد کشور دانست و افزود: این روزها شاهدیم که پزشکان، مهندسان، قالیبافان، آرایشگران، برنامه‌نویسان و... در حال مهاجرت هستند و این یعنی نه‌تنها نیروهای حرفه‌ای در حال خروج از کشور هستند، بلکه سرمایه‌های آنها نیز از کشور خارج می‌شود. در این شرایط افراد نابلد در بازار کار باقی می‌مانند و طبیعی است که با این وضعیت میزان بهره‌وری کاهش یابد و کیفیت خدمت‌رسانی نیز افت کند.

بغزیان با اشاره به فقدان آمار درست از مهاجرت‌ها بیان کرد: دستیابی به آمارهای درست بسیار راحت است. کشورهای دیگر هر سال اعلام می‌کنند که در هر حوزه‌ای چه تعداد مهاجر گرفته‌اند؛ اما اگر سعی بر این است که با آمارهای غلط خود را گول بزنیم، موضوع دیگری است.

▣ دولت هیچ توجهی نمی‌کند!

این کارشناس اقتصاد با انتقاد از چشم‌پوشی دولت از موضوع مهاجرت گفت: متاسفانه جای تعجب دارد که دولت نسبت به افزایش آمار مهاجرت احساس خطر نمی‌کند.

هیچ‌گاه به این موضوع به‌عنوان یک چالش جدی نگاه نشده، بلکه تنها به کاهش جمعیت فکر می‌کنند؛ در صورتی که اقدام درست این است که به مشکلات اقتصادی افراد توجه کنیم و موانع را از مسیر پیشرفت آنها برداریم.

این استاد دانشگاه در پایان تاکید کرد: ما باید به‌دنبال راهی برای نگهداری نیروی انسانی در کشور باشیم. شاید الان کشور خطر افزایش مهاجرت نیروی کار را حس نکند، اما بدون‌شک در سال‌های آینده آسیب‌های نبود نیروی متخصص در بازار کار را متحمل خواهد شد.

تب داغ مهاجرت به همه قشرهای جامعه و حتی استارت‌آپ‌ها هم سرایت کرده است

آمار دقیقی از مهاجرت وجود ندارد

شهلا کاظمی، کارشناس حوزه مهاجرت درباره آمار مهاجرت به صمت گفت: هر آماری که به‌ادعای افراد از مهاجرت اعلام می‌شود، اشتباه است. هیچ آمار دقیقی از مهاجرت وجود ندارد و همه برپایه حدس و گمان است. در مجموع ما معمولا در زمینه مهاجرت آمار خاصی نداشته و نداریم و آمارهای فعلی نیز چندان دقیق نیستند. از مهاجرت‌های داخلی نیز آمار دقیقی نداریم؛ هرچند در یک سال اخیر طبق مشاهدات ما مهاجرت افزایش پیدا کرده است. به‌نظر بنده ابعاد این موضوع آنقدر گسترده است که هیچ گاه نمی‌توانیم آمار دقیقی از مهاجرت به‌دست بیاوریم. وی با اشاره به افزایش مهاجرت اظهار کرد: بعد از دهه ۷۰ مهاجرت دانشجویان برای ادامه تحصیل افزایش پیدا کرد، اما به‌طور کلی در برخی از مقاطع زمانی مهاجرت افزایش پیدا می‌کند. البته این موضوع کاملا روشن است که در ۵ سال اخیر شاهد افزایش مهاجرت بوده‌ایم.

▣ عوامل موثر بر مهاجرت

کاظمی در تشریح عوامل موثر بر مهاجرت اظهار کرد: دلایل مهاجرت در دو دسته قابل‌بحث هستند؛ یک سری عوامل دافعه مبدأ و یک سری عوامل جاذبه مقصد. معمولا مهاجرت‌ها اگر به‌واسطه بورس تحصیلی و به‌دست آوردن شغل صورت بگیرد، در دسته جاذبه‌های مقصد جای می‌گیرد، اما اگر کسی به‌دلیل مشکلات داخلی از جمله مسائل سیاسی و اقتصادی و چالش‌های اجتماعی از جمله مخالفت با خانواده ترک وطن کند، می‌توان دلیل مهاجرتش را در دسته دافعه مبدأ جای داد. افراد در بیشتر مهاجرت‌هایی که به‌دلیل عوامل دافعه مبدأ صورت می‌گیرد، در واقع به‌اصطلاح «از اینجا مانده و از آنجا رانده می‌شوند» و در حقیقت از چاله به چاه می‌افتند، چراکه این افراد شغل مناسبی ندارند و ناگهان با هزینه‌های سنگین زندگی در یک کشور دیگر مواجه می‌شوند؛ در نتیجه مشکلات آنها در کشور مقصد بیشتر خواهد شد. این کارشناس حوزه مهاجرت با اشاره به معایب بسیاری که در مهاجرت وجود دارد، بیان کرد: متاسفانه هیچ اطلاع‌رسانی در زمینه معایب این موضوع نمی‌شود و تصمیم هر شخصی در برابر مشکلات پاک کردن صورت‌مسئله است.

▣ خروج سرمایه از کشور

کاظمی درباره طیف‌بندی مهاجرت گفت: در ارتباط با جامعه ما مهاجرت عمدتا مربوط به قشر تحصیلکرده است؛ یعنی کسانی که کشور برای آنها سال‌ها سرمایه‌گذاری کرده، به‌دلیل بیکاری مهاجرت می‌کنند و این برای کشور اتفاق بسیار مضر است. بحث جوانی جمعیت نیز مطرح است. وقتی جوانان از کشور خارج شوند ساختار سنی جامعه به‌هم می‌خورد و باروری نیز پایین می‌آید. از دید افراد ممکن است فرد نتواند جذب کشور مقصد شود و دچار فقر و بعضا افسردگی شود یا اگر جذب هم شود دوست دارد به کشور خود برگردد. در بسیاری از موارد دانشجویانی که مهاجرت کرده‌اند به ما می‌گویند به‌دلیل کیفیت پایین آموزش داخلی مهاجرت کرده‌اند؛ این نمونه باتوجه به موارد فوق، ترکیبی از هر دو عامل مهاجرت را دارد؛ یعنی هم جاذبه مقصد و هم دافعه مبدأ. بیشتر کسانی که به‌صورت خانوادگی از کشور می‌روند با عامل دافعه مبدأ مهاجرت را برمی‌گزینند، زیرا مبدأ درگیر آسیب‌های اجتماعی بالا و محدودیت‌های اقتصادی است. بخش آسیب‌زننده این مسئله نیز پناهندگانی هستند که با قایق مهاجرت می‌کنند.

▣ مهاجرت غیرفیزیکی

این کارشناس مهاجرت با اشاره به آسیب‌های اقتصادی ناشی از مهاجرت اظهار کرد: نکته مهم این است که ما با یک پدیده دیگر هم در زمینه مهاجرت مواجهیم که به‌نوعی خروج نیروی نخبه و متخصص از اقتصاد است، اما بدون مهاجرت فیزیکی. ما در دوره‌ای زندگی می‌کنیم که اقتصاد تا حدود زیادی دیجیتالی شده است؛ بنابراین همین حالا هم نیروهای متخصصی داریم که با شرکت‌های خارجی کار می‌کنند، اما از ایران خارج نشده‌اند و فقط توانمندی و انرژی و زمان خود را از اقتصاد ایران خارج کرده‌اند و تمایلی به همکاری با بخش خصوصی و غیرخصوصی ایران ندارند؛ به‌عبارت ساده‌تر جدا از مهاجرت فیزیکی یک مهاجرت مهارت غیرفیزیکی هم در ایران رخ داده و در جریان است.

سخن پایانی

جان کلام اینکه متاسفانه مسئولان میزان مهاجرت را چندان خطرناک نمی‌بینند و هیچ اقدام مثبتی برای تغییر ساختارها و اوضاع اقتصادی نمی‌کنند تا مانع از خروج نخبگان و سرمایه‌های مالی و انسانی شوند، این در حالی است که با این ساختار اقتصادی هیچ‌گاه نمی‌توانیم نیروهایی که رفته‌اند را جذب کنیم و مانع از افزایش مهاجرت شویم. واقعیت این است که اقتصاد ایران هیچ جذابیتی برای هیچ ایرانی خارج‌نشینی ندارد. به‌عبارتی اینکه عده‌ای از مسئولان صحبت از جذب نیروهای ایرانی خارج از کشور می‌کنند، تنها یک حرف است. با روندی که در حال حاضر شاهد آن هستیم می‌توان متصور بود که آمارهای اخیر از مهاجرت، پایان ماجرا نیست و باید منتظر رکوردهای جدیدی باشیم.

گزارش صمت از نخستین کنگره بین‌المللی حکمرانی هوشمند مصرف آب

هوش‌مصنوعی مسیر حکمرانی آب را هموار می‌کند

مهرنوش خان‌محمدزاده
editor@smtnews.ir

رشد جمعیت و افزایش مصرف آب باعث تشدید بحران آب در ایران شده است. رشد جمعیت در سال‌های اخیر نیاز به منابع آبی را افزایش داده و در مقابل خشکسالی نیز با آن همسو شده و در نهایت به کاهش آب‌های زیرزمینی و ذخایر آبی در سدها منجر شده، بنابراین برداشت بیش از حد آب‌های سطحی و زیرزمینی از طریق شبکه بزرگی از زیرساخت‌های چاه‌های عمیق، وضعیت آب کشور را به سطح بحرانی رسانده است. به‌همین‌منظور، دبیرخانه دائمی مدیریت هوشمند آب راه‌اندازی شده و باتوجه به شرایط بحرانی آب در کشور به‌دنبال راه‌حل‌های مناسب از طریق هم‌اندیشی با صاحب‌نظران این حوزه حیاتی در کشور است. بر همین اساس، نخستین کنگره بین‌المللی حکمرانی هوشمند مصرف آب با حضور مسئولان حوزه آب کشور؛ تشکل‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان در سالن همایش‌های بین‌المللی صداوسیما برگزار شد. آنچه در ادامه می‌خوانید، گزارش خبرنگار صمت از مباحث مطرح‌شده در نخستین کنگره بین‌المللی حکمرانی هوشمند مصرف آب است.

عکس: صمت

جنگ بر سر آب

مشاور اقتصادی رهبر معظم انقلاب در نخستین کنگره بین‌المللی حکمرانی هوشمند مصرف آب بااشاره به موضوع حیاتی آب و بهره‌وری تاکید کرد: امروز جنگ‌ها بر جنگ آب در دنیا متمرکز است، چون آب منبع محدودی است که نحوه استفاده از آن برای کشورها بسیار تعیین‌کننده است. همچنین، در رابطه با جمعیت و سرانه آب تجدیدپذیر؛ هم به جمعیت ما اضافه شده و هم نحوه استفاده از آب و بهره‌برداری از آن تغییر کرده است، به‌گونه‌ای که ما از حدود سال ۱۳۳۰ که ۶هزار و ۸۵۸ متر مکعب سرانه آب داشته‌ایم، به زیر هزار و ۷۰۰ مترمکعب سرانه آب رسیده‌ایم.

آقامحمدی در ادامه افزود: براساس آنچه شاخص‌ها می‌گویند وقتی ما به شاخص آب تجدیدپذیر کمتر از هزار و ۷۰۰ مترمکعب می‌رسیم، در مرحله تنش قرار می‌گیریم و اگر به کمتر از هزار مترمکعب برسیم، دیگر به مرحله بحرانی رسیده‌ایم. بنابراین، ما در یک مرحله تعیین‌کننده‌ای از زمان برای مصرف آب قرار داریم. باتوجه به توسعه کشور و ضرورت سرعت توسعه، اگر نتوانیم مسئله آب را مدیریت کنیم و حکمرانی آب انجام دهیم؛ به‌معنای همه قاعده‌گذاری‌ها،یعنی همه قواعدی که چه در بخش خصوصی و چه دولتی و چه حاکمیت منسجم باشد، با مشکلات جدی در این حوزه مواجه می‌شویم و امکان اینکه بتوانیم برنامه‌های خود را جلو ببریم، نخواهیم داشت.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام با هشدار کاهش شدید آب‌های زیرزمینی اظهار کرد: از طرفی، درباره منابع آب تجدیدپذیر کشور به‌دلیل اینکه از آب‌های زیرزمینی استفاده‌های بالایی انجام گرفته، اکنون با کاهش شدید آب مواجه شده است که در این صورت دشت‌ها فرو می‌ریزند و امکان کار کشاورزی از بین می‌رود.

آقا محمدی با تاکید بر اهمیت زیرساخت‌های اقتصاد آب در کشور گفت: عدم‌تعادل بین منابع و مصارف آب کشور وجود دارد. براساس آمار وزارت نیرو، مصرف آب کشاورزی ۸۲ میلیارد مترمکعب است، البته وزارت جهاد کشاورزی حرف دیگری در این زمینه دارد که باید در زمینه آن تحقیق شود. کل اراضی زیرکشت ما ۱۷.۷ میلیون هکتار است که ۸.۳ آن اراضی آبی و ۵.۹ اراضی دیم و نحوه برداشت از اراضی دیم مسئله‌ای است که تاکنون مغفول مانده است. اراضی آبی هم بازده محصولی دارد و الگوی کشت در آن مطرح است.

■ بهره‌برداری از منابع آبی دشت‌ها

وی با بیان اینکه باید به بهره‌برداری از دشت‌ها تمرکز کنیم، ادامه داد: ۶۰۹ دشت در کشور داریم که تمام آنها کم‌آب نیستند، حدود ۲۰۰ دشت داریم که آب خوبی دارند، اما از آنها بهره‌برداری مناسب نمی‌شود و هر دشتی حکم مربوط به خود را داراست؛ این موضوع بستگی به جمعیت و میزان بهره‌برداری از آن دارد. استفاده از این دشت‌ها یک موضوع اساسی در اقتصاد کشور است.

بنابراین، هر شیوه‌ای از حکمرانی آب را که بخواهیم اجرا کنیم، نیازمند این است که بدانیم چه تاثیری بر زندگی طرف مقابل دارد، بنابراین نباید زندگی‌ها خراب شود، چون قرار است برای آینده آنها خوب باشد، در این صورت مقاومت در برابر آن به‌وجود می‌آید و قابل‌اجرا نخواهد بود.

■ چالش‌های مدیریت آب

مشاور اقتصادی رهبر معظم انقلاب بااشاره به چالش‌های موجود کشور در حوزه مدیریت آب تصریح کرد: یکی از این چالش‌ها، نبود هماهنگی بین وزارت نیرو و جهاد کشاورزی است که در حوضه آبخیزداری با هم چالش دارند و دوگانه بودن حاکمیت در این موضوع باید حل‌وفصل شود. همچنین، قوانین و مقررات نامناسب آب‌های زیرزمینی که از سال ۴۷ شروع شده و به‌تدریج قوانینی برای آن گذاشته شده، دارای مشکلاتی است که باید برطرف شوند.

■ اقتصاد آب به‌عنوان یک سرمایه

وی افزود: مسئله اقتصاد آب از دیگر مسائلی است که به‌عنوان یک سرمایه وقتی مصرف می‌شود، باید میزان بهره‌وری، تعرفه و بازده بودن آن را بدانیم. چنانچه قیمت‌ها، نظامات و درآمدها در این زمینه باید مشخص شوند. متوسط جهانی بهره‌وری فیزیکی آب کشاورزی ۲.۵ کیلوگرم مترمکعب، اما این رقم در ایران ۱.۳۹ است؛ بنابراین جای کار گسترده‌ای در این حوزه وجود دارد.

■ مصرف صیانتی آب کشور

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره راهکارهای مدیریت هوشمند آب در کشور اظهار کرد: نخستین راهکار این است که به‌سمت مصرف صیانتی آب برویم و انتقال مراکز جمعیتی به کناره آب‌ها را داشته باشیم. ما اکنون از منطقه مکران زیاد حرف می‌شنویم،اینکه قرار است ۴ میلیون واحد مسکونی در ایران بسازند، اما نشنیدیم یک میلیون آن را قرار است، در مکران بسازند. معنای آن این است که نقشه‌راه جمعیتی باید برای مکران داشته باشید و خانه برای آنهایی بسازید که قرار است آنجا ساکن شوند که چنین چیزی را تاکنون نشنیده‌ایم. همچنین، اصلاح تعرفه‌گذاری و ارزش‌گذاری‌ها در حوزه آب باید انجام شود.

■ لزوم اصلاح سیاست‌های مدیریت آب

آقامحمدی با انتقاد از سیاست‌گذاری‌های حوزه آب اظهار کرد: اشکال اساسی ما این است که با مدیریت آب می‌خواهیم، منافع نزدیک افراد را به‌هم بریزیم. اکنون آب صاحب دارد؛ اگر ما صاحبان فعلی آب را به‌رسمیت بشناسیم و بعدا با آنها درباره بهره‌وری صحبت کنیم، استقبال می‌کنم؛ چون در غیر این صورت با مقاومت مواجه خواهد شد.

مشاور اقتصادی رهبر معظم انقلاب در پایان اظهارامیدواری کرد: این امکان باید برای کشور به‌وجود بیاید که از آب‌های دریا و ژرف هم بتواند خوب استفاده کند و هم بتواند نوع استفاده از آب‌های زیرزمینی را تغییر و آب‌های سطحی را مراقبت و محافظت کند. اگر مصرف آب در واحدهای صنعتی صرفه‌جویی می‌شود، باید هزینه آن را بپردازیم. لازم است تا یک قاعده اقتصادی تعیین کنیم که همه بتوانند به‌سمت استفاده درست و بهینه آب بروند.

امروز جنگ‌ها بر جنگ آب در دنیا متمرکز است، چون آب منبع محدودی است که نحوه استفاده از آن برای کشورها بسیار تعیین‌کننده است

حکمرانی هوشمند آب؛ از حرف تا عمل

عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع‌طبیعی مجلس شورای اسلامی در نخستین کنگره بین‌المللی حکمرانی هوشمند مصرف آب؛ حکمرانی هوشمند آب را موضوع مهمی برای کشور قلمداد کرد و گفت: بسیار خوب است که این موضوع اکنون موردتوجه قرار گرفته است که امیدوارم در حوزه اقدام و عمل هم وارد شود.

به‌عنوان کسی که چندین سالی در کسوت قانون‌گذاری بوده و از قبل نیز در حوزه اجرا فعالیت داشته‌ام، معتقدم باید درباره بعضی مفاهیم و معناها به‌صورت پیش‌فرض با هم گفت‌وگو کنیم. اینکه تصور ما از حکمرانی و معنای حکمرانی به‌صورت عام چیست؟ تصور ما از هوشمندسازی چیست؟ براساس تصوری که داریم، آیا می‌ترسیم با هوشمندسازی مواجه شویم یا نمی‌ترسیم؟ می‌خواهیم هوشمندسازی ابزاری باشد که به ما در حکمرانی آب کمک کند یا نه؟ اینها همه پیش‌فرض‌هایی است که مدیران تصمیم‌گیر باید مقداری با خودشان واقعی‌تر کنار بیایند و مقداری هم در این حوزه بی‌تعارف باشیم.

سمیه رفیعی در ادامه تاکید کرد: فقط قرار نیست واژه‌هایی را دراین‌باره بر زبان جاری، اما در عمل طور دیگری رفتار کنیم. شاید در مجامع علمی و کارشناسی خود به مفاهیم عمیق و بلندی برسیم، اما واقعیت این است؛ تا زمانی که اینها به منصه ظهور و عمل نرسند، خیلی اتفاق خاصی در این حوزه رخ نمی‌دهد، مگر اینکه بیشتر غصه‌دارمان کند.

■ حکمرانی یک مفهوم به‌هم‌پیوسته

این نماینده مجلس با بیان اینکه واژه حکمرانی را این روزها خیلی می‌شنویم، اما آیا باور داریم که حکمرانی یک مفهوم به‌هم‌پیوسته است یا نه؟ ادامه داد: باید دید آیا همچنان درگیر ساختارهای مجزا در همه امور از موضوعات اقتصادی تا موضوعات زیربنایی مثل مدیریت آب هستیم. تفاوت در مفاهیم اقتصادی و طبیعی در اینجا است که شاید در پیشبرد اهداف اقتصادی تاحدودی بتوانیم به‌صورت بخشی یا پازلی موفق عمل کنیم، اما زمانی که بخواهیم درباره آب و مفاهیم زیرساختی سخن برانیم، اگر به مفهوم یکپارچگی و به‌هم‌پیوستگی اعتقاد نداشته باشیم، به‌طورقطع نمی‌توانیم به آن خوب عمل کنیم و در آن صورت، جز اینکه سرمایه‌های خود را هدر دهیم، اتفاق دیگری نمی‌افتد.

رفیعی در ادامه، با بیان اینکه سلیقه‌ای رفتار کردن ما جز اینکه منابع ما را هدر دهد و در نهایت به‌هم‌پیوستگی در تحقق اهداف نداشته باشد، چیز دیگری را عاید ما نمی‌کند، خاطرنشان کرد: برای مثال، یک استان در جغرافیایی قرار دارد که خیلی دسترسی به منابع آبی ندارد، اما در طول سالیان در تمدن و فرهنگ خود توانسته سازگاری‌های خوبی را برای پایداری آب در استان خود ایجاد کند.

■ هوشمندسازی در بخش کشاورزی

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس بااشاره به هوشمندسازی در بخش کشاورزی گفت: این هوشمندسازی وقتی اتفاق می‌افتد که کشاورزی ما با تمام مشکلات کشور بتواند به‌خاطر شرایط سیاسی نرخ تولید خود را نگه دارد، اما برای مثال، به‌عنوان یک گزینه در هوشمندسازی،در جای بدیهی‌ترین طرح، آبیاری قطره‌ای را پیشنهاد می‌دهیم که وقتی کشاورز می‌خواهد به سوی آن سوق داده شود، قانون یا دستورالعملی گذاشته نشده که با آبیاری قطره‌ای نمی‌تواند سطح کشت خود را بیشتر کند. بنابراین آبیاری قطره‌ای بی‌اثر می‌شود یا می‌گویند از آب بازیابی در صنعت استفاده کنند، بعد تولید را بیشتر می‌کنند؛ یعنی آن مفهوم کلی را بی‌اثر می‌کند.

این نماینده مجلس در پایان تاکید کرد: به‌نظرم باید با مراجعه به این پیش‌فرض‌ها و به‌هم‌پیوستگی در این مفاهیم با هم به یک اتفاق‌نظر دست یابیم که بتوانیم به خروجی در همایش حکمرانی آب برسیم و آن را در بدنه دولت و مجلس ارائه دهیم. ما هم این آمادگی را داریم که نتیجه آن را به سمع و نظر همکاران خود در مجلس برسانیم.

بهره‌گیری از هوش‌مصنوعی در مدیریت آب

محمدرضا قاسمی، رئیس مرکز نوآوری حکمرانی هوشمند دانشگاه علم‌وصنعت ایران نیز بااشاره به اهمیت هوش‌مصنوعی در مدیریت آب گفت: از ۲ دهه قبل در دانشگاه‌های کشور کمر همت بسته شده برای پرداختن به موضوع هوش‌مصنوعی و امروز در رتبه چهاردهم دنیا در این زمینه قرار داریم که رتبه خوبی در دنیا است.

وی افزود: ۲۶ آبان سال ۱۴۰۰ ، وقتی رهبر معظم انقلاب به مسئله هوش‌مصنوعی ذیل نظام مسئله‌محوری اشاره فرمودند، تعبیردقیق ایشان این بود که در اداره آینده دنیا چون از ابزار هوش‌مصنوعی استفاده می‌شود، پرداختن به این موضوع برای ما دارای اولویت است و باید جزو ۱۰ کشور برتر دنیا در این زمینه باشیم که امروز نیستیم.

رئیس مرکز نوآوری حکمرانی هوشمند دانشگاه علم و صنعت ایران افزود: کشور برتر دنیا شدن در حوزه هوش‌مصنوعی از مسیر دانشگاه کار دشواری نیست، اما ۱۰ کشور برتر در مطالعات تحقیقات دارای ارزش است که بعضی کشورها در مطالعات تحقیقات رتبه‌ای ندارند، اما در حوزه کاربردی‌سازی جزو کشورهای پیشرفته هستند. ما در حوزه کاربردی‌سازی با اختلاف آمار و شاخص‌ها بین رتبه ۵۰ تا ۷۰ در دنیا هستیم، یعنی اصلا وضعیت خوبی در این حوزه نداریم. نمونه آن هم در صنعت آب کشور مشهود است.

قاسمی بااشاره به ظرفیت‌های استفاده صنعت آب کشور از هوش‌مصنوعی گفت: در حالی که از این ظرفیت بسیار کم بهره می‌بریم. واقعیت این است که چقدر حکمرانی ما در عرصه هوشمندسازی فرآیندها و برنامه‌ریزی در نظام تصمیم‌گیری کشور عاقلانه و مبتنی بر داده و چقدر سلیقه‌ای و مبتنی بر ذائقه افراد بوده است؟ وی افزود: اگر قرار بوده مبتنی بر داده عمل کنیم و حکمرانی شواهدمحور و داده‌محور را ترویج دهیم، مسئول آن کیست؟ غیر از مجلس شورای شورای اسلامی و نهادهایی که متولی تصمیم در عرصه حکمرانی کشور هستند؟ اما باید اول به یک عزم ملی برسیم که می‌خواهیم در عرصه حکمرانی آب کشور از ظرفیت فناوری استفاده کنیم. استفاده از فناوری در وزارت نیرو در بخش برق بسیار بیشتر از بخش آب است. قاسمی با بیان اینکه نظام قیمت‌گذاری در بخش کشاورزی، صنعت و بخش‌های دیگری که آب در آنها استفاده می‌شود، عادلانه و علمی نیست، گفت: با استفاده از ظرفیت هوش‌مصنوعی می‌توان به قیمت‌گذاری عادلانه رسید. همچنین، انتقال آب بین‌حوضه‌ای برای تامین آب در بخش شرب، کشاورزی و صنعت کشور که جزو چالش‌های امروز ما است را می‌توان با هوش‌مصنوعی مدیریت کرد. وی بااشاره به تبخیر آب زیاد در فرآیند انتقال و توزیع در بخش کشاورزی، گفت: عدم‌رعایت حقابه‌های محیط‌زیستی و اثرات اجتماعی آن، برداشت‌های بی‌ضابطه از منابع تجدیدپذیر و در نهایت آلودگی‌های آب‌های سطحی از چالش‌های اصلی بحث حکمرانی آب کشور است و در همه آنها می‌توان از راه‌حل‌های هوش‌مصنوعی استفاده کرد که دنیا در حال بهره بردن از آنها است.

انگشت اتهام به سوی بخش صنعت

مدیر زیرساخت ایمیدرو در کنگره حکمرانی هوشمند مصرف آب بااشاره به مصرف آب بخش صنعت گفت: باوجود اینکه طبق آمار، بخش صنعت کوچک‌ترین مصرف‌کننده آب کشور است، اما گاه متهم به بزرگ‌ترین مصرف‌کننده در برخی شهرستان‌ها هستیم، اما واقعیت این است که کل مصرف آب بخش صنعت، حدود ۳ درصد است، اما خود را مبرا از اینکه بهره‌وری و استفاده مجدد از آب ایجاد کنیم، نمی‌دانیم و سابقه ما حداقل کارکردهای ما در این سال‌ها این مسئله را نشان می‌دهد.

منیژه غلامرضایی با بیان اینکه بزرگ‌ترین مصارف بخش صنعت در بخش پتروشیمی، کشت و صنعت و کاغذ است، ادامه داد: گاه انگشت اتهام به سوی بخش معدن و صنایع‌معدنی است، اما کل مصرف این بخش حدود ۲۰۰ میلیون مترمکعب است؛ در برابر عددهای ۲۰۰ میلیارد مترمکعبی که ذکر می‌شود.

■ احداث نخستین خط انتقال آب توسط صنایع

این فعال بخش صنعت افزود: مصرف آب بخش معدن و صنایع‌معدنی با توسعه‌های آتی، پیش‌بینی ۴۵۰ میلیون مترمکعب است که باتوجه به محدودیت‌هایی که در سال‌های اخیر برای صنایع پیش آمد، صنایع سعی کردند این محدودیت‌ها را با تامین منابع بلندمدت جبران کنند که مهم‌ترین آن همین خطوط انتقال آب است. نخستین خط انتقال آب توسط صنایع احداث شد که خط انتقال به فلات مرکزی با مشارکت شرکت‌های گل‌گهر، چادرملو و ملی مس ایران است که در حال حاضر به‌بهره‌برداری رسیده؛ آب تا سرچشمه، سیرجان و از آن‌سو تا اردکان یزد انتقال پیدا کرده و فاز اول شیرین‌سازی به ظرفیت ۲۰۰ میلیون مترمکعب در روز بهره‌برداری و فاز دوم ۸۰ درصد پیشرفت داشته است.

■ بهره‌وری در صنعت با استفاده از آب‌های نامتعارف

وی افزود: بحث دیگر اصول بهره‌وری در صنعت و افزایش بهره‌وری در آن با استفاده از آب‌های نامتعارف است. در حال حاضر ۷ تا ۱۰ درصد آب موردنیاز صنعت از محل پساب تامین می‌شود. برنامه‌ریزی شده است که این میزان تا ۳۰ درصد یعنی ۱۰۰ میلیون مترمکعب برسد. قوانین به صورت سالانه و در برنامه هفتم توسعه برای بازتخصیص مجدد آب به بخش صنعت در نظر گرفته شده است.

غلامرضایی خاطرنشان کرد: پساب بندرعباس یکی از پروژه‌های بزرگی بود که ایمیدرو و شرکت‌های صنعتی و معدنی در زمینه پساب اجرا کردند. سال‌ها این پساب یک فاضلاب ناکارآمدی داشت که ایمیدرو و شرکت‌ها از طریق احداث شرکت تامین و توسعه زیرساخت خلیج‌فارس در منطقه ویژه خلیج‌فارس، وارد این سرمایه‌گذاری شدند. طبق این پروژه، قرار است در بخش اول که حدود ۹۹ درصد پیشرفت داشته است، بخش مخازن و ایستگاه‌های پمپاژ بروزرسانی شود و تصفیه‌خانه موجود بازسازی و ارتقا یابد و تصفیه‌خانه تکمیلی احداث شود. این پساب به منطقه ویژه خلیج‌فارس که محل استقرار صنایع فولادی است منتقل می‌شود و قرار است از این پساب برای صنایع فولادی استفاده شود که در حال حاضر کل پروژه ۲۴ درصد پیشرفت داشته و در کل، پروژه هدف تامین ۱۰۰ هزار مترمکعب آب در شبانه‌روز است.

■ فولاد مبارکه، الگوی بازچرخانی

وی افزود: یکی دیگر از پروژه‌های بزرگ و نمونه بسیار خوب که انجام شده؛ در فولاد مبارکه است که فاضلاب ۹ شهر اطراف خود را با سرمایه‌گذاری ۶۰ میلیون یورو جمع‌آوری کرده و از سال ۹۸ به‌میزان یک مترمکعب رسانده و قرار است تا سال ۱۴۰۴ به ۱۳ میلیون مترمکعب پساب در سال برساند. کل مصرف آب مبارکه ۲۸ میلیون مترمکعب بوده که برنامه‌ریزی شده است تا ۵۰ درصد مصارف خود را از محل پساب تامین و برداشت خود از زاینده‌رود را کم کند. از طرف دیگر، فولاد مبارکه در خط سوم انتقال آب به اصفهان، از خلیج‌فارس در فاز اول و دریای عمان در فاز دوم مشارکت کرده است و ان شاءالله تا ۵ سال آینده کل مصرف آب خود را از زاینده‌رود مستقل خواهد کرد که ۵۰ درصد از محل انتقال آب و ۵۰ درصد از محل پساب است.

یادداشت

نتیجه فرار سرمایه از بخش مسکن

سهراب دل‌انگیزان
کارشناس مسکن

روند نزولی امنیت اقتصادی و ثبات ارزی یکی از اصلی‌ترین دلایل سرازیر شدن سرمایه‌های داخلی به سمت‌وسوی بازارهای خارجی است؛ موضوعی که باید هرچه سریع‌تر برای آن برنامه‌ریزی کرد. همچنین، مسئولان برای اینکه بتوانند حداقل کنترل را بر بازار مسکن داشته باشند، باید با انبوه‌سازان و بخش خصوصی بیشتر همکاری می‌کردند و تولید و ساخت مسکن را افزایش می‌دادند تا از افزایش افسارگسیخته قیمت‌ها جلوگیری شود.

عدم‌پایبندی دولت‌ها به قوانین مشخص و کارآمد اقتصادی پول و حرکت به‌سمت نظام‌هایی که عامل خلق خارج از قاعده پول هستند، عامل اصلی شکل‌گیری تورم است.

بازگشت به شرایط اطمینان‌بخش، پس از یک شرایط ابرتورم ، به تغییرات بزرگی در اداره اقتصاد نیاز دارد.

پول ملی در شرایط ابرتورم به‌شدت داغ شده است و هر دستی را خواهد سوزاند و هر فردی که پول ملی داشته باشد، احساس زیان روزافزون می‌کند. اینجاست که سرعت گردش پول به‌شدت افزایش‌یافته و باعث رشد نقدینگی می‌شود.

این افزایش در عمل با شرایط کمبود کالاها، عاملی برای افزایش هرچه سریع‌تر قیمت‌ها خواهد بود، در نتیجه فرار سرمایه از بخش مسکن سرعت می‌گیرد و بازارهای خارجی برای سرمایه‌گذاران داخلی جذاب می‌شود.

یکی از مهم‌ترین ماموریت‌های دولت در راستای برقراری عدالت اجتماعی کاهش هزینه مسکن از سبد خانوار بود که با افزایش لاک‌پشت‌وار درآمد خانوارها و رشد بی‌امان قیمت‌ها، به‌شدت این مهم زیر سوال رفته است.

پایه‌های ضعیف اقتصادی در کشور و عدم‌مدیریت صحیح سیاست‌های مالی در سال‌های اخیر آتش بر دامن تلاش‌های گوناگون برای ساماندهی بازارهای اقتصادی زده است.

شور و اشتیاق ابتدایی دولت‌ها برای باز کردن گره بازار مسکن با دادن وعده‌های مختلف، مردم را به خانه‌دار شدن امیدوار کرده است، اما با گذشت زمان نه‌تنها بازار به تعادل مطلوبی نرسیده، بلکه مشکلات و چالش‌های مختلفی را ایجاد کرده است.

دولت هیچ راهکاری را برای حمایت بخش خصوصی و انبوه‌سازان ارائه نداده است و وزارت راه و شهرسازی همکاری لازم را برای افزایش تولید مسکن با دیگر بخش‌ها انجام نمی‌دهد، این موضوعات به مهم‌ترین علت بی‌انگیزگی انبوه‌سازان برای ساخت‌وساز تبدیل شده است.

همچنین تسهیلات بانکی جوابگوی خرید مسکن نیست؛ اگرچه بیشتر افراد برای دریافت همین مبلغ نیز باید مراحل سختی را پشت‌سر بگذارند و با سودهای نامتعارف اقدام به اخذ وام کنند.

در بیشتر مواقع، اقساط این تسهیلات به‌حدی زیاد است که افراد خودشان هم مایل نیستند که از این تسهیلات استفاده کنند، چرا که باید بخش زیادی از درآمد خود را بابت بازپرداخت این وام‌ها اختصاص دهند؛ بنابراین، منابع مالی خرد و متوسط با این سطح قیمت، قدرت ورود به بازار مسکن را ندارند و این ضعف در قدرت خرید مسکن باعث می‌شود تا حجم معاملات نتواند رو به افزونی برود.

بهره‌برداری از ۳۰ هزار واحد مسکونی

معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیرعامل شرکت بازآفرینی شهری ایران باشاره به اینکه در هفته دولت ۱۰ هزار واحد مسکونی در بافت‌های فرسوده تکمیل خواهد شد و به بهره‌برداری خواهد رسید، گفت: برنامه‌ریزی‌هایی شده تا همزمان با دهه فجر ۲۰ هزار واحد مسکونی دیگر نیز به بهره‌برداری برسد. به‌گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، محمد آیینی در مصاحبه با رادیو گفت‌وگو با اشاره به اینکه کشور ما دارای ۴ گونه بافت ناکارآمد شهری، در هفته دولت است، گفت: بافت تاریخی و فرسوده، هویت تاریخی دارد و ارزش‌های معماری، فرهنگی، شهرسازی، اجتماعی و تاریخی را در بر می‌گیرد، اما بناهای آن ناپایدار است، حدود ۳۲هزار هکتار از بافت ناکارآمد کشور، بافت‌های فرسوده تاریخی است که مشمول قانون حمایت از مرمت و احیای بافت‌های تاریخی ـ فرهنگی می‌شود، اما متولی پیگیری تحقق آن وزارت میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری است. معاون وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: ۳ گونه بافت فرسوده دیگر هم وجود دارد که یکی از آنها بافت فرسوده میانی است، این بافت‌ها بیش از ۵۰ سال قدمت دارند و حدود ۷۴ هکتار از مساحت بافت ناکارآمد کشور به این گونه اختصاص دارد. گونه دوم سکونتگاه‌های غیررسمی است که حدود ۶۰ هزار هکتار بوده و بیشتر در حاشیه شهرها شکل گرفته‌اند. یک گونه دیگر نیز بافت فرسوده با پیشینه روستایی است، اما آنچه در کشور به‌عنوان بافت فرسوده از آن یاد می‌شود، بافت فرسوده میانی است. تفاوت اصلی کشور ما با کشورهای اروپایی در همین زلزله‌خیز بودن است و بنابراین نوع شهرسازی، معماری و نگهداری بناها با آنچه در اروپا انجام می‌شود، متفاوت خواهد بود. در کشور ما نیز بنا بر روان‌سازی، مقاوم‌سازی و بهسازی بناها در بافت تاریخی است.

صمت از دلایل سرمایه‌گذاری در حوزه ملک همسایگان گزارش می‌دهد

به نام ایران، به کام دیگران!

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

در تمام سال‌های گذشته، دولت‌ها با اقدامات اشتباه و دست روی دست گذاشتن برای نجات بازار مسکن؛ راه را برای خروج میلیاردها دلار سرمایه از کشور فراهم کردند و فاجعه‌ای رقم خورد که نه‌تنها بازار ملک در کشور ملتهب‌تر شد، بلکه فعالیت سازندگان و انبوه‌سازان نیز رو به زوال رفت.

بخش زیادی از تمایل ایرانی‌ها برای خرید ملک در کشورهایی نظیر قبرس و ترکیه، به تسهیلات بانکی مناسب مربوط می‌شود. از سوی دیگر، برای کسانی که به‌طورنقد مایل به خرید ملک هستند نیز، شرایط مساعدتر از ایران است، چراکه بازار مسکن در این کشورها زمین تا آسمان با وضعیت بغرنج بازار ملک در کشور ما متفاوت است.

این عدم‌تمایل سرمایه‌گذاری در بازار مسکن منجر به یک رکود سنگین در تولید و ساخت‌وساز شده و این بحران در شرایطی اتفاق افتاده که عرضه و تقاضای بازار ملک در کشور ما برهم‌خورده است و نیاز به ساخت‌وساز بیش از همیشه احساس می‌شود. صمت در این گزارش زوایای مختلف خروج سرمایه و مهاجرت مردم برای خرید مسکن را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

حرکت بازار مسکن به‌سمت نابسامانی

فعالان بازار ساخت‌وساز می‌گویند که صعود قابل‌توجه نرخ مسکن در ایران باعث شده است که قدرت خرید مردم به‌طورفراوانی کاهش داشته باشد و همین مسئله موجب رکود طولانی در بازار مسکن ایران شود. در بیشتر کشورها هزینه مسکن، مبلغ قابل‌توجهی از درآمد اقشار جامعه را به خود اختصاص می‌دهد. طبق آمارهای بین‌المللی، هزینه مسکن در اروپا بسیار مناسب، اما این آمار در کشور ما بسیار متفاوت است و بیش از ۵۰ درصد سبد هزینه‌ای خانوارها به بخش مسکن تعلق می‌گیرد. تشدید تحریم‌ها در سال‌های اخیر، سیاست‌های بانکی اشتباه، فاصله عمیق درآمد و سبد معیشت و همچنین افزایش تقاضا برای بخش مسکن، عواملی هستند که فقر مسکن را در کشور افزایش داده و بازار مسکن را به‌سمت نابسامانی برده‌اند. مقایسه نرخ مسکن در تهران با برخی شهرهای کشورهای همسایه نشان می‌دهد که ایرانی‌ها با توجه به درآمد بسیار پایین‌تر نسبت به میانگین جهانی باید حدود ۲ برابر کشورهای اطراف برای مسکن هزینه کنند. این سال‌ها مهاجرت معامله‌گران به کشورهای اطراف بسیار رونق گرفته است. رکود طولانی بازار مسکن در ایران انگیزه مهاجرت خریداران مسکن را به کشورهایی نظیر ترکیه تقویت کرده است و در حال حاضر برخی سرمایه‌گذاران ایرانی بخش ساختمان، وارد بازار مسکن کشورهایی نظیر قبرس و ترکیه شده‌اند. هم‌اکنون تعدادی شرکت ایرانی در بخش ساخت‌وساز مسکن در خارج از کشور فعالیت می‌کنند، اما آمار دقیقی از تعداد آنها و میزان خروج سرمایه از صنعت ساختمان ایران و سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر وجود ندارد.

سرمایه‌هایی که خارج می‌شود!

حسن محتشم، کارشناس بازار مسکن به صمت گفت: خریداران ملک در کشورهای همسایه اهداف مختلفی دارند و به قصد بازشدن روزنه‌ای برای اقامت یا رفتن به کشوری ثالث این اقدام را انجام می‌دهند. عمده خریدهای ملک که توسط ایرانیان در ترکیه، دوبی، قبرس، ارمنستان یا دیگر کشورها انجام می‌شود، توسط متقاضیان مصرفی و به قصد دریافت اقامت است. همچنین، اهداف سرمایه‌گذاری در درجه دوم اهمیت دارد که علت اصلی آن به شرایط اقتصادی، تورم و نبود شغل مناسب در کشور ما مربوط می‌شود.

این کارشناس افزود: اکنون در مناطق معمولی شهر تهران برای خرید یک آپارتمان ۸۰ متری باید چیزی در حدود ۴ میلیارد تومان هزینه کرد، در صورتی که با کمتر از این مبلغ می‌توان در کشورهای همسایه واحدی مناسب‌تر و باکیفیت‌تر خرید. علت این است که اقتصاد این کشورها ثبات نسبتا بهتری دارد. کشورهای همسایه هم تلاش می‌کنند از هر طریقی مثل جذب توریست یا فروش ملک، سرمایه‌های خارجی را وارد کشور خود کنند. این یک موضوع بدیهی است که همه کشورهای جهان سعی می‌کنند سرمایه‌ها را به‌سمت خودشان بکشانند.

محتشم با بیان اینکه اسپانیا، ترکیه یا فرانسه تسهیلات و مشوق‌هایی برای اتباع دیگر کشورها به‌منظور خرید قائل می‌شوند، گفت: در کشوری مثل ترکیه، مشکلاتی مثل نبود شغل مناسب و مسائل معیشتی برای اتباع خارجی ایجاد می‌شود، اما اینکه چرا ایرانی‌ها به بزرگ‌ترین گروه خریداران ملک در این کشور تبدیل شده‌اند، به اهداف دیگری برمی‌گردد. بیشتر این هموطنان می‌خواهند از طریق خرید ملک، اقامت ترکیه را دریافت کنند یا به کشور ثالث بروند.

▣ هزینه بالای نگهداری آپارتمان در خارج

محتشم همچنین بااشاره به هزینه بالای نگهداری آپارتمان در خارج از کشور تصریح کرد: زمانی که بحران اقتصادی سال ۲۰۰۹ اتفاق افتاد، بسیاری از ایرانی‌ها بدون تحقیق و اطلاعات کافی، اقدام به خرید آپارتمان در خارج از کشور کردند که بعدها به‌خاطر مسائل متعددی مثل هزینه شارژ یا اقساط بالای خرید آن، مجبور به برگشت شدند. به‌طورمثال، باتوجه به گرمای ۵۵ درجه کشور امارات در تابستان، هزینه‌های سنگینی برای خنک کردن برج‌ها صرف می‌شود که شارژ ماهانه ساختمان در دوبی تا ۲۰ برابر شهر تهران است. همچنین دیده شده است که برخی افراد مبالغی را برای پیش‌خرید آپارتمان در دوبی پرداخت کردند که بعدها در پرداخت اقساط آن دچار مشکل شدند و با صرف‌نظر کردن از پیش‌پرداخت خود، واحد را فروختند تا خود را از تعهدات مالی مربوط به آن خلاص کنند.

عضو هیات‌مدیره انجمن انبوه‌سازان تهران، نداشتن آگاهی از قوانین کشورهای مقصد را از دیگر مشکلات مهاجران دانست و گفت: کلاهبرداری از طریق فروش املاک در گرجستان، قبرس، دوبی یا ترکیه وجود دارد. برای مثال، خریدار بعد از ثبت سند متوجه شده که آپارتمان مدنظرش این واحد نبوده است. از نظر قانونی هم نمی‌توانند هیچ اقدامی انجام دهند، چون سند به ثبت رسیده است؛ در واقع، اگر خریداران وکیل نداشته باشند، ممکن است گرفتار بسیاری از این تقلب‌ها شوند.

محتشم گفت: سطح درآمدها به‌اندازه تورم افزایش نداشته، از طرفی نرخ بیکاری بالا رفته است. باوجود آنکه نرخ اجاره به نسبت نرخ مسکن رشد نکرده، همین اعداد و ارقام هم از عهده مستاجران خارج است. بنابراین، بسیاری از زوجین، ساختن آینده‌ای روشن را در مهاجرت می‌بینند که آن هم مشکلات خودش را دارد. اگر دولت در یک برنامه میان‌مدت و بلندمدت، تعادلی بین هزینه‌های جاری و درآمد افراد ایجاد کند، مهاجرت برای خرید ملک به‌شدت کاهش می‌یابد.

> خریداران ملک در کشورهای همسایه اهداف مختلفی دارند و به قصد باز شدن روزنه‌ای برای اقامت یا رفتن به کشوری ثالث این اقدام را انجام می‌دهند

سازندگان و خریداران مسکن در پی مهاجرت

کامران ندری، کارشناس بازار مسکن در این رابطه به صمت می‌گوید: به‌عقیده برخی کارشناسان نسبت جمعیت مهاجر به جمعیتی که در داخل هستند، بسیار ناچیز است؛ اما این یک زنگ خطر است که اگر توجهی به آن نکنیم، خیلی سریع ظرفیت سرمایه‌گذاری را در داخل کشور از بین خواهد برد. او ادامه داد: افرادی که میل به مهاجرت دارند، به‌طبع اگر از قشر کارآفرین یا سرمایه‌داران باشند، منابع مالی خود را از کشور خارج می‌کنند، اتفاقی که در سال‌های اخیر باعث شده است تا خرید ملک توسط ایرانی‌ها در ترکیه، امارات و سایر کشورها، رکوردهای جهانی را جابه‌جا کند.

▣ خروج سازندگان و سرمایه‌گذاران ملک از کشور

ندری خاطرنشان کرد: براساس آمار موجود، ایرانی‌ها بعد از روس‌ها بیشتر سرمایه‌گذاران و خریداران خارجی ملک در کشور ترکیه هستند. از طرفی، تقاضای ایرانی‌ها برای خرید مسکن در ترکیه ظرف ۳ سال حدود ۱۰ برابر شده است. مرکز آمار ترکیه گزارش داده است که ایرانی‌ها سال گذشته میلادی ۷ هزار و ۱۸۹ ملک در این کشور خریده‌اند، در حالی که در سال ۲۰۱۷ ایرانی‌ها فقط حدود ۷۰۰ واحد مسکونی در ترکیه خریداری کرده بودند. باوجود این اوضاع نگران‌کننده، فعالان بازار ساخت‌وساز از شروع مهاجرت سازندگان به کشورهای اطراف خبر می‌دهند. در ایران خرید ملک توسط خارجی‌ها ممنوع است، اما چنین محدودیتی در سایر کشورها وجود ندارد. همین مسئله موجب شده است که برخی از افراد که خواهان استفاده از امتیازات کشورهای دیگر هستند، شروع به خرید ملک در خارج کنند.

▣ نگرانی‌ها از خرید ملک در خارج

ندری هجوم سازنده‌ها به کشورهای اطراف را نگران‌کننده‌تر از خرید ملک در سایر کشورها دانست و به صمت گفت: کشورهای عربی ماهرترین نیروهای کار در صنعت ساختمان ایران را جذب کرده‌اند، به‌طوری‌که برای هنرمندان گچکار ایرانی دعوتنامه ارسال می‌کنند و بهترین جوشکاران ایران که معمولا ساکن استان‌های غربی هستند، جذب صنایع نفت و گاز یا ساختمان کشورهای عربی همسایه می‌شوند. این کارشناس خاطرنشان کرد: درست در شرایطی که کشور با کمبود شدید مسکن دست‌وپنجه نرم می‌کند، نوسانات قیمت‌ها و البته قوانین دست‌وپاگیر موجب شده است که بسیاری از سازندگان به‌دنبال ساخت‌وساز در سایر کشورها باشند، همچنین بسیاری از سازندگان واحدهای لوکس از شمال تهران کوچ کرده‌اند. برخی فعالان صنعت ساختمان به مناطق متوسط شهر و بسیاری هم به ترکیه و کشورهای عربی رفته‌اند و در آنجا اقدام به ساخت‌وساز می‌کنند، چرا که سرمایه‌گذاری در بخش مسکن در ایران دارای موانع متعددی است که این خواب سرمایه باعث لطمه به سازندگان می‌شود.

سخن پایانی

یکی از مشکلات کشورمان، معضل خروج سرمایه است. البته خروج سرمایه در سطح عادی در همه جای دنیا و حتی در کشورهای توسعه‌یافته وجود دارد، اما این موضوع زمانی بحرانی می‌شود که مشکلات اقتصادی در داخل و شوک خارجی ناشی از تحریم‌ها، التهابات ارزی، کاهش ارزش پول ملی و در کنار آن، تنگناهایی در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی به آن اضافه شود. شرایط جغرافیایی، سیاسی، قوانین سرمایه‌گذاری و عواملی از این دست، از دلایلی هستند که برخی کشورها را به مقصد جذابی برای سرمایه‌گذاری خارجی، به‌ویژه سرمایه‌گذاری در بخش مسکن، تبدیل کرده است. از طرفی، رکود طولانی بازار مسکن در ایران انگیزه مهاجرت سازندگان مسکن را به کشورهای همسایه تقویت کرده است و در حال حاضر برخی سرمایه‌گذاران ایرانی بخش ساختمان، وارد این بازارها شده‌اند. در حال حاضر تعدادی شرکت ایرانی در بخش ساخت‌وساز مسکن در خارج از کشور فعالیت می‌کنند، در این راستا ضرورت دارد که مسئولان برای ریشه‌یابی و حل این مشکل هرچه سریع‌تر اقدام کنند تا خروج سرمایه از کشور به کمترین حد خود برسد.

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

نوبت اول ۲۹۲ م الف

آگهی موضوع ماده ۳ قانون ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیتی ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۳۹۴ - ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۱۰۰۱۳۹۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۷ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بندر گناوه تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی **آقای نادر لیراوی فرزند مهراب به شماره شناسنامه ۵۷۵ کد ملی ۵۲۹۹۶۵۵۷۱۱ صادره از گناوه** را نسبت به ششدانگ عرصه و اعیان یک باب خانه به **مساحت ۲۸۱/۴۰ مترمربع در قسمتی از پلاک ۹۱۷ اصلی واقع در امامزاده گناوه** خریداری مع‌الواسطه از **آقای حسین صادق‌زاده و شرکاء** محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجعه ذیصلاح قضایی نمی‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۴/۱۴
محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

دستاوردهای سیاست احیای معادن

ظرفیت‌های خوبی در بخش معدن کشور وجود دارد و انجام سالانه ۱.۴ میلیارد تن عملیات خاکی در گستره بزرگی از کشور، حاکی از این موضوع است، اما هنوز راه زیادی مانده تا بخش معدن بتواند نقش خود را در اقتصاد ملی ایفا کند.

به‌گزارش ایرنا، ارزش‌افزوده بخش معدن از زمستان ۱۳۹۹ تا بهار ۱۴۰۱ با رشد منفی مواجه بود و در تابستان ۱۴۰۱ با احیای معادن، رشد ارزش‌افزوده بخش معدن به ۰,۷ درصد و در پاییز ۱۴۰۱ با افزایش قابل‌توجه به ۲.۶ درصد رسید. در سال ۱۳۹۹ حقوق دولتی وصول‌شده معادن ۶.۶ هزار میلیارد تومان بوده که این رقم در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به‌ترتیب به ۱۹.۲ و حدود ۳۸ هزار میلیارد تومان افزایش داشته است. بنابراین، وصول حقوق دولتی معادن در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۹۰ درصد و در سال ۱۴۰۱، افزون بر ۹۶ درصد رشد داشته است.

همچنین، سال گذشته، همکاری قابل‌توجهی با اداره کل صمت استان‌ها، منجر به فعال‌سازی و توسعه ۴۳۴ معدن در استان‌های مختلف شد. یکی از اهداف این طرح در سال ۱۴۰۱، واگذاری معادن در اختیار سازمان‌ها به‌صورت بسته سرمایه‌گذاری بود؛ به‌طوری که پارسال این طرح ۴۶ بسته سرمایه‌گذاری برای اجرا به وزارت صمت معرفی کرد. از این میزان، ۱۱ بسته شامل ۵۰ مجوز معدنی دارای برنده مزایده بود. از مهم‌ترین مزایای واگذاری معادن با این روند، ورود شرکت‌های بزرگ معدنی و بورسی کشور در بخش معدن بوده است. معرفی بسته‌های سرمایه‌گذاری در استان‌های زنجان، سیستان‌وبلوچستان، سمنان، کردستان، هرمزگان و مازندران قابل‌توجه بود که پس از طی مراحل قانونی فرآیند مزایده، برای انجام عملیات تکمیلی اکتشاف، بهره‌برداری و تاسیس کارخانه‌های فرآوری به شرکت‌های دارای صلاحیت فنی و مالی واگذار شده است.

بیابان حاصل مداخلات غیراصولی انسان در طبیعت است

رانش جاده چالوس، پیامد تخریب سرزمینی

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

بیابان حاصل خشکسالی‌هایی است که با مداخلات غیراصولی در طبیعت وسعت آن در حال افزایش است و به‌گفته مدیرکل دفتر بررسی مخاطرات زمین‌شناسی و زیست‌محیطی این سازمان، ایران دارای ۳۵ هزار کیلومتر مربع کانون‌های جدی گردوغبار است، ضمن آنکه ۳۲۵ هزار کیلومتر مربع اراضی مستعد کانون گردوغبار در کشور شناسایی شده است.

از سویی، رانش بی‌سابقه زمین در محدوده پل زنگوله و نشست جاده موجب مسدود شدن محور شد. این رانش در کیلومتر ۸۰ جاده چالوس با شکاف‌های عمیق و نشست ۲۰ تا ۳۰ سانتیمتری جاده در برخی نقاط همراه بوده است. این جدیدترین فاجعه زیست‌محیطی کشور است که کارشناسان از آن به‌عنوان «تخریب سرزمینی» یاد می‌کنند؛ تخریبی که مانع بازپروری و زایش محیط‌زیست می‌شود.

در بحث تخریب سرزمینی، واحدهای سرزمینی توانایی بازپروری خود را ندارند که این امر بر اثر دو عامل تغییر اقلیم و دخالت‌های انسان است

مرثیه‌خوانی برای طبیعت

مدیرکل دفتر بررسی مخاطرات زمین‌شناسی و زیست‌محیطی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور تخریب یک سرزمین را به مفهوم حذف توانایی تولید، بارآوری و زایش یک سرزمین معنا کرد و ادامه داد: در بحث تخریب سرزمینی، واحدهای سرزمینی توانایی بازپروری خود را ندارد که این امر بر اثر ۲ عامل تغییر اقلیم و دخالت‌های انسان است.

رضا شهبازی خاطرنشان کرد: از دهه ۹۰ که جامعه جهانی به فکر نامگذاری روزی برای مبارزه با بیابان‌زایی افتاد، حدود ۳۰ سال می‌گذرد و در آن سال‌ها افرادی زیادی درباره این موضوع حساس نبودند، اما امروزه به‌دلیل فرآیند فزاینده تخریب‌های سرزمینی در سراسر جهان، حساسیت‌های جوامع نسبت به آن افزایش یافته است که به‌نظر من، این امر یک دستاورد محسوب می‌شود.

وی، بااشاره به شرایط زیست‌محیطی حاکم در کشور تصریح کرد: مهم‌ترین ویژگی‌های تغییر اقلیمی که در کشور حاکم است، تغییر الگوی بارش و خشکسالی‌های شدید است. نمونه آن، رانش زمین در جاده چالوس است؛ در فصلی که کمتر انتظار داریم، سیل‌های بسیار شدید را تجربه می‌کنیم، در حالی که در فصل پاییز و زمستان که بارش‌های موثر را انتظار داریم، کمتر شاهد بارش هستیم.

این محقق حوزه مخاطرات زیست‌محیطی، نمونه دیگر این رخدادها را سیل‌های بسیار وسیع در اسفند ۹۷ و فروردین و اردیبهشت ۹۸ عنوان کرد و با تاکید بر اینکه قبل از این ۲ سال، کشور خشکسالی‌های بسیار شدیدی را پشت‌سر گذاشته بود، یادآور شد: اینها رخدادهای نامتعارفی هستند که به آنها «رخدادهای حدی» می‌گویند که در حال حاضر شانس وقوع آنها دائم بیشتر و بیشتر می‌شود؛ به این معنا که در زمان‌های کوتاه‌تر پدیده‌های حدی مانند سیل‌های مخرب را تجربه می‌کنیم.

آثار فشار بیشتر انسان به طبیعت

وی تاکید کرد: زمانی که فشار بر منابع‌طبیعی بر اثر افزایش جمعیت بیشتر می‌شود، در نهایت، سرانه‌ها نیز کاهش می‌یابد و مهم‌ترین سرانه‌ای که ما در اختیار داریم، سرانه آب است که به‌ازای هر نفر کاهش می‌یابد. اینها اتفاقاتی است که اگر به آنها توجه نکنیم، اسیر چرخه باطل و بازی باخت ـ باخت میان انسان و طبیعت می‌شویم. به‌گفته مدیرکل دفتر بررسی مخاطرات زمین‌شناسی و زیست‌محیطی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، در این چرخه باطل دائم انسان به منابع‌طبیعی فشار وارد می‌کند و چون خواسته‌هایش بیشتر شده، در نتیجه اقدام به تغییر اراضی و آلودگی منابع آب، خاک و هوا می‌کند و از سوی دیگر، پاسخ طبیعت به این اقدامات، رخدادهای بسیار شدید است.

وی گسترش ساخت‌وسازها در مناطق نامناسب مانند حریم گسل‌ها را از دیگر اقدامات منفی در طبیعت عنوان کرد و گفت: بسیاری از مناطق در حالی گسترده شده‌اند که در محدوده‌های گسل هستند و فقط یک زمین‌لرزه کفایت می‌کند که سازه‌ها ویران شوند.

شهبازی، نمونه دیگر فشار بر منابع‌طبیعی را برداشت بی‌رویه از منابع آب دانست و افزود: آثار آن فشار بر منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی است که با خشکی تالاب‌ها و عرصه و پهنه‌های مراتع نشان داده می‌شود.

این مقام مسئول سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور با تاکید بر اینکه در نهایت عرصه‌های خشک تبدیل به کانون‌های گردوغبار می‌شوند، خاطرنشان کرد: در زیر زمین نیز با برداشت‌های بی‌رویه از سفره‌های زیرزمینی بدون تغذیه آبخوان‌ها باعث خالی شدن آبخوان‌های سرزمینی شده و در نهایت ما را با پدیده فرونشست مواجه کرده است.

وی با بیان اینکه مخاطرات زیست‌محیطی در همه‌جای جهان در حال رخ دادن است، نمونه دیگر را آتش‌سوزی گسترده در کالیفرنیا عنوان کرد و گفت: در چنین کشورهایی که منابع جنگلی بزرگی دارند، موضوع آتش‌سوزی پررنگ‌تر از فرونشست زمین است؛ در حالی که در ایران، مخاطره فرونشست زمین پررنگ‌تر است.

افزایش وسعت کانون‌های گردوغبار

وی بیابان‌ها را اکوسیستمی روی زمین دانست که ارتباط مستقیمی با خشکی هوا دارند و افزود: هرچه به‌سمت خشک‌تر شدن بیشتر زمین پیش برویم، به توسعه اکوسیستم بیابان کمک شده و در شرایط فعلی هم، شرایط بیابانی در حال گسترش است و هم ما به‌لحاظ اقلیمی با شرایط خشکی مواجه بوده‌ایم و هستیم. در ارزیابی اکوسیستم‌های بیابانی یک‌سری معیارها و شاخص‌هایی استفاده می‌شود که براساس آن اعلام می‌شود که کدام کشور گسترش بیابان داشته است. براساس برآوردهای ما در ایران حدود ۳۵ هزار کیلومترمربع کانون‌های جدی گردوغبار وجود دارد، ضمن آنکه ۳۲۵ هزار کیلومترمربع اراضی مستعد کانون گردوغبار در کشور شناسایی شده است.

شهبازی مساحت ۳۲۵ هزار کیلومترمربع مستعد گردوغبار را سطح قابل‌توجهی از کل مساحت کشور دانست و یادآور شد: در ۵ تا ۶ سال گذشته که برای نخستین‌بار نقشه‌های کانون‌های گردوغبار را تهیه کردیم و در اختیار ستاد ملی مقابله با گردوغبار قرار دادیم، مساحت کانون‌های گردوغبار به‌همین‌میزان بوده است.

وی افزود: در روزهای ۱۷ و ۱۸ خرداد، تهران شرایط بدی را به‌لحاظ گردوغبار تجربه کرد، چرا که دشت‌های جنوب تهران به‌ویژه «صالحیه» در جنوب‌غربی تهران و کرج و جنوب‌شرقی شهر قزوین غبارخیز و مستعد تولید گردوغبار هستند. وی شهرهای استان خوزستان و اصفهان و همین‌طور شهر زابل به‌دلیل خشکی هامون و هیرمند را نمونه‌های دیگری از شهرهای کشور نام برد که متاثر از پدیده گردوغبار هستند.

فرونشست زمین

شهبازی، پدیده فرونشست زمین را یکی دیگر از معیارهای تخریب سرزمینی عنوان کرد و گفت: متاسفانه مشاهده می‌شود که پهنه‌های فرونشست در حال گسترش است و به این معنا است که در محدوده‌هایی مانند جنوب تهران، مساحت فرونشست در بازه زمانی یک دهه گذشته (از اوایل دهه ۹۰ تا اواخر آن) ۲ تا ۳ برابر شده است.

وی با تاکید بر اینکه نرخ فرونشست کاهش داشته،اما سطح آن گسترش یافته است، خاطرنشان کرد: اینکه نرخ فرونشست کاهش یافته است، لزوما علامت خوبی نیست؛ چون ممکن است در برخی نواحی اقدامات خوبی انجام گرفته باشد،اما در بیشتر نواحی، فشردگی در لایه‌های آبخوان‌ها رخ داده است و آب مناسبی در دسترس آبخوان‌ها قرار ندارد.

این محقق حوزه مخاطرات زیست‌محیطی با بیان اینکه فرونشست در اصفهان، بحرانی شده است، یادآور شد: اما این چنین نیست که سایر نقاط کشور با این پدیده مواجه نباشند، چرا که حتی استان‌های گلستان، مازندران و گیلان نیز با این چالش مواجهند.

زمین لغزش‌ها و سدسازی‌ها

مدیرکل دفتر مخاطرات زیست‌محیطی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، پدیده زمین‌لغزش‌ها را از دیگر معیارهای تخریب سرزمینی دانست و در این‌باره توضیح داد: تواتر رخدادهای زمین‌لغزش در کشور نسبت به گذشته به‌شدت در حال افزایش است که دلیل آن دخل و تصرف‌های انسانی و تغییر اراضی (از منابع‌طبیعی به‌سمت اراضی کشاورزی و از کشاورزی به ویلاسازی و جاده‌ها) بوده است.

وی افزود: این تغییرات موجب شده است که اراضی بیشتر در معرض سیل و هم زمین‌لغزش‌ها قرار گیرند. همه اینها معیار تخریب سرزمینی یا بیابان‌زایی است؛ چون باروری اکوسیستم به مرور زمان کاهش می‌یابد و منابع آب، خاک و هوا رو به تخریب می‌رود.

شهبازی درباره پروژه‌های عظیم سدسازی در کشورهای پیرامونی، گفت: این روش خوبی برای حل مسائل زیست‌محیطی نیست، زیرا پیامدهای زیست‌محیطی آن متوجه همه کشورها خواهد بود. وقتی یک سرزمین خشک می‌شود، تخریب سرزمینی و گردوغبار حاصل از آن مرز سیاسی و جغرافیایی نمی‌شناسد و پیامدهای آن مشمول کل منطقه می‌شود.

عرصه‌های کشور تحت‌تاثیر فرسایش بادی

وحید جعفریان، مدیرکل دفتر امور بیابان سازمان منابع‌طبیعی و آبخیزداری گفت: حدود ۳۰ میلیون هکتار از عرصه‌های کشور تحت‌تاثیر فرسایش بادی و عوامل خسارت‌زا فرسایش بادی است.

به‌گفته وی، حدود ۱۴ میلیون هکتار از ۳۰ میلیون هکتار کانون بحرانی در کشور شناخته می‌شود که خسارتی حدود ۶۰۰ میلیون دلار در سال به حوزه‌های حمل‌ونقل، سلامت، اراضی کشاورزی، روستاها و سکونتگاه‌ها وارد کرده است.

جعفریان با بیان اینکه فعالیت مقابله با بیابان‌زایی از دیرباز به‌عنوان اولویت در کشور مطرح بوده است، گفت: باتوجه به آنکه ۸۸ درصد کشور ما را مناطق خشک و نیمه‌خشک تشکیل می‌دهند، در عمل تحت‌تاثیر تخریب سرزمین از منظر منابع اقلیمی و زمین‌شناسی است.

مدیرکل دفتر امور بیابان ادامه داد: تاکنون حدود ۸.۷ میلیون هکتار از عرصه‌های مستعد، اراضی و کانون‌های بحرانی مابه‌ازای فعالیت‌های اجرایی نظیر نهال‌کاری، احداث بادشکن، کنترل رواناب‌ها و مدیریت چرای دام در مناطق بیابانی مهار و کنترل شده است.

او با بیان اینکه روند تخریب سرزمین سالانه بالغ بر یک میلیون هکتار است، گفت: طی برنامه پنجم توسعه به‌طورمتوسط ۳۰۰ هزارهکتار عملیات مقابله با بیابان‌زایی داشتیم که بااین‌وجود، عقب‌ماندگی در این ارتباط داریم که با اقدامات فراگیر و جهادی باید این عقب‌ماندگی جبران شود.

به‌گفته این مقام مسئول، هرگونه سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی اقتصادی در مناطق تحت فرسایش بادی در معرض خسارت شن‌های روان و گردوغبار قرار می‌گیرد.

مدیرکل دفتر امور بیابان سازمان جنگل‌ها ادامه داد: برنامه جامع مقابله با بیابان‌زایی برای ۵ میلیون هکتار اقدامات ضرب‌الاجل در قالب برنامه مشارکتی و دریافت سرمایه‌های بخش خصوصی در دستور کار داریم.بنابراین، طرح کاشت یک‌میلیارد اصله نهال در مناطق بیابانی تعریف کرده‌ایم تا از این طریق بخشی از عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنیم.

به‌گفته او، باتوجه به برنامه کشور مقابله با بیابان‌زایی یکی از برنامه‌های اصلی محیط‌زیست است که براین‌اساس باید به جایگاه قانونی زمینه‌های تامین منابع مالی، ایجاد مشوق‌ها و معافیت‌ها برای بخش خصوصی در بیابان توجه شود.

مدیرکل دفتر امور بیابان سازمان جنگل‌ها گفت: در طول برنامه ۱۴۰۲ هدف‌گذاری کرده‌ایم که ۱۰۰ هزار هکتار از عرصه‌های بیابانی از طریق مشارکت مردم باشد، هر چند سال گذشته هم ۸۵ هزار هکتار با همکاری دستگاه‌های مختلف از جمله وزارت نفت، صمت و سرمایه‌گذاری بخش‌های مختلف داشته‌ایم.

در برنامه جامع پهنه‌های ماسه‌های روان در سطح ۶۸ هزار هکتار از کانون‌های فوق‌بحرانی در ۱۰ استان کشور از طریق بکارگیری الگوها و فناوری‌های روز دنیا و دانش بومی کشورمان با رویکرد اقتصادی، مشارکتی و زیست‌محیطی در اولویت تثبیت قرار گرفته است.

سخن پایانی

بیابان‌زایی به‌عنوان سومین چالش مهم جامعه جهانی در قرن ۲۱ با اثرات گسترده اکولوژیکی اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی به‌ویژه فقر گسترده و تخریب منابع پایه همراه است که به‌واسطه فعالیت‌های انسانی و تغییرات آب‌وهوایی، فروپاشی سرزمین‌ها را در پی دارد. طبق گزارش سازمان ملل متحد، میزان بیابان‌زایی ۳۰ برابر سریع‌تر از گذشته در حال افزایش است و به‌طورمیانگین بین ۱۲ تا ۱۴ میلیون هکتار در هر سال به مساحت بیابان‌ها افزوده می‌شود و هر روز تخریب اراضی با بیابانی شدن برای بشر حدود ۳ میلیارد دلار هزینه دارد. ایران نیز با مساحتی نزدیک به ۱۶۴ میلیون هکتار باوجود برخورداری از تنوع اقلیمی، در کمربند خشک جهان قرار دارد. برپایه آمارها حدود ۶۱ درصد از مساحت این کشور اقلیم خشک و فراخشک دارد و ۳.۰۸ درصد مناطق بیابانی جهان را در خود جای داده است.

طی برنامه پنجم توسعه به‌طورمتوسط ۳۰۰ هزار هکتار عملیات مقابله با بیابان‌زایی داشتیم که همچنان با عقب‌ماندگی در این حوزه مواجهیم

نظرگاه

صفر تا صد مشکلات معادن

نعمت‌الله حقیقی- رئیس سابق سازمان صمت خراسان‌جنوبی: معادن علاوه بر اینکه همیشه با ریسک‌های متعددی روبه‌رو بوده‌اند با مشکلات تکراری هم دست‌وپنجه نرم می‌کنند. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات این بخش صنعتی و ارزشمند کشور، نداشتن قوانین محکم است. به این ترتیب، با اینکه در معادن به‌اندازه کافی ریسک‌های مختلف در حوزه‌هایی از جمله اکتشاف و استخراج وجود دارد، اما در کنار آنها مشکلات مضاعف هم مدام تکرار می‌شود، به‌همین‌خاطر تاکید می‌شود که باید قوانین موجود اصلاح و قوانین جدیدی در این بخش اقتصادی لحاظ شود تا در همه مناطق کشور و برای تمامی ارگان‌ها یکسان باشد و نتوانند مانعی سر راه معدنکاران ایجاد کنند. اصلاح قوانین معدن ضروری است، چرا که ارگان‌های مختلف برای پیشرفت روند کاری خود، مدام برای معادن مانع‌تراشی می‌کنند و جلوی پیشرفت کاری آنها را می‌گیرند.

یکی از بزرگ‌ترین درخواست‌های معادن اصلاح مسائل حقوقی آنها است. البته در حال حاضر اصلاحیه قانون معادن در حال انجام است، اما باید یک طرح آمایش سرزمین انجام شود، زیرا نمی‌توانیم مناطق جنگلی را با سایر مناطق به یک صورت آمایش کنیم. در واقع، مناطق از نظر ظرفیت‌هایی که دارند، با یکدیگر متفاوت هستند و باید تمامی تفاوت‌ها در قوانین اصلاح‌شده لحاظ شوند.

گاهی برای برخی مناطق ممنوعیت‌هایی ایجاد می‌شود که واقعا بی‌معنا است. به‌طورمثال، در محلی که در شعاع ۲۰۰ کیلومتری‌اش هیچ سکنه‌ای وجود ندارد، می‌گویند در آنجا تبعات زیست‌محیطی وجود دارد، در حالی که در آن منطقه نه مردم زندگی می‌کنند و نه گونه‌های جانوری و گیاهی خاصی وجود دارد. به این ترتیب، فقط برای مانع‌تراشی چنین چیزهایی را می‌گویند. در نتیجه چنین ممنوعیت‌های بی‌مورد و کارشناسی‌نشده به فعالیت‌های معدنی ضربه زیادی وارد می‌شود.

باید در گام نخست، قوانین موجود اصلاح و یک‌سری موارد حقوقی برای معادن و طرح آمایش سرزمین گذاشته شود، یعنی در حوزه‌های معدنی همان‌طور که محیط‌زیست ۱۱ درصد از معادن مسی را تحت‌عنوان مناطق چهارگانه قرق می‌کند و مدیریت آن مناطق را برعهده می‌گیرد، باید وزارت صنایع و معادن هم مناطق ظرفیت‌دار را تحت‌مدیریت خود قرار دهد، یعنی منابع ملی که ظرفیت معدنی‌اش از نظر علمی، اثبات شده است، باید تحت مدیریت معادن قرار بگیرد.

ضرورت حمایت از معادن کشور

باید قوانین کاملی در بخش معادن لحاظ و از معادن و منافع حاصل از معدن هم حمایت شود و در بخش‌های عمومی هم هزینه‌هایی را مصرف کنند، یعنی ۱۵درصدی که به بخشداری‌ها برمی‌گردد، در واقع برای همان آبادی‌هایی که در مجاورت معادن هستند، خرج و سرمایه‌گذاری شود. در واقع، این پول‌ها باید در این مناطق هزینه شود که مردم بهره‌برداری معدن را کاملا لمس کنند.

به‌جای اینکه مانع ایجاد کنند و جلوی پیشرفت فیزیکی کار را بگیرند، خودشان همراهی‌های لازم را انجام دهند یا ۱۲ درصدی که منابع‌طبیعی برای بازسازی اختصاص می‌دهند، اینها را واقعا در اختیار منابع‌طبیعی قرار دهند و در طرح‌های دیگر استفاده و در جاهای دیگر هزینه نکنند، بلکه در همان مناطق معدنی کار زیرساخت را انجام دهند.

در حال حاضر در حوزه ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی دنیا در استخراج سنگ تزئینی، از دکل‌ها و جرثقیل‌های مستقر در معدن استفاده می‌کنند و هزینه‌های معدن را تا ۵۰ درصد کاهش می‌دهند. باید همه این موارد در کنار دیگر موارد ذکرشده اصلاح شود. در واقع برای راهبری در حوزه معدن باید گرفتاری‌ها حل و قوانین تا جای ممکن اصلاح شود.

مشکلاتی که در بخش قوانین و سایر گرفتاری‌های معدنی وجود دارد، باعث شده است که نتوانیم در بخش معادن و صنایع‌معدنی آن‌طور که شایسته و بایسته بوده، به پیشرفت و شکوفایی برسیم و همتراز با سایر کشورهای معدنی دنیا قرار گیریم. بنابراین، باید حوزه معادن کشور به‌صورت جدی‌تری مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد. مناطق ۲۰ گانه کشورمان که در حوزه معدن ظرفیت دارند، در تمامی کشور پهنه دارند، اما متاسفانه باتوجه به ظرفیت‌های فراوانی که در بخش معدنی کشور وجود دارد، ما برای رسیدن به ظرفیت‌ها فاصله زیادی داریم.

امیدواریم افرادی که در بخش‌ها و ارگان‌های مختلف وارد بخش معدن و صنایع‌معدنی می‌شوند، افراد دانایی در این زمینه باشند و بتوانند به پیشرفت و بالندگی معادن کمک کنند و قوانین درستی برای این بخش صنعتی کشور که بسیار هم ارزشمند است، ابلاغ و اجرایی شود.

سفیر اسبق ایران در اوپک در گفت‌وگو با صمت مطرح کرد

لزوم تمرکز بر تنش‌زدایی در خاورمیانه

با لغو تحریم در گام نخست فروش نفت به‌سرعت افزایش می‌یابد و به سطح میانه دهه ۹۰ که حدود ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه بود، خواهیم رسید که این به‌معنای رشد چشمگیر و فزاینده صادرات طلای سیاه است

امیرعباس آذرموند: سفیر پیشین ایران در اوپک، درباره کاهش تنش‌ها میان ایران و کشورهای جنوبی خلیج‌فارس می‌گوید: «اگر همکاری با کشورهای اروپایی شکل بگیرد، خیلی خوب و عالی است. با این حال ما با غرب مشکلاتی بنیادی داریم که به‌ویژه در موضوعات فرهنگی و عقیدتی این شکاف بیشتر می‌شود، اما این مشکلات را با کشورهای خاورمیانه نداریم؛ زیرا در این منطقه تقریبا تمام مردم مسلمان هستند و در این مسئله بیش از هر جای دیگری با همسایگان خود همفکر هستیم؛ پس من فکر می‌کنم زمینه‌های همکاری بیش از همه در خاورمیانه وجود دارد.»

محمدعلی خطیبی که از جناح طرفدار دولت رئیسی است، درباره سناریوی احتمالی توافق که به لغو تحریم‌ها بینجامد، ضمن استقبال از این امر تصریح می‌کند: «در صورت لغو تحریم‌ها، در گام نخست فروش نفت به سرعت افزایش می‌یابد و به سطح میانه دهه ۹۰، یعنی حدود ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز، خواهیم رسید که این به‌معنای رشد چشمگیر و فزاینده صادرات طلای سیاه است. به این ترتیب گشایش مهمی در درآمدهای ارزی ایجاد می‌شود که هم موجب کاهش التهاب و حتی نرخ در بازار ارز و هم کاهش کسری بودجه و متعاقب آن، کنترل نرخ تورم خواهد شد». البته او این سناریو را چندان محتمل نمی‌داند و سناریوهای بینابینی یا تداوم وضع موجود را دارای شانس بیشتری می‌داند.

مشروح گفت‌وگوی صمت با سفیر پیشین ایران در اوپک را در ادامه می‌خوانید.

در روزهای گذشته، شنیده‌ها از احتمال توافقی جدید میان ایران و ایالات متحده خبر می‌دادند. باتوجه به تجربه‌ای که به‌عنوان سفیر پیشین ایران در اوپک دارید، در صورت به نتیجه رسیدن این توافق، سناریوهای ممکن برای فروش نفت ایران چگونه است؟

من فکر می‌کنم یکی از محتمل‌ترین سناریوها این است که وضعیت فعلی ادامه داشته باشد. بدعهدی امریکایی‌ها که امروز تبدیل به نقل مجالس و محافل شده، جای بحثی حول این موضوع نمی‌گذارد که هر لحظه این ابرقدرت می‌تواند خود را از توافقات و مذاکرات کنار بکشد و البته بابت این رفتار غیرقانونی و عهدشکنانه هم تاکنون جایی پاسخگو نبود. پس عقل حکم می‌کند که احتمال عهدشکنی امریکایی‌ها را از ذهن دور نکنیم. ضمن اینکه حتی اگر توافقی موقت هم حاصل شود، ممکن است تحریم‌های نفتی کاملا لغو نشوند و محدودیت‌ها پابرجا باشند که در این صورت می‌توانیم بگوییم وضعیت فعلی ادامه پیدا می‌کند. در این شرایط، دولت و دستگاه اجرایی کشور هستند که می‌توانند توانایی‌های خود را نشان دهند. به‌باور من و با استناد به آمارها می‌توانیم بگوییم دولت سیزدهم توانایی این را دارد که در شرایط فعلی هم به افزایش تدریجی فروش نفت برسد و کم‌کم از میزان تحریم‌ها بکاهند؛ اتفاقی که در دو سال گذشته شاهد آن بوده‌ایم. چنانچه وضعیت فعلی ادامه یابد هم می‌توان امیدوار بود دولت ابراهیم رئیسی در زمینه فروش نفت موفق عمل کند و کم‌کم، نفت بیشتری بفروشد.

در دهه ۹۰ گفته می‌شد دوره‌ای فروش نفت از ۵۰۰ هزار بشکه در روز به بیش از یک میلیون بشکه رسید و این را به‌عنوان بیشترین فروش نفت در زمان تحریم مثال می‌زدند. امروز فروش نفت از زمانی که شما مسئولیت داشتید بیشتر شده است؟

بله؛ بیشتر شده و برخی اسناد نشان می‌دهد فروش روزانه نفت به یک میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه در روز رسیده که رقمی بسیار مناسب و قابل‌قبول است. باید توجه کنید در سال‌های دولت پیشین، یعنی همین ۳ یا ۴ سال پیش، فروش نفت به کمترین میزان خود رسید.

رقم ۳۰۰ هزار بشکه؛ درست است؟

حالا ارقامی در این حدود مطرح می‌شود، اما من اطلاع دقیق ندارم. تنها می‌توانیم بگوییم بنا بر اذعان مدیران و مسئولان دولت پیش گاهی در یک فصل ارقامی ناچیز از فروش نفت به‌دست می‌آمد که این مسئله وضعیت اقتصاد را هم بحرانی کرد. به‌هر حال در دولت گذشته تمام تمرکز بر مذاکره و جلب رضایت طرف عهدشکن بود و این دولت گرچه مذاکره را تعطیل نکرده، اما بر فروش نفت و استفاده از مفرهای موجود هم تاکید دارد.

جدا از استمرار وضعیت فعلی، سناریوی دیگری که برای فروش نفت ایران می‌توانید تصور کنید، چیست؟

سناریوی دیگر لغو تمام تحریم‌های فعلی و بازگشت به شرایط نرمال و عادی است؛ چیزی شبیه آنچه در سال ۹۵ رخ داد و در هر حال اتفاقی مهم بود و به‌سرعت اثرات آن را در داخل کشور هم احساس کردیم. لغو کامل تحریم‌ها می‌تواند کشور را در شرایطی یکسره متفاوت قرار دهد و امکان فروش ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تا ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه در روز را فراهم آورد.

من فکر می‌کنم توجه به اصطحکاک موجود میان اروپا و ایالات متحده حاوی نکاتی مهم است. اخیرا یکی از مسئولان برجسته اتحادیه اروپا با صراحت اعلام کرد نگاه قاره سبز به موضوع تحریم‌ها با امریکایی‌ها تفاوت زیادی دارد. موضوع این است که اگر اروپا با کشور، نهاد یا فردی دیگر

مشکل شود و آن را تحریم کند، تنها اروپایی‌ها این مجموعه را تحریم می‌کنند و دیگر مانند امریکا تلاش نمی‌کنند دیگران را به همسویی با قوانین خود وادارند، اما ایالات متحده هر گاه کشور یا سازمانی را تحریم کرده، به‌سرعت به متحدان خویش و دیگر کشورها فشار آورده که کلیه همکاری‌های خود را با کشور تحت تحریم، تعلیق کنند؛ به‌بیان دیگر امریکایی‌ها می‌خواهند قوانین خود را به تمام جهان تسری دهند. این روند رسما دهن‌کجی به قوانین و دولت‌های دیگر، از جمله اروپایی‌ها است.

واقعیت این است که اروپایی‌ها از این سیاست امریکا دچار مشکل شده‌اند و ابتکار عمل را تا حدی از دست داده‌اند. اروپای امروز، اروپای نیمه دوم دهه ۴۰ قرن گذشته نیست که ویران شده، تازه از جنگ بیرون آمده باشد و بخواهد زیرپرچم امریکا بماند و از طرح‌هایی چون طرح مارشال، چیزی بگیرد و صدایی جز برای حمایت از ایالات متحده از آن بیرون نیاید. شکاف فعلی محصول این وضعیت است که پس از جنگ جهانی دوم حاکم و پس از فروپاشی بلوک شرق، به‌شدت تقویت شد. حالا به‌نظر می‌رسد شرایط در حال دگرگون شدن است و در حال گذار از جهان تک‌قطبی هستیم. این مهم احتمال شکل گرفتن دارد که به سود کشورهایی چون ایران هم خواهد بود.

چنانچه سناریوی لغو تحریم‌ها عملی شود، باید منتظر چه وقایعی باشیم؟

به‌باور من، در گام نخست فروش نفت به سرعت افزایش می‌یابد و به سطح میانه دهه ۹۰ که حدود ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه بود، خواهیم رسید. این به‌معنای رشد چشمگیر و فزاینده صادرات طلای سیاه است. به این ترتیب گشایش مهمی در درآمدهای ارزی ایجاد می‌شود که هم موجب کاهش التهاب و حتی نرخ در بازار ارز و هم کاهش کسری بودجه و متعاقب آن، کنترل نرخ تورم خواهد شد.

گرچه باید مطمئن باشیم لغو تحریم‌ها، به‌سرعت درآمدها را افزایش خواهد داد، اما من فکر می‌کنم تهاتر همچنان ادامه خواهد داشت. به‌هر حال امروز ایران در این زمینه جذابیت‌هایی دارد که برخی کشورها را متمایل به این کار کرده و پس از لغو تحریم‌ها هم می‌توان تا حدی این موضوع را ادامه داد تا بتوانیم فروش بهتری داشته باشیم. علاوه بر مزیت‌های یادشده، بخشی از درآمدهای بلوکه‌شده وارد کشور خواهند شد که گشایشی مهم در زمینه دارایی‌های ارزی خواهد بود. با هر انتقادی که برخی‌ها می‌توانند به این موضوع داشته باشند، بعید است هیچ اتفاقی به اندازه لغو تحریم‌ها بتواند در کوتاه مدت و حداقل زمان، اقتصاد کشور را به تکاپو وادارد.

برخی از توافق موقت و سناریوهای میانی صحبت می‌کنند. این مسئله را چقدر ممکن می‌دانید؟

در این حالت هم امریکا، به‌تنهایی ایران را همچنان در لیست کشورهای تحت تحریم نگه می‌دارد، اما دیگران امکان و فرصت معامله با ایران را خواهند داشت که همین نیز کفایت خواهد کرد و برخی از کشورهای اروپایی به سمت خرید نفت ایران می‌آیند.

فراموش نکنیم در گذشته گاه فروش روزانه نفت ایران به اروپا حدود ۷۰۰ هزار بشکه بود. در یک سناریوی بینابینی احتمال حضور اروپا در میان مشتریان نفت ایران بیش از گذشته خواهد بود.

چقدر رویکرد جدید اروپا و بیان تفاوت‌های نگرش میان دو قاره را ناشی از تحریم‌های مربوط به جنگ اوکراین و البته وابستگی قاره سبز به انرژی روسیه و همچنین بی‌تاثیر بودن این تحریم‌ها در بازداشتن پوتین از جنگ، می‌دانید؟

حقیقت این است که اتحاد تاریخی میان امریکا و اروپا در حال ترک برداشتن است. امروز اروپایی‌ها وقتی به روسیه، چین، کشورهای عضو بریکس و ایران نگاه می‌کنند، احساس می‌کنند وابستگی به امریکا به زیان آنها تمام شده است؛ به‌بیان دیگر، اروپایی‌ها امروز کاملا آگاه هستند که تبعیت از امریکا به سودشان نیست و اگر خودشان پیگیر منافع‌شان باشند، کمتر زیان خواهند دید. از جمله در موضوع جنگ اوکراین، امریکا پیروز و اروپا بازنده اصلی است. اروپایی‌ها در آغاز تنش خود را در کنار امریکا قرار دادند و هزینه‌های فراوانی کردند، اما آورده‌ای نداشتند و روسیه تاثیر تحریم‌ها را در اقتصاد خود کنترل کرد و عملیات نظامی هم هنوز ادامه دارد. به‌هر روی اروپایی‌ها جنگ را در سرزمین خود تجربه می‌کنند و ایالات متحده آن‌سوی اقیانوس است. تزلزل اروپایی‌ها ناشی از چنین تجربه‌های تلخی است و من فکر می‌کنم اروپای مستقل، تمایل زیادی به خریدن نفت ما خواهد داشت.

در روزهای اخیر شاهد بازگشایی سفارت ایران در ریاض و سفارت سعودی در تهران بوده‌ایم. خبرها حاکی از تلاش برای آغاز رابطه با مصر هستند. همکاری میان کشورهای خاورمیانه و تنش‌زدایی میان این کشورها، چه دستاوردی می‌تواند داشته باشد؟

من فکر می‌کنم این مسئله هم نشان‌دهنده حرکت کشورهای جهان به‌سوی سیاست‌گذاری مستقلانه‌تر و جدا از ابرقدرت‌ها است. عربستان سعودی و امارات متحده عربی از متحدان قدیمی و در واقع دولت‌های وابسته به ایالات متحده هستند که زمانی به‌اصطلاح می‌گفتیم بدون اجازه امریکا آب هم نمی‌خورند، اما امروز روابط خود را با جمهوری اسلامی احیا می‌کنند و حاضر نیستند امنیت و آرامش خود را فدای منافع امریکا کنند. هرقدر هم به نظام حکمرانی این کشورها انتقاد وارد باشد که هست، در میان حاکمان این کشورها عقلایی هم هستند که منافع ملی خود را مقدم می‌دانند و حاکمان را به همکاری با کشورهای همسایه دعوت می‌کنند.

ابرقدرت‌های زیادی در خاورمیانه آمده و رفته‌اند، اما مردم ایران، عربستان، امارات و دیگر کشورها نمی‌توانند روزی از این منطقه بروند، چراکه اینجا خانه همه ماست. از اسپانیایی‌ها و پرتغالی‌ها تا امروز که امریکایی‌ها در خاورمیانه حضور دارند، هر کدام از کیلومترها آن‌طرف‌تر به این منطقه می‌آیند و پس از اینکه حس کنند دیگر هزینه ماندن در خاورمیانه بیش از منافعش است، می‌روند. روزی امریکا هم از خاورمیانه خواهد رفت و این کشورهای منطقه هستند که باید با هم در آرامش زندگی کنند.

ایران و عربستان دو همسایه هستند که از نظر فرهنگی اشتراکات فراوانی دارند؛ دست‌کم دو کشور مردمی مسلمان دارند که به‌طور طبیعی مشکل چندانی با هم ندارند. من فکر می‌کنم سیاست‌گذاران در ریاض به این نتیجه رسیده‌اند که ایران یک واقعیت تغییرناپذیر در منطقه است و بهتر است به‌جای رقیب، متحد هم باشیم تا بتوانیم منافع بیشتری را به‌دست بیاوریم و در نهایت مردمی مرفه‌تر و خوشبخت‌تر داشته باشیم. امنیت خاورمیانه در گرو همکاری میان کشورهای موجود است، نه لشکرکشی استعمارگران. بدون شک کاهش تنش‌ها در این منطقه به خودی خود امنیت و ثبات بیشتری به همراه خواهد آورد که در نتیجه آن اقتصاد نیز منتفع خواهد شد.

عربستان سعودی یا امارات چگونه می‌توانند به سود اقتصاد ایران عمل کنند؟

از مدت‌ها پیش این امر مسجل بود که سعودی‌ها، اماراتی‌ها و حتی کویتی‌ها تمایل فراوانی به سرمایه‌گذاری و واردات گاز ایران دارند. همان‌طور که می‌دانید قطر و ایران تنها دارندگان منابع گازی در خاورمیانه هستند و سعودی باوجود تولید روزانه ۱۱ میلیون بشکه نفت، گاز ندارند. از سوی دیگر قطری‌ها هم تا سال‌ها بعد گاز خود را به اروپا و چین فروختند و دیگر امکان فروش به کشورهای منطقه را ندارند.

همچنین، با کاهش رقابت میان کشورها و جایگزین کردن مشارکت، هزینه‌های نظامی کاهش خواهد یافت و کشورهای منطقه فرصت پیدا می‌کنند که برای ثبات شرایط و رفاه مردم خویش سرمایه‌گذاری کنند. سعودی و امارات به منابع گازی ایران نیاز دارند و ایران نیز شدیدا نیازمند سرمایه برای توسعه مناطق گازی خویش است. تا جایی که من می‌دانم در بخش گاز هیچ سرمایه خارجی جذب نشده و چنانچه سعودی یا امارات پا پیش بگذارند، ظرفیت فراوان بالقوه گاز در کشورمان به‌سرعت بالفعل خواهد شد و این همسایگان جنوبی نیز می‌توانند گاز موردنیاز خود را به‌راحتی تامین کنند.

من از سال‌ها پیش می‌دانستم که سعودی‌ها به‌دنبال سرمایه‌گذاری در بخش گاز ایران هستند که به‌دلایلی هیچ‌گاه عملی نشد. امارات هم نشان داده چنین تمایلی دارد و در گذشته گام‌هایی در این مسیر برداشت که به‌دلیل اشتباه و تخلف آن قرارداد لغو شد. با این حال آنها می‌توانند این بار از مسیر درست و اصولی وارد شوند که فکر نمی‌کنم جز استقبال، واکنشی دیگر ازسوی مقامات جمهوری اسلامی داشته باشد.

وقتی همسایگان بپذیرند کشورهای هم‌جوارشان واقعیتی تغییرناپذیر هستند و هرقدر هم اختلاف وجود داشته باشد، چیزی از این واقعیت کاسته نمی‌شود که جز همکاری چاره دیگری نیست، آن‌گاه رقابت کور و تنش فزاینده جای خود را به یک بازی برد-برد خواهد داد. کشورهای خاورمیانه دست‌کم در آرامش و نبود جنگ با هم منافع مشترکی دارند و دود تنش‌های نظامی به چشم همه ساکنان منطقه خواهد رفت. به این ترتیب ظرفیت زیادی در کشورهای منطقه برای تبدیل دشمنی به دوستی و حتی شراکت مشاهده می‌شود که می‌تواند امیدوارکننده باشد.

چنانچه کشورهای خاورمیانه مکمل اقتصادهای یکدیگر شوند و منافع‌شان در هم ادغام شود، دیگر امکان جنگ و تنش وجود نخواهد داشت و خاورمیانه واقعا این ظرفیت را دارد که از وضعیت فعلی که ناشی از عملکرد ایالات متحده و رژیم صهیونیستی است، به منطقه‌ای آرام و بدون جنگ تبدیل شود.

به‌نظر می‌رسد شما به توافق با کشورهای همسایه بیشتر امیدوار هستید تا با کشورهای ۵+۱؛ این نگاه ناشی از چیست؟

یک واقعیت را باید بپذیریم؛ اینکه جز چند کشور معدود، ما باید با همه کشورهای جهان روابطی خوب و دوستانه داشته باشیم؛ پس نمی‌توانیم اهمیت توافق با غرب را نادیده بگیریم و آن را هیچ بینگاریم. چنین چیزی واقعیت ندارد و اتفاقا اگر همکاری با کشورهای اروپایی شکل بگیرد، خیلی خوب و عالی است. با این حال ما با غرب مشکلاتی بنیادی داریم که به‌ویژه در موضوعات فرهنگی و عقیدتی این شکاف بیشتر می‌شود، اما این مشکلات را با کشورهای خاورمیانه نداریم؛ زیرا در این منطقه تقریبا تمام مردم مسلمان هستند و در این مسئله بیش از هر جای دیگری با همسایگان خود همفکر هستیم؛ پس من فکر می‌کنم زمینه‌های همکاری بیش از همه در خاورمیانه وجود دارد.

من فکر می‌کنم هرچند در این سال‌ها دائم تبلیغ شده مردم ایران، اعراب و ترک‌ها از گذشته با هم دشمنی دارند، اما نزدیکی و تقریب فرهنگی آنها بیشتر بوده و به همین دلیل مردم عموما با هم درگیری ندارند. قرینه این ادعا هم، سرمایه‌گذاری فراوان دشمنان مردم خاورمیانه است که می‌خواهند میان مردم شکاف بیندازند؛ چنانچه نزدیکی وجود نداشت و این کینه و دشمنی بود که قدمت داشت، دیگر نیازی به سرمایه‌گذاری برای ایجاد شکاف نبود. به‌هر روی زمینه‌های همکاری میان کشورهای خاورمیانه بیش از هر کشور دیگری فراهم است و همین می‌تواند بستر را برای تغییر دشمنی و رقابت به شراکت فراهم آورد.

این روزها حتی از تریبون مجلس هم به تهاتر و طرح‌هایی از این دست انتقاد می‌شود و گاه آن را با طرح نفت در برابر غذای امریکا در مقابل عراق، در دهه ۹۰ مقایسه می‌کنند. در عراق ۵۰۰ هزار کودک در نتیجه تحریم‌ها جان خود را از دست دادند. چقدر وضعیت فعلی ایران را مشابه آن روزهای عراق می‌دانید؟

تنها شباهت دو کشور در این است که تحریم شده‌اند، وگرنه هیچ شباهتی وجود ندارد. ایران مورد حمله قرار نگرفته و زیرساخت‌های آن آسیبی ندیده است. ضمن اینکه خودتان هم گفتید که در عراق نیم میلیون کودک در نتیجه تحریم‌ها جان خود را از دست دادند.

ایران مشکلات فراوانی دارد که نمی‌توان آنها را نادیده گرفت، اما نباید فراموش کنیم که باوجود همه مشکلات ما هنوز با پدیده مرگ‌ومیر عمومی به‌دلیل گرسنگی مواجه نیستیم و من چندان این قیاس را قبول ندارم و فکر می‌کنم غلو کرده‌اند. درباره تهاتر و نفت در برابر غذا یا فروش نقدی آن، من هم فکر می‌کنم اگر ایران بتواند نفت خود را به‌صورت مرسوم بفروشد و معادل ارزی آن را دریافت کند، خیلی بهتر است، اما وقتی ایالات متحده ما را تحریم و دیگران را تهدید کرده که اگر از ایران نفت بخرند، با مشکل مواجه خواهند شد، باید از تهاتر هم استقبال کنیم. تهاتر سازکار جدیدی نیست و از گذشته وجود داشته است. مسئله مهم این است که اگر می‌توانیم نفت را مستقیما با کالای موردنیاز کشور معامله کنیم، چرا از انجام آن خودداری کنیم؟ مسئله نام این عمل نیست که برخی فکر می‌کنند عنوانش مناسب نیست؛ مسئله تهیه نیازهای کشور است که باید در هر شرایطی انجام شود؛ به‌عبارت ساده‌تر تهاتر ایده‌ال نیست، اما از نفروختن بهتر است.

تنوع خدمات بیمه‌های زندگی با بیمه یونیت لینک سامان

معاون فنی بیمه‌های زندگی شرکت بیمه سامان اعلام کرد که این شرکت در سال‌جاری، محصولات جدیدی را در رشته بیمه‌های زندگی رونمایی خواهد کرد.

به گزارش روابط عمومی شرکت بیمه سامان، شیما آراء با بیان این که سبد بیمه‌های زندگی شرکت به زودی متنوع‌تر خواهد شد، ادامه داد: در بخش بیمه‌نامه‌های مراقبت بلندمدت نیز، پوشش و خدمات بیشتری به محصول فعلی اضافه خواهد شد.

وی همچنین با بیان این که به زودی، بیمه‌نامه‌های یونیت لینک این شرکت از حالت یک صندوقی خارج خواهد شد، ادامه داد: توسعه صندوق‌های یونیت لینک به بیش از یک عدد، ظرفیت استفاده از خدمات این بیمه‌نامه را بیشتر خواهد کرد.

آراء ایجاد تسهیلات بیشتر در فرایند ارائه خدمات را از دیگر برنامه‌های بیمه سامان در نیمه نخست امسال دانست و اظهار کرد: با این اقدام، مشتریان می‌توانند به راحتی و به صورت آنلاین، درخواست وام، بازخرید و برداشت از اندوخته خود را ثبت کنند.

معاون فنی بیمه‌های زندگی شرکت بیمه سامان همچنین ورود شرکت‌های بیمه تخصصی زندگی به بازار کشور را اتفاقی خوشایند دانست و توضیح داد: ورود این شرکت‌های تازه نفس، سایر شرکت‌های بیمه را از حالت رخوت خارج کرده و باعث شکل‌گیری یک رقابت سالم در این زمینه شده است.

به گفته وی، بسیاری از شرکت‌های بیمه تخصصی زندگی از زمان شکل گیری به سمت عرضه محصولاتی مانند به شرط حیات و یا محصولات تمام عمر رفتند که در گذشته وجود نداشت و همین موضوع باعث شد تا شرکت‌های بیمه قدیمی‌تر برای بقای خود، محصولات و خدمات جدیدتری ارائه کنند.

خشک شدن نیمی از دریاچه‌های بزرگ جهان

مطالعات جدید پژوهشگران نشان داد که بیش از نیمی از دریاچه‌ها و مخازن بزرگ جهان از اوایل دهه ۱۹۹۰، عمدتا به‌دلیل تغییرات آب‌وهوایی، تشدید مصارف کشاورزی، نیروگاه‌های آبی و مصارف انسانی، کوچک شده‌اند. به‌گزارش رویترز، دریاچه‌ها طیف گسترده‌ای از اکوسیستم‌ها را حفظ می‌کنند و آب حیاتی را برای کشاورزی، انرژی آبی و مصرف مستقیم انسان فراهم می‌کنند. دریاچه‌ها که بیشتر به‌عنوان «نگهبان تغییرات آب‌وهوایی» شناخته می‌شوند، فرآیندهای آب‌وهوایی متعددی در مقیاس حوضه از جمله بارش، رواناب، تبخیر و تعرق را ادغام می‌کنند. بنابراین، مقدار آب ذخیره‌شده در دریاچه‌ها منعکس‌کننده نوسانات آب‌وهوایی کوتاه‌مدت و بلندمدت است. با این حال، نسبت دادن تغییرات در ذخیره آب دریاچه به اقلیم پیچیده است، زیرا فعالیت‌های مستقیم انسانی مانند مدیریت مخازن، برداشت آب و تغییر کاربری اراضی نیز بر ذخیره آب دریاچه تاثیر می‌گذارد. تیمی از پژوهشگران بین‌المللی در مجله ساینس گزارش دادند که برخی از مهم‌ترین منابع آب شیرین جهان ـ از دریای خزر بین اروپا و آسیا تا دریاچه تیتیکاکا در امریکای‌جنوبی ـ حدود ۲۲ گیگا تن در سال برای نزدیک به ۳ دهه آب از دست می‌دهند. فانگ فانگ یائو، هیدرولوژیست در دانشگاه ویرجینیا که این مطالعه را رهبری کرده، گفت: ۵۶ درصد کاهش دریاچه‌های طبیعی ناشی از گرم شدن آب‌وهوا و مصارف انسان است و گرم شدن «سهم بزرگ‌تری از آن» را دارا است. دانشمندان آب‌وهوا به‌طورکلی فکر می‌کنند که مناطق خشک جهان تحت تغییرات آب‌وهوایی خشک‌تر و مناطق مرطوب، مرطوب‌تر می‌شوند، اما این مطالعه نشان داد که از دست دادن آب قابل‌توجهی حتی در مناطق مرطوب نیز وجود دارد. یائو گفت: «این نکته را نباید نادیده گرفت».

آیا جهان برای پناهندگان اقلیمی آماده است؟

آوارگی مرز نمی‌شناسد

امروزه بیش از ۳ درصد از جمعیت جهان را مهاجران بین‌المللی تشکیل می‌دهند. براساس گزارش‌های اخیر صندوق جمعیت سازمان ملل، حدود ۶۰ درصد از جمعیت جهان کمتر از ۴۰ سال سن دارند که نیمی از این افراد زیر ۲۰ سال هستند. بیشتر این افراد را مهاجرانی تشکیل می‌دهند که تحت‌تاثیر پیامدهای تغییرات اقلیمی مجبور به ترک دیار و خانه خود شده‌اند؛ بنابراین چالش آینده نزدیک بشر، حل معضلات زیست‌محیطی و اجتماعی برخاسته از پناهندگان اقلیمی است. هیات بین‌دولتی تغییرات آب‌وهوایی (IPCC) پیش‌بینی می‌کند که بیش از یک میلیارد نفر در سراسر جهان تا سال ۲۰۵۰ در معرض مخاطرات آب‌وهوایی در سواحل قرار خواهند گرفت و به‌طور بالقوه ده‌ها تا صدها میلیون نفر در دهه‌های آینده مجبور به ترک محل زندگی خود می‌شوند. بنا بر اعتقاد بسیاری از دانشمندان، باوجود پدیده پناهندگان اقلیمی، مرزهای سیاسی کشورها نباید به‌عنوان یک مولفه تغییرناپذیر برای انسان‌ها و نسل‌های آتی شناخته شوند؛ چرا که تغییر قوانین مرزهای سیاسی، به‌ویژه در برابر جریان نیروی کار، بشر را در برابر تغییرات آب‌وهوایی منعطف‌تر می‌کند. باتوجه به اینکه انتظار می‌رود تا پایان قرن حاضر بیش از ۳ میلیارد نفر به‌دلیل اثرات گرمایش جهانی محل زندگی خود را تغییر دهند، آیا باز هم باید نگاه گذشته را به مرزبندی‌های جغرافیایی با تکیه بر الزامات و تعاریف سیاسی بین کشورها داشت؟ این سوال چند سالی می‌شود که ذهن برخی اقلیم‌شناسان و جامعه‌شناسان را به خود مشغول کرده است. صمت به مناسبت روز جهانی پناهجویان به چالش‌های جوامع بشری در حوزه حل معضلات مربوط به پناهندگان اقلیمی پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

در سال ۲۰۲۰، ۳۰.۷ میلیون نفر به‌دلیل بلایای طبیعی مهاجرت کردند و به مناطق دیگر پناهنده شدند. این رقم ۳برابر تعداد افرادی است که تحت‌تاثیر درگیری‌های مسلحانه و خشونت جنگ مهاجرت کرده‌اند

تراکم پناهندگان اقلیمی در جهان

بنا بر اعلام IDMC که به‌عنوان منبع اصلی اطلاعات و تجزیه و تحلیل جابه‌جایی داخلی در سراسر جهان شناخته می‌شود، بیشترین تعداد مهاجرت به‌دلیل بلایای طبیعی ناشی از تغییرات اقلیمی در سال ۲۰۲۲ مربوط به ۵ کشور می‌شود.

این کشورها عبارتند از: پاکستان با ۸.۲ میلیون، فیلیپین با ۵.۵ میلیون، چین با ۳.۶ میلیون، هند با ۲.۵ میلیون و نیجریه با ۲.۴ میلیون مهاجر که در صدر آمار پناهندگان اقلیمی قرار دارند.

همچنین، ۳۲.۶ میلیون مهاجرت در سال ۲۰۲۲ ناشی از خطرات مرتبط با آب‌وهوا مانند توفان، سیل و خشکسالی بوده است.

سیل‌ها برای نخستین‌بار در همین سال از توفان پیشی گرفتند و سیل‌های موسمی در پاکستان باعث ۲۵ درصد جابه‌جایی‌های داخلی ناشی از بلایای جهانی در آن سال شد.

سومالی بدترین خشکسالی خود را در ۴۰ سال گذشته تجربه و ۱.۱ میلیون جابه‌جایی را ثبت کرد.

در تونگا، ۲ درصد از جمعیت به‌دنبال یک توفان آتشفشانی بسیار نادر، مجبور به نقل مکان شدند. بانک جهانی پیش‌بینی می‌کند که تغییرات آب‌وهوایی می‌تواند منجر به مهاجرت ۲۱۶ میلیون نفر در ۶ منطقه جهان از جمله جنوب صحرای‌افریقا، آسیای‌جنوبی، امریکای‌لاتین، آسیای‌شرقی و اقیانوس آرام، شمال افریقا، اروپای‌شرقی و آسیای‌مرکزی شود.

سومالی بدترین خشکسالی خود را در ۴۰ سال گذشته تجربه و ۱.۱ میلیون جابه‌جایی را ثبت کرد

تغییرات اقلیمی بی‌رحم‌تر از جنگ

به‌طورکلی پناهنده به فردی گفته می‌شود که به‌دلیل جنگ یا آزار و اذیت سیاسی مجبور هستند تا کشور و محل زندگی خود را ترک کنند؛ براساس گزارش مرکز نظارت بر جابه‌جایی داخلی که یک سازمان تحقیقاتی مستقر در ژنو است، در سال ۲۰۲۰، ۳۰.۷ میلیون نفر به‌سبب بلایای طبیعی مهاجرت کردند و به مناطق دیگر پناهنده شدند. این رقم ۳برابر تعداد افرادی است که تحت‌تاثیر درگیری‌های مسلحانه و خشونت جنگ قرار گرفته‌اند؛ بنابراین، شمار پناهندگان آب‌وهوایی که خانه‌های خود را به‌دلیل بلایای طبیعی ناشی از تغییرات آب‌وهوایی از دست داده‌اند، بسیار بیشتر است. در نتیجه، بلایای اقلیمی بسیار بیشتر از درگیری‌های سیاسی است و جنگ منجر به آواره شدن مردم در سراسر جهان شده است. از سوی دیگر، با افزایش گرمایش جهانی که در نتیجه آن، تغییرات آب‌وهوایی، افزایش سطح آب دریاها و مخاطرات اقلیمی در مناطق مختلف کره زمین به‌وجود آمد، زندگی انسان‌ها به‌ویژه در بخش‌های بزرگی از جهان به‌طورفزاینده‌ای سخت و سخت‌تر شد.

شبکه BBC جهانی نیز در گزارشی بااشاره به تراکم جمعیتی تغییر محل زندگی افراد، به نتایج قابل‌توجهی دست یافت. براساس این گزارش، متراکم‌ترین مناطق سیاره زمین به‌لحاظ جمعیت در حوالی مدارهای ۲۵-۲۶ درجه است؛ جایی که شرایط برای کشاورزی مناسب است و درصد زیادی از زمین‌های حاصلخیز جهان در این منطقه قرار دارد. تخمین زده شده است که ۲۷۹ میلیون نفر در این نوار نازک کره زمین زندگی می‌کنند؛ افرادی که در کشورهای هند، پاکستان، بنگلادش، چین، ایالات‌متحده و مکزیک روزگار می‌گذرانند. خبر بد آنکه، شرایط اقلیمی در این منطقه در حال تغییر است و محل زیست انسان‌ها روزانه با سرعت ۱.۱۵ متر به‌سمت قطب جابه‌جا می‌شود.

مرزبندی‌های سیاسی چقدر مهم هستند؟

حد آسایش انسان در محدوده دمایی ۱۱ تا ۱۵ درجه سانتیگراد است و با افزایش روزافزون دما، سال به سال شاهد مهاجرت افراد از خط استوا به‌سمت قطب هستیم. در این میان، گایا وینس، نویسنده و روزنامه‌نگار محیط‌زیست، یک پرسش مهم را مطرح می‌کند؛ وی می‌پرسد، باتوجه به اینکه انتظار می‌رود تا پایان قرن بیش از ۳ میلیارد نفر به‌دلیل اثرات گرمایش جهانی آواره شوند، آیا مرزبندی‌های جغرافیایی براساس الزامات سیاسی مانعی جدی برای سکونت پناهندگان نخواهد بود؟ وی معتقد است، آنچه امروز بیش از هر چیز موجب نگرانی بشر شده است، مرزهای سیاسی برخاسته از ملی‌گرایی نیست؛ بلکه محدودیت‌هایی محیط‌زیستی است؛ نظیر تعدد روزهای گرم طاقت‌فرسا، خشکسالی، سیل، آتش‌سوزی، توفان و فرسایش سواحل که کشاورزی را غیرممکن کرده و موجب آوارگی شمار زیادی از مردم جهان شده است.

بی‌شک این رخدادها تعیین‌کننده اصلی مرزهای سرزمینی خواهند بود؛ چرا که طبیعت تعیین می‌کند که انسان‌ها در کدام بخش‌ها دارای آسایش نسبی هستند، نه خطوط روی نقشه سیاسی جهان. در حال حاضر تعداد بی‌سابقه‌ای از شهروندان هر کشور مجبور به ترک خانه‌های خود می‌شوند. در سال ۲۰۲۱، ۸۹.۳ میلیون نفر مهاجرت کردند؛ این رقم ۲ برابر تعداد افرادی بود که در یک دهه گذشته به اجبار محل زندگی خود را ترک کردند و در سال ۲۰۲۲ این تعداد به ۱۰۰ میلیون نفر رسید. پیش‌بینی می‌شود این رقم در سال ۲۰۵۰ به ۲۰۰ میلیون نفر برسد.

آوارگان را تنها نگذاریم

فیلیپو گراندی، کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان، در کنفرانس تغییرات آب‌وهوایی در شرم‌الشیخ مصر، از رهبران جهان درخواست کرد تا برای مقابله با پیامدهای انسانی گرمایش جهانی، اقدامی جسورانه انجام دهند.

براساس گزارش شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد، UNHRC، این تغییر باید همراه با تحول گسترده باشد. گراندی می‌گوید: «جامعه جهانی نباید میلیون‌ها آواره و حتی مردم میزبان آنها را تنها بگذارد تا با پیامدهای تغییر آب‌وهوا دست‌وپنجه نرم کنند.»

جان آدمی یا مرزهای سیاسی

براساس برآوردهای دانشمندان، اگر اقدامی در راستای سازگاری با پدیده تغییرات اقلیمی نشود، صدها میلیون نفر تا سال ۲۰۵۰ باید خانه‌های خود را ترک کنند و به مکان‌های دیگری که شرایط اقلیمی مناسب‌تری دارند، مهاجرت کنند.

پژوهشی پیش‌بینی کرده است که از سال ۲۰۲۰ تا سال ۲۰۷۰، بسته به سناریوهای افزایش جمعیت و گرمایش جهانی، ۳ میلیارد نفر در کره زمین دیگر آن شرایط زیست‌محیطی را که در ۶هزار سال پیش در برخی مناطق جهان حاکم بوده است، نخواهند دید. تهدیدات ناشی از تغییرات اقلیمی جان انسان‌های بیشتری را به نسبت خشونت‌های برخاسته از جنگ می‌گیرد؛ با این تفاسیر آیا باز هم موضوع امنیت ملی و حفاظت از مرزهای سیاسی اهمیت سابق را دارد؟

جهان در یک ناترازی بحرانی

علاوه بر این، جمعیت جهان همچنان در حال رشد است، به‌ویژه در برخی از مناطقی که بدترین آسیب را از تغییرات آب‌وهوایی و فقر می‌بینند. جمعیت افریقا تا سال ۲۱۰۰ تقریبا ۳برابر می‌شود. این بدان‌معناست که تعداد بیشتری از مردم در مناطقی زندگی می‌کنند که احتمالا تحت‌تاثیر گرمای شدید، خشکسالی و توفان‌های فاجعه‌بار به غذا، آب، انرژی، مسکن و منابع نیاز خواهند داشت، این در حالی است که تامین این ضروریات روزبه‌روز دشوارتر خواهد شد.

در همین حال، بیشتر کشورهای عرض‌های شمالی کره زمین با یک بحران جمعیتی مواجهند؛ بنابراین، مهاجرت دسته‌جمعی مدیریت‌شده می‌تواند به بسیاری از بزرگ‌ترین مشکلات جهان کمک کند، تعداد افرادی را که در فقر و ویرانی آب‌وهوا زندگی می‌کنند، کاهش دهد و به اقتصادهای شمالی کمک کند تا نیروی کار خود را ایجاد کنند.

علمی به نام مدیریت مهاجرت

براساس نتایج به دست آمده، مهاجران حدود ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی را در اختیار دارند ، یعنی به ارزش ۶.۷ تریلیون دلار بیشتر از تولید ناخالص داخلی در کشورهای مبدأ خود. برخی اقتصاددانان، مانند مایکل کلمنس در مرکز توسعه جهانی در ایالات‌متحده، محاسبه می‌کنند که امکان حرکت آزاد می‌تواند تولید ناخالص داخلی جهانی را ۲برابر کند.

سخن پایانی

بانظر به ضرورت توجه به معضل پناهندگی اقلیمی بسیاری از کارشناسان و صاحب‌نظران علوم‌محیطی معتقدند که کشورها باید از ایده کنترل مهاجرت به مدیریت مهاجرت برسند. دست‌کم باید مکانیزم‌های جدیدی برای مهاجرت قانونی و تحرک اقتصادی نیروی کار و محافظت بسیار بهتر از پناهندگان اقلیمی ایجاد شود. به هر کس می‌توان یک فرم رسمی از شهروندی سازمان ملل متحد علاوه بر شهروندی تولد خود پیشنهاد داد. برای برخی از افراد، مانند کسانی که در اردوگاه‌های پناهندگان متولد شده‌اند، فاقد مدارک هستند یا شهروندان کشورهای جزیره‌ای کوچکی که در اواخر این قرن به زیر آب می‌روند یا تبدیل به مکانی غیرقابل‌زیست می‌شوند، شهروندی سازمان ملل ممکن است تنها دسترسی آنها به شناسایی و کمک بین‌المللی باشد. دیوید هلد، نظریه‌پرداز سیاسی، استدلال می‌کند که ما از طریق جهانی‌سازی روزافزون از مرزهای ملی خود فراتر رفته‌ایم و اکنون در «جمعیت‌های سرنوشت‌ساز همپوشانی» زندگی می‌کنیم که از آنجا باید یک دموکراسی جهان‌وطنی را در سطح جهانی شکل دهیم. امروز، ما در حال تجربه یک بحران سیاره‌ای هستیم و من معتقدم زمان آن رسیده است که خود را به‌عنوان اعضای یک گونه پراکنده در سطح جهانی ببینیم که باید برای بقا همکاری کنند. بی‌شک دولت‌های قدرتمند نیز باید پشتوانه حکومت جهانی داشته باشند. در واقع، تنها دولت‌های قدرتمند قادر به راه‌اندازی سیستم‌های حکمرانی هستند که به گونه‌های ما کمک می‌کنند تا از تغییرات آب‌وهوایی جان سالم به در ببرند.

یادداشت

کم‌آبی کابوس پناهندگان اقلیمی

مرتضی اسمعیل‌نژاد ـ اقلیم‌شناس و عضو هیات علمی دانشگاه بیرجند

پدیده مهاجران اقلیمی یک پدیده نوظهور است که تا پیش از این عناوینی چون مهاجران زیست‌محیطی رواج داشته است؛ چرا که افراد براساس مخاطراتی چون زلزله از دیار خود مهاجرت می‌کردند؛ اما در ۲۰ سال اخیر، پیامدهای تغییرات اقلیمی مانند خشکسالی، سیلاب‌های مخرب و ...، باعث شده است که مردم جابه‌جا شوند. در واقع، امروزه نخستین پاسخ انسان در مقابل تغییرات اقلیمی و پیامدهای آن، جابه‌جایی است. در اثر فرار مردم از این مخاطرات، پدیده‌ای به نام پناهندگان اقلیمی به وجود می‌آید.

پناهندگان اقلیمی به افرادی می‌گویند که تحت‌تاثیر تغییرات شرایط اقلیمی محل زندگی خود را تغییر می‌دهند. گفتنی است، در شرق کشورمان ۲ کانون اصلی وجود دارد که مهاجران اقلیمی از آنجا شکل می‌گیرند؛ یکی جنوب خراسان‌جنوبی و دیگری دشت سیستان است که این منطقه طی خشکسالی‌های گذشته منابع آبش به‌شدت دچار بحران شده و هم تحت‌تاثیر خشک شدن دریاچه هامون شرایط زیستی نامطلوبی را پیدا کرده است و مردم به‌ناچار مجبور شده‌اند، منطقه خود را ترک کنند.

بیرجند به‌عنوان یکی از شهرهایی که مقصد مهم پناهندگان اقلیمی جنوب خراسان‌جنوبی محسوب می‌شود، در پژوهشی ثابت شده که در ۱۲ سال گذشته، ۸ درصد بافت جمعیت این شهر تغییر کرده است. در حقیقت، جمعیت زیادی از مناطق روستایی در شهرک‌ها سکونت گزیدند.

طبق ساختار شغلی که مناطق شهری و روستایی دارند، مردم وابسته به کشاورزی هستند و کشاورزی هم به آب وابسته است. در نتیجه، خشکسالی‌های پیاپی دلیل اصلی آنها برای کوچ بوده است. باتوجه به اینکه در پژوهش گفته‌شده، روندهای بارشی بررسی شد، پژوهشگران دریافتند که روستاها در نتیجه کاهش بارندگی و سطح آب‌های زیرزمینی تخلیه شدند. در واقع، این بار تغییر اقلیم در یک مقیاس خرد باعث شده است که افراد به ترک محل زندگی خود بپردازند.

به‌اعتقاد من، باتوجه به اینکه حیات مناطق خشک به منابع آب وابسته است و در بلندمدت تحت‌تاثیر الگوهای بارشی هستند، آسیب بیشتری می‌پذیرند. گفتنی است، مدل‌های تغییر اقلیمی در نیمه جنوبی ایران نشان‌دهنده این امر است که این منطقه رنج بیشتری از تغییر اقلیم می‌برد. اقلیم‌های خشک و نیمه‌خشک باتوجه به وابستگی به کشاورزی که دارند، آسیب‌پذیرتر هستند.

راهکار اصلی، سازگاری با این شرایط است. پناهنده شدن یا مهاجرت پاسخ مطمئنی نیست، چرا که پدیده مهاجرت اقلیمی خود منجر به بروز دیگر معضلات به‌ویژه در شهرها می‌شود. در واقع، مشکل از روستا به شهر می‌رود. باتوجه به حمایت‌های دولت و منابع مالی، باید اقتصاد محلی شکوفا شود که این امر می‌تواند با تمرکز بر گردشگری باشد یا دامداری عملی شود.

تا سال ۲۰۵۰ نزدیک به ۸۶ درصد جمعیت جهان شهرنشین خواهند شد. این جمعیت در کشورهای جهان سوم ۶۵ درصد خواهد بود. کاهش جمعیت روستایی، کاهش تولید داخلی را هم به‌همراه دارد. در ایران استان‌های جنوبی مانند فارس، سیستان و بلوچستان، خوزستان و ... درگیری شدیدی با معضل تغییر اقلیم و مهاجران اقلیمی دارند، چرا که ظرفیت منابع آب این مناطق به‌شدت درگیر شده‌اند.

در مقیاس جهانی کشورهای در حال توسعه توان سازگاری با این شرایط را نخواهند داشت. در واقع، کشورهایی که جمعیت روستایی بالایی دارند، با این پدیده بیشتر درگیر خواهند بود. در خاورمیانه کشورهایی چون ایران، افغانستان، پاکستان و دیگر کشورها از این شرایط تاثیر می‌پذیرند. یکی دیگر از راه‌حل‌ها؛ آموزش موضوعات تغییر اقلیم به عموم مردم است، چرا که زندگی به این تغییرات وابسته است و مردم باید خود را با این شرایط سازگار کنند و هیچ‌گاه نباید از دیدگاه سیاسی به آن نگریست.

براساس گزارش رصدخانه مهاجرت ایران

مهاجرت ایرانی‌ها در ۳ دهه ۲ برابر شد

رصدخانه مهاجرت ایران در سال ۱۴۰۰، از ۲ برابر شدن میزان مهاجرت ایرانی‌ها در طول ۳۰ سال گذشته خبر داده بود. پس از کرونا، ایران در حال تجربه یک همه‌گیری دیگر است، چنانچه پدیده مهاجرت به روبه رشدترین پدیده اجتماعی ایران در ۲ سال گذشته بدل شده است. البته مهاجرت ایرانی‌ها تنها محدود به مهاجرت فیزیکی نیست. با رونق دورکاری و اعطای تابعیت مجازی در دوران کرونا و پس از آن، موج مهاجرت‌های مجازی ایرانیان شدت گرفته است؛ نیروهای کار مستعد و خلاقی که به‌جای کسب‌وکارهای داخلی برای کشورهای خارجی کار می‌کنند اما همچنان در کشور زندگی می‌کنند.

از سوی دیگر، بر اساس گزارش ریسک جهانی، ایران جزو کشورهای با آسیب‌پذیری بالا در جهان است و از میان ۴۰ نوع بلایای طبیعی در نقاط مختلف جهان، ۳۱ نوع در ایران شناسایی شده است. ایران در شاخص خطرات اقلیمی در سال ۲۰۱۹ در میان کشورهای جهان، رتبه ۱۸ را از آن خود کرده است و در شاخص تاب‌آوری اقلیمی در سال ۲۰۲۲ در رتبه ۷۰ از ۱۸۰ کشور ایستاده است. همچنین براساس پیش‌بینی‌ها، ایران در دهه‌های پیش‌رو شاهد شدیدترین تغییرات اقلیمی خواهد بود که به باور کارشناسان ممکن است سبب تشدید موج مهاجرتی شود. این موضوع در بررسی‌های مرکز آمار ایران نیز به چشم می‌خورد و نشان می‌دهد الگوی جابه‌جایی جمعیت در دهه اخیر در کشور، تا حدود زیادی منطبق با نقشه خشکسالی کشور است.

رصدخانه مهاجرت ایران، اولین نهاد پژوهشی کشور در زمینه تحلیل داده‌های مهاجرتی است؛ نهادی که با هدف ارائه داده و تحلیل‌های به‌روز و قابل‌اعتماد در زمینه انواع مهاجرت در سال ۱۳۹۷، ذیل پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه شریف با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تاسیس شد

ایرانی‌ها چقدر پناهنده می‌شوند؟

رصدخانه مهاجرت ایران، اولین نهاد پژوهشی کشور در زمینه تحلیل داده‌های مهاجرتی است. نهادی که با هدف ارائه داده و تحلیل‌های به‌روز و قابل‌اعتماد در زمینه انواع مهاجرت در سال ۱۳۹۷، ذیل پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه شریف و با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تاسیس شد. کارگروه‌های جابه‌جایی تحصیلی و دانشجویی، مهاجرت‌های اجباری و پناهجویی، مهاجرت‌های اقتصادی از گروه‌های پژوهشی رصدخانه مهاجرت هستند که با مدیریت بهرام صلواتی، پژوهشگر ارشد حوزه مهاجرت فعالیت می‌کند. براساس گزارش این رصدخانه، رتبه پناهجوفرستی ایران در سال ۲۰۲۱ میلادی ۲۰ از ۲۰۰ کشور و به استناد همین منبع، رتبه پناهنده‌فرستی ایران در سال ۲۰۲۰ میلادی نیز ۲۰ از ۲۰۰ کشور بوده است.

طبق گزارش سالنامه مهاجرت ایران در سال ۲۰۲۱ میلادی، ۱۴۲ هزار و ۹۸۹ ایرانی در وضعیت پناهندگی قرار داشته‌اند که این میزان نسبت به سال ۲۰۱۵ میلادی، حدود ۶۸ درصد افزایش داشته است. البته این وضعیت، مختص ایران نیست و طی یک دهه گذشته، تعداد افراد در وضعیت پناهجویی در سطح جهان، حدود ۶ برابر افزایش داشته است.

طبق این آمارها در سال ۲۰۲۱ میلادی، ایران با ۶۹ هزار پناهجو در جهان، ۴۹ درصدی از کل پناهجویان جهان را به خود اختصاص داده است.

در این سال، روند ثبت درخواست پناهجویان ایرانی در مقایسه با سال ۲۰۲۰ میلادی نیز ۳۵ درصد افزایش یافته و بیشترین درخواست پناهندگی اتباع ایرانی در کشورهای بریتانیا، آلمان، کانادا، ترکیه و استرالیا به ثبت رسیده است. آمارهای یورواستات (Eurostat) نیز نشان می‌دهد، در سال ۲۰۲۱ میلادی، حدود ۶ هزار ایرانی برای نخستین بار در کشورهای اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی ثبت کرده‌اند که کمترین میزان از سال ۲۰۱۴ میلادی بوده است.

عوامل اصلی میل به مهاجرت ایرانی‌ها

ایران در حالی در آستانه یک موج مهاجرتی بزرگ است که سایر کشورهای جهان به سبب رشد فناوری، کمبود نیروی کار و نیاز به جذب سرمایه‌های انسانی مستعد، نوآور و خلاق در حال رقابت شدید بر سر جذب سرمایه‌های انسانی نوآور هستند.

نتایج نظرسنجی رصدخانه مهاجرت ایران در بهار و تابستان ۱۴۰۱، از ۸ هزار و ۶۶۵ نفر از اقشار مختلف اجتماعی نشان می‌دهد مواردی از جمله بی‌ثباتی اقتصادی، مشکلات ناشی از تحریم، نوسان نرخ ارز، تورم و شرایط اقتصادی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر تمایل به مهاجرت در میان همه اقشار مورد مطالعه این نظرسنجی بوده است. براساس پیمایش این رصدخانه در سال ۱۴۰۱ بیش از ۶۰ درصد همه گروه‌های حاضر در نظرسنجی این موسسه، غیر از گروه پزشکان و پرستاران، تمایل زیاد به مهاجرت داشته‌اند. این میل در میان کارکنان، مدیران میانی و همچنین کارآفرینان و مدیران ارشد از سایر گروه‌ها بالاتر بوده و در حدود ۷۰ درصد است. این تمایل در میان دانشجویان در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال گذشته، با یک درصد رشد به ۶۷ درصد رسیده است.

▣ خروج سالانه ۸۶ هزار نفر از کشور

طبق نتایج پژوهش این مرکز، سیر مهاجرت ایرانی‌ها در چند سال گذشته در همه مقاصد اصلی مهاجران ایرانی، صعودی بوده و نسبت جمعیت مهاجران ایرانی به کل جمعیت ایران نیز حدود ۲.۲ درصد برآورد شده است. اما تعداد دقیق مهاجران ایرانی چقدر است؟ طبق این نتایج نظرسنجی رصدخانه مهاجرت ایران، تخمین‌های زیادی از تعداد مهاجران ایرانی وجود دارد:

۱. براساس آخرین گزارش بخش اجتماعی اقتصادی سازمان ملل در سال ۲۰۲۰ میلادی، جمعیت ایرانیان مهاجر حدود یک میلیون و ۳۲۵ هزار نفر برآورد شده است.

۲. طبق بررسی‌های گردآورندگان سالنامه مهاجرت ایران از تجمیع منابع آماری داخلی و بین‌المللی نیز تا پایان سال ۲۰۲۱ میلادی، تعداد مهاجران ایرانی حدود ۲ میلیون و ۶۲ هزار نفر بوده است.

۳. آخرین آمار اعلامی دبیرخانه شورای‌عالی ایرانیان که در سال ۲۰۲۰ میلادی ارائه شده نیز جمعیت ایرانیان مهاجر را در حدود ۴ میلیون نفر تخمین زده است. البته به‌گفته سالنامه مهاجرت ایران این آمار چندان قابل راستی‌آزمایی نیست.

خروج سرمایه همپای خروج نیروی انسانی

مهاجرت ایرانی‌ها، تنها محدود به خروج نیروهای انسانی نیست؛ بلکه بسیاری از فرصت‌های سرمایه‌گذاری و اشتغالزایی نیز به این ترتیب از کشور خارج می‌شود. طبق بررسی‌های رصدخانه مهاجرت ایران، ایرانیان از سال ۲۰۱۹ میلادی تا نیمه اول ۲۰۲۲ میلادی، تنها از دو کشور کانادا و بریتانیا، بیش از ۲ هزار ویزای استارتاپ، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری یا خود اشتغالی دریافت کرده‌اند. نکته قابل توجه دیگر، میزان ارزش‌آفرینی مهاجران در کشورهای مقصد است. طبق گزارش بنیاد ملی سیاست امریکا که در جولای ۲۰۲۲ منتشر شد (بر اساس تحقیقات اکتبر ۲۰۱۸ تا می ۲۰۲۲ میلادی) ایرانیان دهمین ملیت از نظر تعداد یونیکورن‌های تاسیس شده در امریکا هستند. منظور از یونیکورن، استارت‌آپ‌هایی با ارزش بیش از یک میلیارد دلار هستند. از مجموع ۵۸۲ استارت‌آپ یونیکورن امریکایی، ۳۱۹ مورد آن توسط مهاجران سراسر جهان راه‌اندازی شده که ارزشی معادل ۱.۲ تریلیون دلار دارند. این رقم بیش از ارزش تمام شرکت‌های بورسی بسیاری از کشورها، از جمله آرژانتین، کلمبیا، پرو، پرتغال، ایرلند، روسیه و مکزیک است.

در کانادا نیز در سال ۲۰۲۱ میلادی، بیشترین ویزای اقامت دائم صادرشده برای ایرانیان، مربوط به برنامه نیروی کار است. همچنین در این سال، بیشترین ویزای صادرشده در بخش کسب‌وکار مربوط به سرمایه‌گذاری است.

۱۰ مقصد اول مهاجران ایرانی

به استناد آخرین گزارش دپارتمان اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۰ میلادی و آخرین گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۷ میلادی، کشورهای امریکا، کانادا، آلمان، ترکیه، انگلستان، سوئد، استرالیا، اسرائیل، هلند و فرانسه به‌ترتیب ۱۰ مقصد اول مهاجران ایرانی بوده‌اند. این در حالی است که حالا به‌گزارش سالنامه مهاجرت ایران و بر اساس تجمیع داده‌های بین‌المللی و منابع آماری کشورهای مقصد از سال ۲۰۱۸ تا سال ۲۰۲۱ میلادی، امارات، امریکا، کانادا، آلمان، ترکیه، بریتانیا، سوئد، استرالیا، آلمان، ترکیه، اسرائیل و کویت ۱۰ کشور اول میزبان بیشترین جمعیت مهاجران ایرانی هستند. در همین حال، آمار شورای‌عالی ایرانیان در سال ۱۳۹۹ نیز نشان داده امریکا، کانادا، انگلیس، امارات، آلمان، ترکیه، استرالیا، سوئد، عراق و فرانسه به‌ترتیب ۱۰ مقصد اول مهاجران ایرانی است. طبق آمار OECD، در میان کشورهای عضو اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۱ میلادی، کشورهای آلمان، سوئد، هلند و فرانسه، میزبان بیشترین تعداد مهاجران ایرانی بوده‌اند و آلمان نخستین مقصد ایرانی‌ها برای مهاجرت به اروپا محسوب می‌شود.

در عین حال، بررسی‌های رصدخانه مهاجرت ایران در زمینه مهاجرت‌های اجباری، پناهجویی و پناهندگی نیز نشان داده همچون سال ۲۰۲۰ میلادی، کشورهای ترکیه، آلمان، بریتانیا و ایرلند شمالی، عراق و امریکا ۵ مقصد اصلی اتباع ایرانی در وضعیت پناهجویی در سال ۲۰۲۱ میلادی بوده‌اند. در شاخص پناهندگی نیز در سال ۲۰۲۱ میلادی، آلمان، بریتانیا و ایرلند شمالی، استرالیا، سوئد و اتریش، ۵ کشور اول میزبان اتباع ایرانی در وضعیت پناهندگی بودند. براساس این گزارش، کانادا، آلمان، امریکا، ترکیه، ایتالیا، مجارستان، روسیه، بریتانیا، استرالیا و فرانسه بر اساس داده‌های ملی این کشورها در بازه سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۱ میلادی، ۱۰ مقصد اول دانشجویان ایرانی بوده‌اند. البته طبق گزارش یونسکو در سال ۲۰۲۰ میلادی ترتیب این کشورها متفاوت است و به‌ترتیب امریکا، آلمان، ترکیه، کانادا، ایتالیا، مجارستان، استرالیا، روسیه، فرانسه و بریتانیا ۱۰ مقصد اول دانشجویان ایرانی در سال ۲۰۲۰ میلادی بوده‌اند.

نکته جالب توجه در هر دو لیست قرار گرفتن نام ترکیه در بین ۵ مقصد اول دانشجویان ایرانی است. محدودیت‌های ویزایی در کنار هزینه پایین‌تر تحصیل و همچنین پذیرش ساده‌تر، سبب افزایش جمعیت دانشجویان ایرانی در کشور ترکیه شده است؛ تا جایی که جمعیت دانشجویان ایرانی در ترکیه از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ میلادی، ۸ برابر شده و در سال ۲۰۲۰ میلادی ایران جایگاه ۵ کشورهای دانشجو فرست به ترکیه را به خود اختصاص داده است. نکته قابل توجه در این گزارش، حضور ترکیه در بین مقاصد اصلی مهاجران ایرانی است؛ به‌طوری که جمعیت ایرانیان در این کشور در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال ۲۰۱۴ میلادی، بیش از ۵ برابر رشد کرده و بنا بر اعلام مرکز آمار ترکیه، جمعیت ایرانیان در ترکیه در سال ۲۰۲۱ میلادی، ۱۵۵ هزار نفر بوده است.

آخرین گزارش دپارتمان امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد (UNDESA) در سال ۲۰۲۱ میلادی نیز نشان می‌دهد، ایران همچون سال ۲۰۲۰ در بین ۲۳۲ کشور، رتبه ۵۴ را در مهاجرفرستی دارد. این در حالی است که کشور همسایه یعنی ترکیه، با وجود اینکه یکی از مقاصد اصلی مهاجرت ایرانی‌ها در چند سال اخیر بوده، خود رتبه ۲۱ مهاجرفرستی دارد. نکته جالب دیگری که در سالنامه ۱۴۰۱ به چشم می‌خورد شاخص فرار مغزها است. بر این اساس ایران، در سال ۲۰۲۲ میلادی از بین ۱۷۷ کشور در جایگاه ۱۰۶ فرار مغزها قرار دارد.

▣ سرمایه‌گذاری ۳.۵ میلیارد دلاری ایرانیان در ترکیه

پس از تحولات اقتصادی در چند سال گذشته، میزان مهاجرت و سرمایه‌گذاری ایرانیان در کشورهای همسایه افزایش بسیار محسوسی داشته است. در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ شمسی، کشورهای حوزه خلیج‌فارس به‌ویژه امارات مقصد اصلی سرمایه‌گذاری ایرانیان در خارج از کشور بودند اما در سال‌های اخیر ترکیه یکی از مقاصد اصلی سرمایه‌های ایرانی بوده و خرید خانه و ثبت شرکت در ترکیه توسط اتباع ایرانی افزایش محسوسی داشته است. ایرانیان در سال ۲۰۱۵ در رتبه ۸ خرید خانه در ترکیه قرار داشتند اما در سال ۲۰۲۱ به رتبه اول صعود کرده و حالا براساس آخرین آمارها در سال ۲۰۲۲ میلادی پس از اتباع روسی در رتبه دوم خرید خانه در ترکیه قرار دارند.

حال اگر بخواهیم میزان سرمایه‌گذاری ایرانیان در ترکیه از طریق خرید مسکن را تخمین بزنیم، با در نظر گرفتن ۲۰۰ هزار دلار متوسط سرمایه برای خرید خانه در ترکیه، مجموع سرمایه هزینه‌شده برای خرید خانه در ترکیه توسط اتباع ایرانی، رقمی معادل ۳ میلیارد و ۴۴۹ میلیون دلار است. همچنین در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ میلادی، در مجموع هزار و ۶۶۱ شرکت با مشارکت اتباع ایرانی در ترکیه تاسیس شده که بیش از ۲۲ میلیون دلار برای ثبت این شرکت‌ها هزینه شده است. البته ترکیه تنها مقصد سرمایه‌های ایرانیان مهاجر نیست. بر اساس گزارش روزنامه اطلاعات، در یک سال و نیم اخیر تنها بخش صنعت و تجارت ایران تا ۷۰ میلیارد دلار سرمایه را به مقصد کانادا، از کشور خارج کرده است.

هزینه ۴۵ هزار دلاری هر مهاجر برای دولت

از پناهجویی گرفته تا مهاجرت تحصیلی، خروج ایرانی‌ها از کشور بر مدار صعود است؛ اما سوال اصلی اینجا است که با خروج این تعداد سرمایه انسانی متخصص، چه مقدار هزینه از کشور خارج می‌شود؟ یا به‌عبارتی دولت چه‌مقدار برای آموزش این قشر هزینه کرده است؟

طبق بررسی‌های سالنامه مهاجرت ایران ۱۴۰۱، اگر ۲۳ سالگی را به‌عنوان پایان مقطع کارشناسی و میانگین سن مهاجران ایرانی در زمان مهاجرت در نظر بگیریم، می‌توان هزینه‌های دولتی آموزش و سلامت صرف شده برای هر مهاجر را تخمین زد. بر این اساس، طبق آمار یونسکو، از سال ۲۰۱۷ میلادی نزدیک به ۴ درصد درآمد ناخالص داخلی کشور، صرف هزینه آموزش نیروی انسانی می‌شود. براساس این آمار، دولت ایران برای یک فرد متولد سال ۱۳۷۶ که در سال ۲۰۱۹ میلادی در سن میانگین مهاجرت قرار داشته، تا پایان آموزش ابتدایی بیش از ۸ هزار دلار، تا پایان دوره متوسطه بیش از ۲۴ هزار دلار و تا پایان مقطع کارشناسی بیش از ۳۷ هزار دلار هزینه آموزش عمومی کرده است.

آمار بانک جهانی نیز نشان می‌دهد هزینه‌کرد دولت برای سلامت یک فرد در ۲۳ سال منتهی به سال ۲۰۱۹ میلادی، حدود ۸ هزار دلار است. با تجمیع این ارقام، برای هر فرد که در سال ۲۰۲۰ میلادی به سن میانگین مهاجرت، یعنی ۲۳ سالگی می‌رسد و تحصیلات کارشناسی خود را به پایان می‌رساند، بیش از ۴۵ هزار دلار هزینه سلامت و آموزش دولتی اختصاص یافته است. بر این اساس اگر فرض کنیم همه دریافت‌کنندگان ویزاهای تحصیلی در سال ۲۰۱۹ میلادی، حداقل مدرک کارشناسی داشته و با در نظر گرفتن رقم ۴۵ هزار دلار سرانه دولتی برای آموزش و سلامت، نزدیک به یک میلیارد و ۲۱ میلیون دلار فقط برای بخشی از سرمایه انسانی که در سال ۲۰۱۹ میلادی مهاجرت کرده، هزینه شده است. همچنین برای ۱۹ هزار و ۴۰۰ مهاجر کاری که در سال ۲۰۱۹ میلادی مهاجرت کرده‌اند، با فرض تحصیلات کارشناسی و ۲۳ سال سن، این مبلغ حدود ۸۷۳ میلیون دلار خواهد بود.

▣ خاورمیانه مقصد اصلی مهاجران ایرانی

در نهایت اینکه طبق بررسی‌های کارشناسان سالنامه مهاجرت ایران ۱۴۰۱، الگوهای مهاجرت ایرانی‌ها در آینده شاهد تغییرات گسترده‌ای خواهد بود و کشورهای منطقه خاورمیانه، به‌دلیل نزدیکی جغرافیایی و تا حدودی فرهنگی، یکی از قطب‌های اصلی جذب‌کننده مهاجران ایرانی خواهد بود. در این بین عربستان و امارات به‌عنوان قطب‌های جدید علم و فناوری، ۲ گزینه اصلی برای جذب نیروی انسانی کشور خواهد بود. به نظر می‌رسد این کشورها برای تحقق اهداف توسعه شهری، نیازمند جذب متخصصان و مستعدان مختلف از سراسر جهان هستند و با ارائه تسهیلات جذاب سعی در جذب نیروهای مستعد، نوآور و خلاق دارند.

آخرین مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی

سرپرست اداره کل امور مالیاتی استان یزد گفت: ۳۱ خرداد آخرین مهلت استفاده از مزایای تبصره ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم و یا ارائه اظهارنامه مالیاتی عملکرد ۱۴۰۱ برای صاحبان مشاغل است. به گزارش صمت و به نقل از روابط عمومی اداره کل امور مالیاتی استان یزد، رضا نجف زاده سرپرست اداره کل امور مالیاتی استان یزد در نشست خبری با حضور اصحاب رسانه اظهار کرد: کلیه صاحبان مشاغل تا پایان خرداد امسال فرصت دارند با مراجعه به درگاه خدمات الکترونیک امور مالیاتی به نشانی my.tax.gov.ir وضعیت عملکرد سال قبل را به نظام مالیاتی اعلام و در صورت مشمول بودن مالیات خود را پرداخت کنند. نجف زاده با اشاره به شرایط استفاده از تبصره ماده ۱۰۰ گفت: صاحبان مشاغلی که مجموع فروش کالا و خدمات آنها در سال ۱۴۰۱ حداکثر ۱۰۰ برابر معافیت موضوع ماده ۸۴ قانون مالیات‌های مستقیم و معادل ۶۷ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال باشد می‌توانند از مزایای تکمیل تبصره ۱۰۰ ق.م.م استفاده کنند. وی افزود: صاحبان مشاغلی که استفاده از تبصره ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم مالیات خود را آسان‌تر و با صرف زمان کمتری پرداخت می‌کنند و نیازی به نگهداری اسناد و مدارک و تسلیم اظهارنامه مالیاتی ندارند. سرپرست اداره کل امور مالیاتی استان یزد با بیان اینکه مالیات یکی از ابزارهای سیاست پولی و مالی است که دولت می‌تواند با این سیاست به اقتصاد سمت و سو دهد و سازمان امور مالیاتی کشور فعالیت‌های تولیدی و مولد جذابیت پیدا کند، افزود: در کشورهایی که به صورت کامل متکی به درآمدهای مالیاتی هستند، سهم بسیار زیادی از مالیات‌شان مالیات بر عایدی سرمایه و فعالیت‌های غیرمولد است و ما سعی داریم این موضوع را انجام دهیم.

۲۵ درصد واحدهای تولیدی قزوین راکد یا نیمه‌فعال هستند

احیای صنایع غیر فعال، عامل رونق اقتصادی

فهیمه زارع دار
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

براساس آنچه مرکز آمار ایران اعلام کرده، در سال گذشته، ۴۲هزار و ۸۱۷ واحد اقتصادی غیرفعال و ۲۴هزار و ۶۹۰ واحد نیمه‌فعال شناسایی شده‌اند که ۵۵درصد مربوط به بخش صنعت و ۳۶درصد مربوط به بخش کشاورزی بوده‌اند. در واقع، براساس این آمار در مجموع ۳۵هزار و ۳۷۷واحد اقتصادی غیرفعال هستند. البته به گفته مدیر اجرایی نهضت احیای واحدهای اقتصادی، آمارهای غیررسمی با آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران متفاوت است. بنا بر بررسی‌های انجام‌شده و طبق آمارهای غیررسمی، ۶۷هزار و ۵۰۷واحد اقتصادی غیرفعال و نیمه فعال در کشور وجود دارند که ۴۲هزار و ۸۱۷مورد از آنها غیرفعال و بقیه یعنی ۲۴هزار و ۶۹۰واحد نیمه‌فعال هستند.

سال گذشته ۹۷ واحد تولیدی راکد یا نیمه فعال با ظرفیت تولیدی کمتر از ۵۰ درصد مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان قزوین احیا یا تقویت شده‌اند

قزوین، چهارمین استان صنعتی ایران

استان قزوین یکی از استان‌های ایران است که در بخش شمال غربی این کشور واقع شده‌است. این استان با دارا بودن تنها یک درصد از مساحت کشور نزدیک به ۱۰ درصد در اقتصاد و تولیدات ایران نقش دارد. استان قزوین به علت نزدیکی به پایتخت و دارا بودن واحدهای تولیدی و صنعتی نقش قابل‌توجهی در اقتصاد منطقه دارد. این استان همچنین چهارمین استان صنعتی ایران در سال ۱۳۸۸ بوده و رتبه نخست تعداد جمعیت شاغل به کل جمعیتش را در کشور داراست.

سابقه فعالیت نخستین واحدهای صنعتی در قزوین به عصر صفوی بازمی‌گردد؛ در دوره معاصر نیز با ساخته شدن نخستین شهر صنعتی کشور (البرز) در سال ۱۳۴۶، قزوین جایگاه ویژه‌ای در بخش صنعتی کشور پیدا کرد. درحال‌حاضر استان قزوین با دارا بودن شهرک‌های صنعتی یکی از قطب‌های اقتصادی کشور محسوب می‌شود.

از جمله شاخص‌ترین واحدهای صنعتی در سطح قزوین می‌توان به شرکت سیلیس البرز، تولی‌پرس، مهرام، گلوکوزان و سپهر الکتریک، کاچیران، لوازم خانگی پارس، شیشه لیا، آبگینه، آپادانا سرام، سرامیک البرز، کاشی پارس، واحدهای صنعتی هفت‌الماس، فولاد البرز، فولاد قزوین، فولاد تاکستان و شیشه قزوین و البته شرکت پاکشو اشاره کرد.

بر اساس آمارهای منتشر شده، ۲۶درصد واحدهای دارای پروانه، غیرفعال هستند. به عبارت دیگر، از ۱۰۰هزار و ۱۱۴واحد صنعتی این استان، ۲۶هزار و ۶۴۱واحد غیرفعال هستند. براساس آنچه مسئولان وزارت صمت می‌گویند، واحدهای صنعتی خرد و متوسط، ۵۰درصد اشتغال در صنعت را دارند و راکدشدن این واحدها بر اشتغال تاثیرگذار است. دولتی‌ها معتقدند به همین دلیل باید احیای واحدهای تعطیل و نیمه‌تعطیل را مدنظر قرار داد.

گرد رکود بر ۲۵ درصد واحدهای تولیدی

گرچه در استان قزوین آمار دقیقی از تعداد واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نیمه فعال و غیرفعال در دست نیست یا اگر چنین آماری نیز وجود داشته باشد، از دسترس رسانه‌ها به دور است، اما براساس گفته رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، به‌طور میانگین ۲۵ درصد واحدهای تولیدی استان نیمه فعال و غیرفعال هستند. براساس آنچه عزیزاله افضلی گفته است، اگر تعداد واحدهای تولیدی استان را ۴هزار واحد محاسبه کنیم، ۱۰۰۰ واحد تولیدی در سطح استان یا غیرفعال و راکد هستند یا به‌صورت نیمه‌فعال و با حداقل ظرفیت خود فعالیت می‌کنند.

در این میان، یکی از وعده‌های دولت سیزدهم در ابتدای کار خود رونق تولید از طریق راه‌اندازی واحدهای تولیدی نیمه تعطیل و تعطیل بوده است. رئیس‌جمهوری هم در راستای این وعده چندین و چند بار از کارخانه‌های مختلف بازدید کرد تا از نزدیک در جریان فعالیت واحدهای مختلف تولیدی قرار گیرد. بااین وجود همچنان کارخانه‌های بسیاری در کشور وجود دارند که با حداقل ظرفیت خود فعالیت می‌کنند.

اخیرا معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از احیای ۲هزار و ۳۷۰واحد صنعتی تعطیل از ابتدای روی کار آمدن دولت سیزدهم خبر داده است. این در حالی است که احیای واحدهای صنعتی هزینه‌های گزافی برای دولت خواهد داشت. استدلال دولت برای پرداخت این بها این است که احیای واحدهای صنعتی، هزینه کمتری نسبت به تاسیس واحد صنعتی جدید خواهد داشت. این استدلال، غلط نیست و احیای واحدهای راکد نسبت به تاسیس واحد صنعتی جدید، نازل‌تر است، اما نکته‌ای که از چشم سکانداران وزارت صمت و دولت مغفول مانده، این است که در بازار رقابتی، بنگاهی که توان ادامه حیات در شرایط تورمی را ندارد، با تزریق منابع نیز سرپا نخواهد شد. بنابراین تزریق منابع به واحدهای صنعتی، نوعی هدررفت منابع دولت است، آن‌هم در شرایطی که عطش صنایع به سرمایه در گردش زیاد است، زیرساخت‌های انرژی کشور دچار فرسودگی هستند و عواملی نظیر سرکوب قیمت‌ها، کمر فعالان اقتصادی را خم کرده است.

با این همه، به گفته مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی قزوین، در سال گذشته ۹۷ واحد تولیدی راکد یا نیمه فعال با ظرفیت تولیدی کمتر از ۵۰ درصد مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی این استان احیا یا تقویت شده‌اند. رضا صفاری با بیان اینکه، از این تعداد ۴۷ واحد تولیدی راکد به چرخه تولید بازگشتند، افزوده است: با بازگشت واحدهای تولیدی راکد به چرخه تولید و احیای آنها ۶۰۰ فرصت شغلی مستقیم ایجاد شده است.

مشکل کمبود نقدینگی

وی با تاکید بر اینکه، ۵۰ واحد تولیدی با کمتر از ظرفیت ۵۰ درصد نیز سال گذشته با برنامه‌ریزی‌های انجام شده ارتقا یافتند و تولید آنها افزایش یافت، اضافه کرده است: واحدهای احیا شده در سالیان قبل به دلیل مسائل و مشکلاتی نظیر فرسودگی ماشین‌آلات و نداشتن بازار، کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش، نبود مواد اولیه، بدهی به بانک‌ها و اختلافات مدیریتی تعطیل شده بودند. این مسئول تصریح کرده است: واحدهای فعال شده با حمایت و برنامه‌ریزی مدیریت ارشد استان، دستگاه قضایی و دستگاه‌های مختلف اجرایی و شرکت‌های خدمات رسان و حمایت سیستم بانکی و تلاش و پیگیری بخش خصوصی دوباره به چرخه تولید بازگشته‌اند. صفاری با اشاره به اینکه، بیشتر واحدهای تولیدی احیا شده که طی سالیان گذشته تعطیل و راکد شده بودند و اکنون به چرخه تولید بازگشته‌اند مربوط به شهرک‌های صنعتی آراسنج، لیا و کاسپین هستند، عنوان کرده است: مشکل تامین و تهیه مواد اولیه، کمبود نقدینگی و نداشتن سرمایه در گردش، بدهی به بانک‌ها، بیمه تامین اجتماعی و شرکت‌های خدمات‌رسان، مشکلات مدیریتی و قضایی و نداشتن بازار و فرسودگی ماشین‌آلات از جمله مشکلاتی است که موجب تعطیلی این واحدهای تولیدی شده است.

وی ادامه داده است: ارائه تسهیلات بانکی و تامین سرمایه در گردش مورد نیاز، کمک به تامین مواد اولیه، جایگزینی خطوط تولید، تغییر مدیریت و مالکیت و حل مسائل و مشکلات قضایی از جمله اقداماتی بوده که در راستای احیای این واحدهای تولیدی به انجام رسیده و موجب بازگشت آنها به چرخه تولید شده است. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی همچنین به تولیدات واحدهای احیا شده نیز اشاره کرده و خاطرنشان کرده است: انواع محصولات لبنی، محصولات بتنی، کاغذ و مقوا، محصولات غذایی، قطعات خودرو، درب و پنجره یو پی وی سی، مصالح ساختمانی، فوم پلی استایرن، پروفیل فولاد از جمله تولیدات این واحدها بوده است.

چنانچه درباره نوسازی صنایع فرسوده، استفاده از انرژی‌های پاک و طبیعی اقدام نکنیم، شاهد حوادث و اتفاقات بی‌نهایت ناخوشایند و غیرقابل جبران‌تری خواهیم بود

سخن پایانی

امروز با آلودگی هوا، آب و باقی‌ماندگی سموم غیرمجاز در محصولات کشاورزی و مواد غذایی روبه‌رو هستیم که می‌تواند در آینده فرزندان ما را به مرگ زودرس دچار کند. این وظیفه دینی، انسانی و اخلاقی ماست که با حمایت از محیط‌زیست و ایجاد صنایع سبز، آینده بهتر فرزندان سرزمین اسلامی ایران را تضمین کنیم. همچنین صرف‌نظر از دیدگاه متفاوت کارشناسان حوزه صنعت، هر اقدامی در جهت فعالیت دوباره واحدهای تولیدی راکد و غیرفعال، با افزایش توان تولیدی واحدهای تولیدی نیمه‌فعال که به افزایش اشتغال آفرینی و رونق اقتصادی در کشور منتهی شود، اقدام مثبت و در خور تحسینی است. گرچه باید این امکان برای رسانه‌ها فراهم شود تا آمارهای ارائه شده توسط مسئولان را مورد ارزیابی قرار دهند و نتایج آن را نیز منتشر کنند.

برداشت آب از سد امیر کبیر برای تصفیه خانه کرج

مدیر روابط عمومی آبفای البرز گفت: از ساعاتی پیش آب سد کرج برای انتقال به تصفیه خانه شماره یک در مدار جریان قرار گرفت.

به گزارش خبرنگار صمت از استان البرز علیرضا لرستانی، مدیر روابط عمومی شرکت آبفای استان البرز، در خصوص آخرین وضعیت قطعی آب و آبرسانی از سد کرج، اظهار کرد: تلاش برای رفع انسداد سد کرج و آبگیری مخازن از روزهای گذشته آغاز و از ساعاتی پیش شرایط برای تصفیه آب نیز مهیا شده است. وی با اشاره به اینکه می‌توان اعلام کرد درحال‌حاضر بهره‌برداری از آب سد ممکن می‌باشد، افزود: آب سد برای انتقال به تصفیه‌خانه شماره یک در مدار جریان قرار گرفت. لرستانی اظهار کرد: انتظار می‌رود بعد از انتقال آب به تصفیه خانه شماره یک تا ساعاتی دیگر آب مشترکان تامین و در شبکه توزیع و مصرف قرار بگیرد. مدیر روابط عمومی آبفای البرز با تاکید بر اینکه مردم می‌بایست برای مصرف آب همچنان با شرکت آبفای استان البرز همراهی کنند، افزود: رعایت الگوی مصرف به خاطر نوسانات، افت فشار و قطع آب که در چند روز گذشته صورت گرفته ضروری است ضمن آنکه برای رسیدن به تعادل در شبکه توزیع زمان بیشتری نیاز است. لرستانی تاکید کرد: به خاطر رفتار و نیاز مصرفی مردم و افزایش دمای هوا هنوز نمی‌توان پیش‌بینی کرد که چه زمانی می‌توان به تعادل در توزیع آب برسیم، اما تا آخر وقت امروز قرار است که آب به تصفیه خانه شماره یک برسد و آب شرب برای مصرف در اختیار مردم قرار بگیرد.

این مقام مسئول گفت: مردم استان البرز همچنان به اطلاعیه‌های آبفای استان توجه داشته باشند و مدیریت مصرف را رعایت و مانند سابق مصرف نکنند تا آب مصرفی در اختیار تمام مشترکان استان قرار بگیرد. وی خاطرنشان کرد: بسیاری از ساختمان‌ها در استان دارای پمپ آب هستند که نوسان فشار و قطعی آب در چند روز گذشته سبب شده تا مشکلاتی در مخزن و یا اتصالات آن داشته باشند که موظفند آن را بررسی کنند. لرستانی در بخش دیگری از سخنان با اشاره به توزیع آب توسط آبفای البرز و دیگر دستگاه‌های خدمات‌رسان به مناطقی که با قطعی و افت فشار مواجه شده‌اند، گفت: توزیع آب بسته‌بندی و فعالیت تانکرهای آب تا رفع کامل مشکل دربین مناطق مختلف استان البرز ادامه دارد.

حضور فولاد هرمزگان در یک کنفرانس علمی

کنفرانس علمی metec & estad ۲۰۲۳ با حضور پژوهشگران ۳۱ کشور دنیا از تمامی قاره‌ها و از مطرح‌ترین شرکت‌های فولادی از قبیل arcelormital، SMS group، tata steel، INTECO، voestalpine، POSCO در شهر دولسدورف آلمان برگزار شد که طی آن آخرین دستاوردها و تکنولوژی‌های صنعت فولاد ارائه شد.

به گزارش صمت به نقل از روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان، این شرکت در این کنفرانس ۲ مقاله با عناوین Investigation on hot corrosion of tundish-plaster in aluminum killed steel با تیم نویسندگی مهندسان جواد قراگوزلو، سید اصغر مدنی، محمد شریف شریفیان، علی کشاورزی، اسفندیار پورعلی، محمد ملابیک و توسط مهندس جواد قراگوزلو و همچنین Optimization- of calcium treatment to eliminate ladle nozzle clogging in continuous casting of aluminum killed steel، با تیم نویسندگی مهندسان محمد شریف شریفیان، حامد جمشیدی نیا، ایوب گودرزی، امید کرمی، عباسعلی ابراهیمی و توسط محمد شریف شریفیان ارائه کرد.

همچنین علاوه بر بخش کنفرانس علمی، نمایشگاه صنعت متالورژی فولاد و صنایع وابسته نیز برگزار شد که طی آن شرکت‌های تامین‌کننده مواد اولیه، تجهیزات و قطعات یدکی و بزرگ‌ترین شرکت‌های ارائه‌دهنده فناوری (تکنولوگ) آخرین محصولات و دستاوردهای خود را ارائه کردند.

گزارش خبری

بنادر مازندران لنگرگاه ذرت‌های آلوده

دپوی ۷ هزار تن ذرت فاسد آلوده در انبارهای بنادر امیرآباد و نوشهر در حالی است که مرغداران و دامداران برای تامین نهاده‌ها با چالش‌های زیادی روبه‌رو هستند و گاه آن را با نرخ چند برابری در بازار آزاد و سیاه خریداری می‌کنند.

کمبود و گرانی نهاده همواره پاشنه آشیل برای صنعت دام و طیور در مازندران به شمار می‌رود و در گرانی نرخ مرغ یا به کشتار بردن دام‌ها تاثیر بسیار زیادی داشته است.

سفر غیر منتظره و بازدید سرزده رئیس قوه قضاییه از بنادر مازندران از زخم کهنه‌ای سر بر داشت که معضل همیشگی به شمار می‌رفت؛ نهاده در انبار و دامدار در بیرون سرگردان. فقط در بندر امیرآباد ۲۹۰۰ تن ذرت آلوده وجود دارد. نهاده‌هایی که نه می‌توان دور ریخت و نه می‌توان آنها را به عنوان خوراک دام و طیور استفاده کرد.

محسنی اژه‌ای برای ترخیص محموله‌های فاسد در بنادر مازندران ضرب الاجل تعیین کرد و بعد از این سفر متولیان امر دست به کار شدند و نسبت به ترخیص محموله‌های فاسد اقدام کردند.

تخلیه ذرت‌های آلوده در امیرآباد

محموله ۲۹۰۰ تنی ذرت آلوده در بندر امیرآباد با پیگیری دستگاه قضائی از بندر امیرآباد ترخیص و تخلیه شد. حجت‌الاسلام صادق اکبری رئیس کل دادگستری مازندران با بیان اینکه ۴۸ ساعت پس از سفر رئیس قوه قضاییه نسبت به ترخیص و تخلیه محموله ذرت آلوده از بندر امیر آباد اقدام شده است گفت: برای تعیین تکلیف کالاهای رسوب شده در بنادر مقرر شد که جلسه ویژه ستاد اقتصاد مقاومتی تشکیل شود.

وی در گفت‌وگو با مهر با اشاره به اینکه محموله ۲۹۰۰ تنی ذرت آلوده با اعلام دانشگاه علوم پزشکی و استاندارد قابلیت مصرف دامی نداشت با صدور مجوز برای مصارف صنعتی و الکل‌سازی به مقصد شرکت حمل شد وی در عین حال پس از تشکیل پرونده برای مدیران متخلف که با ترک فعل زمینه‌ساز تضییع حقوق بیت المال شدند، خبر داد.

در بندر نوشهر علاوه بر محموله‌های فاسد، وجود ۱۰ هزار تن روغن خوراکی و خودروهای لوکس ظرفیت انبارش این بندر را کم کرده است و به دغدغه فراروی متولیان امر تبدیل شده است.

بازدید رئیس قوه قضاییه از این بندر نیز سبب شد تا محموله‌های فاسد و مانده در انبارهای آن تعیین تکلیف شود چرا که به دلیل وجود این محموله‌ها ظرفیت انبارش بندر کاهش یافته است.

توقیف خودروهای لوکس در انبار گمرک نوشهر

سعید کیاکجوری مدیرکل بنادر و دریانوردی مازندران درباره وجود شرایط و دستگاه خودروی لوکس در انبار گمرکات این شهر دلیل توقیف آن را اجرای قانون ممنوعیت واردات خودروهای بالای ۲۵۰۰ سی سی سفر کرده گفت: بخشی از خودروها نیز به دلیل بدهکاری مالیاتی صاحبان خودرو توقیف شده است. وی با اشاره به دپوی ۱۰ هزار تن روغن اظهارکرد: تاکنون نسبت به تعیین تکلیف ۵ هزار تومان و تخلیه آن اقدام شده است.

روند ترخیص و بارگیری کالاهای اساسی و روغن خام در بندر نوشهر از چند روز پیش از سر گرفته شد و تعیین تکلیف محموله ۵ هزار تنی انجام شده است.

همچنین سعید نیک نفس ناظر گمرکات مازندران نیز در گفت‌وگو با مهر از تخلیه و بارگیری ۱۱۰۰ تن روغن خام نباشد شده از گمرک ناشر خبر داد و گفت: روند ترخیص ۵ هزار تن روغن مانده از پنجشنبه گذشته آغاز شد و به سمت انبارهای هدف داخلی کشور در حال انجام است. وی گفت: محموله ۵ هزار تنی روغن آفتابگردان توسط شرکت بازرگانی دولتی و با دریافت مجوز سلامت بهداشت از سازمان استاندارد در بندر ذخیره شده بود.

دپوی انواع کالاها و نهاده‌های اساسی در بنادر مازندران مسئله امروز و دیروز نیست بلکه سال‌های سال این رویه ادامه دارد. این وضعیت در حالی است که فعالان صنعت دام و طیور نور برای تامین نهاده‌ها با مشکلات فراوانی دست و پنجه نرم می‌کنند.

مشکل کمبود نهاده سبب شده تا دامداران طی سال‌های اخیر شمار زیادی از دام‌های خود را روانه کشتارگاه کنند.

سه‌شنبه
۳۰ خرداد ۱۴۰۲- اول ذی‌الحجه۱۴۴۴ - ۲۰ ژوئن ۲۰۲۳- شماره ۲۳۴۱-پیاپی۳۶۵۹

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

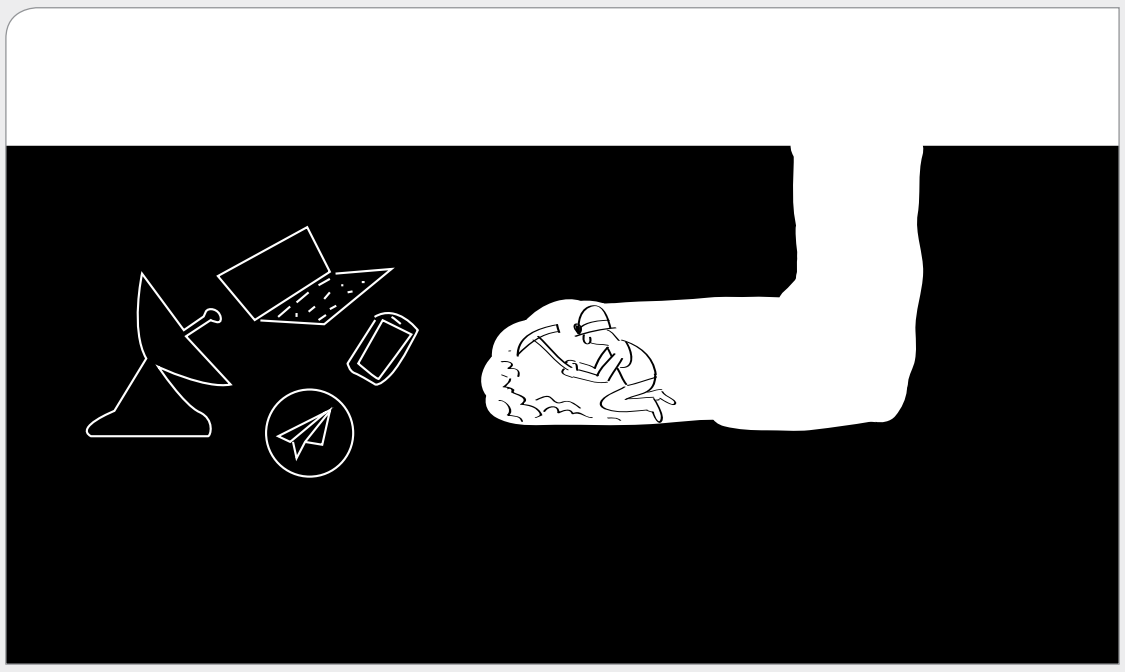
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: امید نشر و چاپ ایرانیان

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

یادداشت

زیان غیرقابل جبران مهاجرت نخبگان

غلامعلی رموی- کارشناس اقتصاد:

سابقه علمی گردش نخبگان به آرای ویلفردو پارتو، جامعه شناس و اقتصاددان ایتالیایی در قرن نوزدهم می‌رسد. اصطلاح نخبگان در نظریه «پارتو» البته هیچ بار اخلاقی ندارد و او کسانی را نخبه می‌داند که تنها نسبت به دیگران بااستعدادتر هستند. گردش نخبگان در حوزه جامعه شناسی سیاسی بر تئوری نخبه‌گرایی (الیتیسم) تکیه دارد که در واکنش به مکاتبی نظیر مارکسیسم شکل گرفت. مارکس معتقد بود در هر جامعه یک طبقه حاکم وجود دارد که برتری طبقاتی‌اش ناشی از در اختیار داشتن ابزار تولید است.

این کشمکش طبقاتی بین طبقه بورژوا و پرولتاریا در نظام سرمایه داری سرانجام با پیروزی کارگران به پایان می‌رسد و با پایان کاپیتالیسم، گذار به سوسیالیسم تا برپایی جامعه بی‌طبقه (کمون اولیه) آغاز می‌شود. البته پیش‌بینی مارکس درست از آب درنیامد و نه تنها نظام سرمایه داری فرو نپاشید، حتی انقلاب کمونیستی نیز به جای جوامع لیبرال غربی در جامعه فئودالی روسیه اتفاق افتاد.

■ خروج نخبگان در تنگنای تحریم

همه بر حضور نخبگان در مصادر مهم اتفاق نظر دارند، ولی عملا نتایج و خروجی آن بسیار متفاوت، ناچیز و در مواردی نگران‌کننده است. روزانه در اخبار و گزارش‌های رسانه ها، ابعاد تازه‌ای از خروج نخبگان، بی‌تفاوتی آنها نسبت به تصدی امور و... را مشاهده می‌کنیم و این مهم نشان می‌دهد که روند خسارت بار خروج نخبگان متاسفانه می‌تواند استمرار داشته باشد. این استمرار به خصوص در شرایط تحریمی می‌تواند بسیار خسارت بارتر هم باشد.

روند مهاجرت، حذف و خروج نخبگان در شرایط اقتصادی تحریمی عملا خسارت‌های به مراتب بالاتری از شرایط عادی اقتصادی به همراه دارد و اصولا توان تشخیص و تدبیر امور در شرایط سخت است که قابلیت یک نخبه را نسبت به فرد عادی متمایز می‌کند و او را برجسته می‌سازد.

■ اثرگذاری نخبگان در روند توسعه یافتگی

هرچند یک نخبه اقتصادی ممکن است امکانات زیادی نداشته باشد، ولی با استفاده از خلاقیت و قدرت ذهنی خود می‌تواند ضریب موفقیت بسیار بالایی را برای یک نهاد، سازمان و حتی کشور فراهم سازد. بنابراین شما با حذف یک نخبه در یک دستگاه و سازمان عملا زمینه انفعال، حذف و نابودی یک مزیت را برای کشور فراهم می‌کنید؛ در حالی که در ذهن خود تصور می‌کنید که تنها یک فرد را حذف کرده‌اید. امروزه استراتژی اقتصادهای توسعه‌یافته بر استفاده از نخبگان بنا شده است و آنها توانسته‌اند با کمترین هزینه، بیشترین فایده را نصیب کشورها کنند.

به همین خاطر، چشم‌اندازهای توسعه با حضور این نخبگان به برنامه‌های ۱۰ ساله منتهی شده و حتی می‌توان چشم‌اندازهایی تا نیم قرن را با کمترین میزان انحراف از برنامه پیش‌بینی و برنامه‌ریزی کرد؛ آنچه در اقتصاد کشورهایی نظیر آلمان، سوئد و امریکا قابل مشاهده است.

متاسفانه مصادیق مشابهی از عدم توجه و اقبال مناسب به نخبگان در دستگاه‌های اجرایی کشور به چشم می‌خورد که لازم است مورد توجه همگان قرار گیرد. درحال‌حاضر، بسیاری از ظرفیت‌های اقتصادی کشور به سبب وجود همین آسیب مهم، معطل مانده یا به صورت نیمه‌فعال روزگار می‌گذرانند؛ به طوری که به جای سوددهی و رفع مشکل، خود به یک مشکل جدید تبدیل شده‌اند.

■ تهدید و فرصت تجارت نخبگان

با غیبت نخبگان در سازکار سیاست‌گذاری اقتصادی کشور شاهد تعدد شرکت‌ها و دستگاه‌هایی هستیم که از نظر تعداد زیاد هستند اما از نظر بهره‌وری واقعی در شرایط نامطلوبی قرار دارند.

در حوزه اداری هم مشکل به این شکل خود را نشان می‌دهد که دستگاه‌ها و نهادهایی وجود دارند که به سبب عدم گردش نخبگان و عدم تصدی مسئولیت‌های مهم از سوی این افراد به مغاک فراموشی سپرده شده‌اند و فقط هزینه ساز شده‌اند. به قول «فردوسی»، «از ایشان بجز نام نشنیده‌ام».

در این شرایط اگر نهادها و دستگاه هایی مثل بنیاد ملی نخبگان نتوانند برنامه و سیاست جامعی برای حفظ و حراست از نخبگان کشور و جذب و گردش منظم آنها در دستگاه‌های اجرایی تدوین و نهادهای مختلف اجرایی را مجاب کنند که ظرفیت‌ها و برنامه‌های خود را به سمت کشف و فعال‌سازی ظرفیت نخبگان ببرند، دیگر چه انتظاری می‌توان حداقل از این دستگاه مرتبط داشت؟ هرچند معتقدم که این مشکل فرادستگاهی محسوب می‌شود ولی این دستگاه می‌تواند نقش بایسته خود را داشته باشد.

با توجه به موارد یاد شده امروزه تجربه حضور نخبگان در کشورهای توسعه یافته نشان می‌دهد که آنها چگونه با شیوه‌های مختلف موفق شده‌اند بستر را برای ورود نخبگان فراهم کنند؛ به طوری که یک نخبه حاضر می‌شود با کمترین منافع حداقلی، بار سفر بربندد و رحل اقامت در این کشورها بگستراند و چه منفعتی از این بالاتر که یک کشور با کمترین هزینه بتواند بیشترین جذب و بهره‌برداری را از نخبه‌ای داشته باشد که هزینه پرورش آن را از منظر مادی و معنوی، کشور مبدأ داده و سود آن به جیب کشور مقصد می‌رسد. آیا این نوع تجارت برای کشور مقصد از تجارت طلا ارزشمندتر نیست؟ آیا برای کشور مبدأ خسارتی بالاتر از این می‌تواند وجود داشته باشد؟

ساماندهی موضوع اعزام نیروی کار به خارج

در قرن بیست و یکم یکی از مباحث و فرصت هایی که دولت‌ها می‌توانند برای نیروهای متقاضی کار کشور به ویژه در مورد فارغ التحصیلان دانشگاهی فراهم کنند، امکان اشتغال در خارج از کشور و حضور در بازارهای کار دیگر کشورها است. کاهش نرخ بیکاری، ایجاد تنوع در درآمد کشور و به ویژه کاهش وابستگی منابع ارزی به نفت، انتقال تجربیات فنی و مهندسی، حفظ شأن و هویت نیروی کار، سازماندهی و استفاده از نیروی متخصص به جای فرار مغزها و بهبود وضعیت اعتماد به نیروی کار ایرانی در کشورهای دیگر از مزیت‌های اعزام نیروی کار به خارج از کشور است. مدافعان این طرح معتقدند برنامه‌ریزی و اعزام نیروی کار و متخصص به خارج از کشور می‌تواند تا حدودی در کاهش فرار مغزها نیز موثر باشد. بر این اساس افراد متخصص و تحصیلکرده‌ای که امکان فعالیت در داخل کشور برای آنها مهیا نیست می‌توانند با نظارت قانونی و کنترل شده به خارج از کشور اعزام شوند و در موارد نیاز به کشور بازگردند، در صورتی که در پدیده فرار مغزها برگشتی در کار نخواهد بود و این موضوع می‌تواند یک آسیب جدی به کشور وارد آورد.

برهمین اساس محمود کریمی بیرانوند، معاون اشتغال وزارت کار از مذاکره با قطر و ۲کشور دیگر برای اعزام نیروی کار به خارج از کشور خبر داد.

به گزارش تسنیم، وی گفت: به دلیل مشکلات پیش آمده در گذشته و گاهی خروج نخبگان از کشور قرار است این موضوع ساماندهی شده باشد.

یکی از برنامه‌هایی که وزارت کار در برنامه‌های اشتغالی خود را دارد موضوع ساماندهی اعزام نیروی کار است.

معاون اشتغال وزارت کار بیان کرد: کشورهای زیادی در دولت سیزدهم درخواست اعزام نیروی کار از ایران را داشتند. در دیدار اخیر وزیرکار با وزیرکار قطر این موضوع مطرح شد، پیشنهاداتی را آماده کرده‌ایم؛ همچنین با یکی دو کشور دیگر نیز صحبت کرده‌ایم. اگر شأن و منزلت نیروی کار ایرانی در نظر گرفته شود، حتما زیرساخت‌های لازم را فراهم خواهیم کرد.

دریچه

انتخاب غربت به قیمت جان

۲۰ ژوئن به عنوان روز جهانی پناهنده روزی بین المللی است که توسط سازمان ملل متحد به منظور احترام به پناهندگان در سراسر جهان تعیین شده است. اما آنکه ترک وطن می‌کند و راهی غربت می‌شود حتما دردهای بی درمان دارد. سفرهایی که گاهی تبدیل به سفرهای بی بازگشت می‌شوند و گاهی پناهجویان اقامت در خاک بیگانه را با جان معامله می کنند.

یکی از این حوادث، فاجعه غرق شدن قایق حامل پناهجویان در آب‌های یونان بود که اخیرا یک رسانه غربی با استناد به گفته‌های بازماندگان حادثه غرق شدن قایق حامل پناهجویان در سواحل یونان از افشای ابعاد تازه‌ای از این فاجعه از جمله حضور حدود ۱۰۰ کودک و ۷۵۰ سرنشین در این قایق که سرنوشت بسیاری از آنها مبهم است خبر داد.

به گزارش تسنیم، هفته نامه اشپیگل در گزارشی نوشت: پس از غرق شدن اخیر یک قایق حامل پناهجویان در سواحل یونان، بازماندگان از شرایط موجود در کشتی گزارش می‌دهند. آنچه آنها برای بی‌بی‌سی بریتانیا توصیف می‌کنند، باعث می‌شود نگرانی‌ها درباره وقوع بدترین ها ایجاد شود.

بر این اساس، محتمل است زمانی که این کشتی در روز چهارشنبه در حدود ۵۰ مایل دریایی جنوب غربی شبه جزیره پلوپونز یونان غرق شد، حدود ۷۵۰ نفر سرنشین داشته باشد. گارد ساحلی تاکنون توانسته است ۱۰۴ نفر را نجات دهد، ۷۸ نفر نیز کشته شده‌اند. هر چه عملیات جستجو بیشتر طول بکشد، شانس یافتن بازماندگان کمتر می‌شود.

بی بی سی در گزارش‌های خود عمدتا به پزشکانی اشاره می‌کند که از بازماندگان مراقبت می‌کنند این رسانه به نقل از یک متخصص قلب در بیمارستان کالاماتا می‌گوید: بازماندگان به ما می‌گویند که بچه‌های زیادی و همچنین زنان و کودکان در داخل کشتی بودند. مانولیس ماکاریس، متخصص قلب بیشتر توضیح داد که به او اعدادی بین حضور ۵۰ تا ۱۰۰ کودک که احتمالا در کشتی حضور داشته اند داده شده است.

تصاویر گارد ساحلی یونان قایق ماهیگیری را قبل از غرق شدن نشان می‌دهد. در این تصاویر عرشه کاملا پر از جمعیت است، اما شما نمی‌توانید فضای داخلی را ببینید.

به گفته گارد ساحلی یونان بیشتر مسافران از سوریه، افغانستان و پاکستان می‌آیند. کشته شدگان کشف شده روز پنجشنبه به آتن آورده شدند و در آنجا تلاش‌ها برای شناسایی اجساد با استفاده از نمونه‌های DNA و موارد دیگر در حال انجام است.

بر اساس آخرین یافته‌های مقامات، این قایق ماهیگیری چند روز پیش از مصر حرکت کرد سپس در طبرق لیبی توقف کرد و تعداد بیشتری پناهجو را سوار کرد. سپس قاچاقچیان راهی ایتالیا شدند.

پس از غرق شدن این قایق، گارد ساحلی یونان ۹ بازمانده را دستگیر کرد. گفته می‌شود که آنها به عنوان قاچاقچی عمل می کردند. همانطور که رادیو دولتی (ERT) شامگاه پنجشنبه گزارش داد، این مردان مصری از جمله به تشکیل یک سازمان جنایتکار متهم هستند. آنها باید نزد دادستان عمومی شهر بندری کالاماتا معرفی شوند.

■ بالا گرفتن انتقادها از رفتار گارد ساحلی یونان

همزمان انتقادات فزاینده‌ای از رفتار گارد ساحلی یونان در قبال پناهندگان شکل می‌گیرد. ساعاتی قبل از غرق شدن قایق، عکس‌های هوایی منتشر شده که توسط مقامات یونانی منتشر شد، ده‌ها نفر را در عرشه‌های بالایی و پایینی قایق نشان می‌داد که برخی با دست‌های دراز شده به بالا نگاه می کردند. با این حال، گارد ساحلی یونان در این زمان مداخله نکرد.

از سوی دیگر، به گزارش گاردین، الکسیس سیپراس، رهبر اپوزیسیون یونان و نخست وزیر سابق، در جریان بازدید از بندر کالاماتا گفت که بازماندگان به او گفته‌اند که درخواست کمک کرده‌اند. وی این سوال را مطرح کرد که چه پروتکلی با نجات یک قایق مملو از جمعیت در شرف غرق شدن مخالف است؟

این فاجعه مرگبارترین حادثه در سواحل یونان از زمان آغاز بحران مهاجران در سال ۲۰۱۵ است و نگرانی از افزایش تلفات همچنان وجود دارد. علت این حادثه هنوز به طور رسمی مشخص نشده است. یونان با داشتن مرزهای دریایی طویل به موازات مرزهای خارجی اتحادیه اروپا در شرق مدیترانه، گذرگاهی مطلوب برای پناهجویانی به شمار می‌رود که معمولا از مبدأ ترکیه عازم شمال اروپا هستند.

بسیاری از کشتی‌های حامل پناهجویان اغلب در دریای اژه که یونان و ترکیه را از هم جدا می‌کند دچار حوادث مرگبار شده‌اند؛ در حالی که یونان اغلب متهم به بازگرداندن «غیرقانونی» قایق‌های حامل پناهجویان است. علاوه بر این گذرگاه، مهاجران همچنین سعی می‌کنند با عبور از آب‌های دریای مدیترانه در جنوب پلوپونز یا جزیره کرت، مستقیما عازم ایتالیا شوند.

کتاب

نگاهی به داستان توسعه در ایران

نشست نقد و بررسی کتاب «داستان توسعه در ایران» به ابتکار موسسه فرهنگی هنری سایه سرو آزاد، در سالن اجتماعات شهرکتاب بهشتی برگزار شد. در این نشست، فرهاد نیلی، محمدرضا انصاری و محمدابراهیم محجوب از زوایای مختلف، به بررسی این کتاب ارزشمند پرداختند. کتاب «داستان توسعه در ایران» در دو جلد منتشر شده‌است؛ جلد نخست آن به مسیر توسعه صنعتی ایران، از آغاز صدارت امیرکبیر تا پیروزی انقالب اسلا می‌پردازد. در جلد دوم، داستان توسعه صنعتی ایران از پیروزی انقلاب اسلامی تا دولت یازدهم، تشریح شده است. این کتاب، به همت گروه مهندسی خرد و به قلم سعید موسوی تالیف شده‌است. در این نشست، سعید موسوی، به نمایندگی از گروه مولفان، در مورد چرایی تالیف این کتاب و روش پژوهشی خود پرداخت. وی با اشاره به مصاحبه‌های گوناگونی که در این کتاب وجود دارد، ضمن قدردانی از این افراد، مخاطبان را به گستردگی و تنوع مصاحبه‌شوندگان توجه داد که این موضوع، شاید در کمتر کتابی در این حوزه، قابل مشاهده باشد.

■ نیاز جامعه به «داستان‌پردازی»

در ادامه، فرهاد نیلی به بررسی و واکاوی جلد نخست این کتاب پرداخت با اشاره به نیاز جامعه ما به «داستان‌پردازی» در حوزه‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی، به بررسی نمونه‌هایی در فرهنگ‌های دیگر پرداخت، گفت: به عنوان نمونه کتاب تحسین‌برانگیز خوشه‌های خشم که به بهترین شکل، می‌تواند شرایط اجتماعی و اقتصادی زمان خود را بیان کند و مخاطب را نسبت به دوران رکود اقتصادی امریکا، آگاه سازد از این جمله است. وی همچنین، به نقش تاثیرگذار برخی شخصیت‌ها همچون عالیخانی و عظیمی در نهادسازی‌های اقتصادی اشاره کرد که توانسته‌اند ردپایی ماندگار از خود باقی بگذارند. نیلی، ضمن تحسین کتاب «داستان توسعه در ایران» بیان کرد این کتاب، توانسته سرفصل‌هایی را واکاوی کند که هر کدام ظرفیت پژوهشی مستقل دارند. او اشاره داشت که این کتاب، برای نخستین بار توانسته داستان‌هایی نا گفته را از تاریخ اقتصادی ایران معاصر بیان کند که می‌تواند زمینه پژوهشی ارزشمندی برای دانشجویان و محققان این حوزه باشد. در پایان سخنانش، دکتر نیلی با اشار ه به نقش چهره‌های وطن‌دوست در سازندگی ایران، از مولفان این کتاب ارزشمند، به عنوان نمونه‌ای از این میهن‌پرستان نام برد.

■ آسیب اقتصادی پروژه‌های نیمه‌تمام

سومین سخنران این نشست، محمدرضا انصاری، از پیشکسوتان عرصه مهندسی پیمانکاری بود. وی که از چهره‌های سرشناس این عرصه به شمار می‌رود، ضمن تقدیر از مولفان این کتاب از آنان به عنوان ایثارگرانی نام برد که دل در گرو ایران دارند و جز سربلندی آن، چیزی نمی‌خواهند؛ وگرنه، انجام پژوهش تحقیقاتی ارزشمندی در این ابعاد، نمی‌تواند انگیزه دیگری داشته‌باشد. انصاری، با اشاره به سرفصل‌های جلد دوم این کتاب، بیان داشت که خواننده می‌تواند با مطالعه این دو جلد، صاحب تحلیل و نظر شود. وی، ضمن بیان خاطراتی از دوران فعالیت خود، به چالش‌هایی که در دولت‌های پس از جنگ تحمیلی بر سر راه پروژه‌های عمرانی قرار داشت، پرداخت و یکی از مهم‌ترین آنها را، عدم استقبال سازمان برنامه و بودجه و اِعمال نظر صاحبان قدرت در تصمیم‌سازی‌های این سازمان دانست. از نظر وی، این اعمال نظرها، برخی پروژه‌های کارشناسی‌نشده‌ای را رقم زد که بسیاری از آنها، نتوانسته‌اند به سرانجام برسند. انصاری، ناتمام‌ماندن بیش از ۸۰هزار پروژه عمرانی و ازدست‌رفتن بیش از ۳ میلیون فرصت شغلی را، در کنار هدررفت سرمایه‌های مادی کشور و آسیب‌های زیست‌محیطی، بخشی از خسارات این تصمیم‌گیری‌های نادرست عنوان کرد. وی معتقد است که تالیف این کتاب و آثاری از این دست، باید ادامه آید تا این آسیب‌ها را ریشه‌یابی کند تا از تکرار آنها جلوگیری شود.

■ الگوسازی توسعه‌ای

آخرین سخنران این نشست، محمدابراهیم محجوب بود که خود، برای جلد اول این کتاب مقدمه نوشته است. وی ضمن تجلیل از مرحوم علی رضاقلی، صحبت‌های خود را پیرامون مقدمه این استاد فقید بر جلد دوم این کتاب ایراد کرد. محجوب، جانمایه مقدمه مرحوم رضاقلی را، اشاره به اهمیت نهادسازی در کشور دانست و جامعه مهندسان ایران را، یکی از مهم‌ترین نهادهای کشور دانست ایشان با تمثیلی از نقش آنری پوانکاره، فیزیکدان فرانسوی، بر لزوم تغییر رویکرد در مسئله الگوسازی‌های توسعه‌ای تاکید کرد؛ وی معتقد است که الگوی توسعه‌ای ایران، می‌بایست با زیست‌بوم و ویژگی‌های تاریخی، فرهنگی، قومیتی و جغرافیایی کشور مطابقت داشته‌باشد. وی، رسیدن به توسعه را از طریق ۳گام می‌داند: اول، شناخت ظرفیت‌های کشور؛ دوم، لزوم بکارگیری کارآفرینان و تکنوکرات‌های ریسک‌پذیر که بتوانند ظرفیت‌های بالقوه مدون شده را، به فعل در بیاورند و سوم، رواداری در عرصه حکمرانی کشور که مجال تضارب آرا و رشد اجتماعی را به نهادهای گوناگون جامعه بدهد.

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیتی ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت اول ۲۹۳ م الف

برابر رای شماره ۱۳۹۵۰۰۱۰۰۰۳۲۴۰۲۶۰۱۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۷ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بندر گناوه تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی **آقای عبدالحسین محمودنژاد فرزند عبدالنبی به شماره شناسنامه ۲۳۳۲ کدملی ۳۵۳۹۵۴۶۶۴۲ صادره از گناوه** رانسبت به شش‌دانگ عرصه و اعیان یک قطعه زمین کشاورزی به **مساحت ۷۰۳۶ مترمربع در قسمتی از پلاک ۸۸۰ اصلی واقع در قریه جزیره گناوه** خریداری مع‌الواسطه از **آقای سید حیات موسوی و شرکاء** محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض داد خواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجعه ذیصلاح قضایی نمی‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۴/۱۴

محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه